

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ แนวทางการป้องกันเด็กไม่ให้เข้าสู่กระบวนการ
ธุรกิจเพศพาณิชย์ กรณีศึกษา : ต.วังซ้าย อ.วังเหนือ จ.ลำปาง

โดย นายอดุลย์ ดวงดีทวีรัตน์ และคณะ

สิงหาคม 2548

สัญญาเลขที่ RDG45N0003

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ แนวทางการป้องกันเด็กไม่ให้เข้าสู่กระบวนการ
ธุรกิจเพศพาณิชย์ กรณีศึกษา : ต.วังซ้าย อ.วังเหนือ จ.ลำปาง

คณะผู้วิจัย

นายอดุลย์ ดวงดีทวีรัตน์
นายเวชยันต์ วงศ์ลอดแก้ว

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยภาคเหนือ (สกว.)

คำนำ

ตลอดระยะเวลา 1 ปีเต็มแห่งความมานะบากบั่นในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินกิจกรรมของคณะทำงาน ซึ่งคณะทำงานตระหนักดีว่าด้วยระยะเวลาอันสั้นเมื่อเทียบกับประเด็นที่ทำการศึกษาและปริมาณงานที่ทำ โดยเฉพาะการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลระดับลึกนั้น คณะทำงานทุกท่านทุกคนต้องรวมพลังกันเพื่อทำให้งานมีคุณภาพซึ่งจะส่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายที่จะรับได้ผลประโยชน์สูงสุดจากงานนี้

หากคุณค่าอยู่ที่ข้อมูลและกระบวนการแล้ว คณะทำงานต้องขอขอบคุณเด็กและผู้ใหญ่ที่เคยอยู่ในกระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาถ่ายทอดประสบการณ์และบทเรียนชีวิตที่มีค่ายิ่งแก่คณะทำงาน โดยเฉพาะในการพูดคุยบางครั้งทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความอึดอัดใจ และเศร้าเสียใจเมื่อมีการสะกิดบางเรื่องที่ไม่ต้องการเปิดเผยให้ใครได้รับรู้ ซึ่งคณะทำงานต้องขอโทษจากใจจริงที่มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น แม้ว่าคณะทำงานจะตระหนักในประเด็นนี้และมีการเตรียมการป้องกันไว้ก่อนแล้วก็ตาม

ขอบคุณเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ที่ให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือด้วยดีในการทำงานครั้งนี้ ในช่วงการทำงานและรายงานความก้าวหน้า คณะทำงานได้ ดร.สิทธิรัฐ ประพุทธนิติสาร และเพื่อนๆในกลุ่ม CY – net ให้กำลังใจและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้แล้วยังมี สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ภาค ซึ่งเป็นองค์กรที่สำคัญและเล็งเห็นปัญหาดังกล่าวจึงให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานครั้งนี้ คณะจึงขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

คณะทำงานตระหนักดีว่า รายงานฉบับนี้ยังไม่สมบูรณ์ 100% อาจยังมีข้อมูลที่ผิดพลาด บกพร่อง ความตื่นเงินและความไม่รู้ที่ยังค้นคว้าไม่ถึงอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากท่านผู้อ่านมีข้อมูลหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องและเห็นควรนำมารวบรวมและวิเคราะห์นั้น คณะทำงานยินดีน้อมรับพร้อมทั้งคำวิจารณ์ด้วย คณะทำงานตั้งความหวังไว้ว่างานวิจัยชิ้นนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้น เพื่อหากลยานมิตรผู้ร่วมเดินทาง ในการที่จะนำข้อมูลและสิ่งที่ค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ ต่อไป

คณะทำงานฯ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
บทคัดย่อ	
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์	2
พื้นที่ดำเนินงาน	3
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
ขอบเขตเชิงเนื้อหาของการวิจัย	10
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งข้อมูล	11
สรุปขั้นตอนการวิจัย	13
ตารางสรุปผลการดำเนินงาน	18
บทที่ 4 กระบวนการและผลการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม	
การเตรียมนักวิจัย	25
การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การหาแนวทางการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์	65
การสร้างเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน	71
การสร้างเสริมและพัฒนาคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล	75
การพัฒนานักวิจัย	76
บทที่ 5 ผลการศึกษาและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรม	77
ประวัติศาสตร์ของชุมชนที่สัมพันธ์กับการค้าประเวณี	77
ตารางสรุปกรณีศึกษา	85
ผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ	90

เรื่อง	หน้า
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	95
อภิปรายผล	103
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
กรณีศึกษา	
สำเนาหนังสือเชิญประชุม	
ประวัตินักวิจัย	
รายงานการเงิน	

บทคัดย่อ

ในสถานการณ์ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า เด็กส่วนหนึ่งของประเทศโดยเฉพาะเด็กหญิงได้หันเหไปเป็นโสเภณีเด็ก ปรากฏการณ์โสเภณีเด็กหรือการที่เด็กจำนวนหนึ่งในสังคมไทยต้องทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่ในภาคธุรกิจประเภทหนึ่งที่เรียกกันว่า “ ธุรกิจเพศพาณิชย์ ” นั้น สิ่งนี้กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยมีทั้งเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียน นักศึกษาและที่ไม่ได้รับการศึกษาต่อ อยู่ในธุรกิจดังกล่าวซึ่งส่วนมากเป็นประเภทแอบแฝง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา”แนวทางการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ 1.เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ครอบครัวและตัวเด็กที่มีผลต่อการตัดสินใจให้เข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ของเด็ก 2.เพื่อหาแนวทางในการป้องกันไม่ให้เด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

3.เพื่อสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพทั้งระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว กลุ่มและองค์กรทางสังคมในชุมชนให้ตระหนักถึงปัญหาการค้าประเวณีเด็ก/สตรี และมีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นในการที่จะป้องกันไม่ให้เด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ กำหนดพื้นที่ดำเนินการวิจัยจำนวน 3 หมู่บ้าน ของตำบลวังซ้าย อ.วังเหนือ จ.ลำปาง เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวิธีการดังนี้คือ โครงการหาผู้ประสานงานที่อยู่ในพื้นที่ดำเนินงาน การหาแกนนำกลุ่มต่างๆเพื่อศึกษาข้อมูล การเสริมสร้างและพัฒนาแกนนำกลุ่มต่างๆ แกนนำกลุ่มต่างๆร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อการป้องกันเด็ก/เยาวชนเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขที่ทำให้เด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ประกอบด้วย เศรษฐกิจ การศึกษา การขาดทักษะผนวกกับทางเลือกมีน้อย การชักชวนแนะนำให้มาทำงานในสถานบริการบันเทิง การเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมและสังคมรอบข้าง และวัฒนธรรม / ความเชื่อ : ไม่ทำหน้าที่ยุติและทำหน้าที่ที่ผิด สำหรับกิจกรรมการกระตุ้นและการสร้างความตระหนักรู้ประเด็นปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการที่มีเด็ก/เยาวชน/สตรีเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์นั้น ระยะแรกเน้นการทำงานในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ ในลักษณะงานเชิงรุก ระดับลึกและใช้กระบวนการที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้เกิดกลุ่มแกนนำต่างๆในชุมชนที่เป็นกลไกหลักในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการป้องกันเด็ก/เยาวชนเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ จากกระบวนการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวพอที่จะสรุปเป็นแนวทางการป้องกันเด็ก/สตรีไม่ให้เข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ได้ดังนี้

1.สร้างเสริมและพัฒนาให้ผู้ที่เคยไปค้าประเวณีให้เห็นคุณค่าและมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เหมือนกับทุกคนในชุมชน

2. มีการกระตุ้น สร้างความตระหนักรู้และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการที่เด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี โดยใช้ข้อมูลและสถานการณ์ที่เป็นจริงในพื้นที่ ในการนำเสนออาจมีการใช้สื่อที่หลากหลายและควรรหาสื่อบุคคลในพื้นที่เป็นคนนำเสนอข้อมูล

3. ทำงานกับทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับเด็ก โดยให้แกนนำทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ วางแผนและดำเนินกิจกรรม

4. ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งกิจกรรมเชิงรุกและกิจกรรมเชิงรับ โดยให้มีทั้งมิติทางเศรษฐกิจ ,สังคม ,วัฒนธรรมและการศึกษา

5. ควรมีการศึกษาในมิติทางวัฒนธรรมอย่างละเอียดลึกซึ้งโดยเฉพาะที่สามารถเชื่อมโยงกับเรื่องความเชื่อที่เกี่ยวกับความกตัญญู และการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่นในประเพณีการเลี้ยงผีปู่ย่าเป็นต้น เพื่อใช้อธิบายและเป็นเครื่องมือ/สื่อพื้นบ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ยังไม่ได้มีการศึกษาอย่างละเอียดและยังไม่ได้นำสื่อพื้นบ้าน(ประเพณีการเลี้ยงผีปู่ย่า)มาเป็นเครื่องมือในการทำงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับพื้นที่ศึกษาควรมีการศึกษาวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับการคิด การตัดสินใจส่งเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี มีการสร้างเสริมและพัฒนาแกนนำกลุ่มต่างๆเพื่อให้มีกิจกรรมที่หลากหลายและต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะสำหรับพื้นที่อื่นคนในชุมชนไม่ได้มีปัญหาเฉพาะประเด็นเรื่องเด็ก/เยาวชนเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์เท่านั้น แต่คนในชุมชนมีปัญหาอื่นๆอีกมากมาย ซึ่งปัญหาต่างๆเชื่อมโยงกันอยู่ดังนั้นในการดำเนินโครงการต้องมองปัญหาของชุมชนให้เป็นองค์รวมและร่วมกับชุมชนแก้ไขปัญหาแบบองค์รวมด้วย ไม่ใช่แก้ไขปัญหาแบบแยกส่วนซึ่งจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน ข้อเสนอแนะระดับนโยบายปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานของรัฐที่ทำงานเชิงรุกและทำงานระดับลึกกับคนในชุมชนในประเด็นการป้องกันเด็ก/เยาวชนเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ ดังนั้นรัฐจำเป็นต้องมีการสนับสนุนองค์กรชุมชนให้มีการดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่อง

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เด็กคืออนาคต เด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า เด็กคือพื้นฐานของการพัฒนาและเด็กคือความหวังต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นต้น จากคำขวัญดังกล่าวสามารถชี้ชัดได้ว่าเด็กมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศชาติทั้งปัจจุบันและอนาคต

ในสถานการณ์ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า เด็กส่วนหนึ่งของประเทศโดยเฉพาะเด็กหญิงได้หันเหไปเป็นโสเภณีเด็ก ปรากฏการณ์โสเภณีเด็กหรือการที่เด็กจำนวนหนึ่งในสังคมไทยต้องทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่ในภาคธุรกิจประเภทรูขี้หอมที่เรียกกันว่า “ ธุรกิจเพศพาณิชย์ “ นั้น สิ่งนี้กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) ในสถานการณ์ด้านสตรีกับธุรกิจบริการทางเพศ (2535-2545) สรุปสภาพปัญหา1)กระบวนการค้าประเวณีได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วโดยอาศัยการท่องเที่ยวเป็นตัวเร่ง2)มีการค้าประเวณีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี 3)การแพร่ขยายของกามโรคและโรคเอดส์มีมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์สถานการณ์ในอนาคตว่า(1)กิจการค้าประเวณีจะขยายตัวมากยิ่งขึ้น(2)จะมีเด็กหญิงถูกล่อลวงหรือพามาโดยบิดามารดาให้เข้าสู่อาชีพนี้มากขึ้นและ(3)จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศมากขึ้น

ประเด็นปัญหาโสเภณีเด็กมีความรุนแรงมากขึ้นเป็นทวีคูณเพราะ1)ปัญหาถูกสะสมมานาน 2)กระบวนกรในการที่จะหาเด็กเข้ามาสู่การค้าประเวณีมีความซับซ้อนและพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง 3)ปัญหาการค้าประเวณีเด็กจะเชื่อมกับปัญหาต่างๆเช่นโรคเอดส์ ยาเสพติดและอื่นๆ ทำให้ปัญหาเกิดความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น หากในการแก้ไข หากไม่ได้รับการแก้ไขที่ถูกต้องและยับยั้งทันเวลาแล้ว อนาคตของประเทศจะมีดมน ความสูญเสียอย่างประมาณค่ามิได้ทั้งในด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชน การละเมิดสิทธิเด็ก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันทางสังคมล่มสลาย กิจการของประเทศในทางเศรษฐกิจจะถูกกีดกันทางการค้าจากต่างประเทศ ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ จะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้(รศ.ดร.จักรพันธ์ วงศ์บูรณาวิทยและคณะ 2543)

สำหรับพื้นที่ต.วังชัย อ.วังเหนือ จ.ลำปาง เป็นพื้นที่ที่คณะทำงานได้เข้าไปเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและตั้งประเด็นคำถามการวิจัย เมื่อวันที่5-7 มี.ค. 2544 โดยการจัดเวที2ครั้ง ใช้วิธีการสนทนากลุ่มย่อยและ Problem Tree ครั้งที่หนึ่งเป็นเวทีตัวแทนผู้นำชุมชนประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกอบต. อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ตัวแทนพ่อบ้านและแม่บ้าน ครั้งที่สองเป็นตัวแทนเด็กและเยาวชน

นอกจากนี้คณะทำงานยังได้เก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ สามารถสรุปข้อมูลเบื้องต้นได้ดังนี้ 1)พื้นที่นี้อดีตมีเด็กออกไปค้าประเวณีเป็นจำนวนมาก 2)ปัจจุบันกลุ่มคนเหล่านี้ติดเชื้อเอดส์และตายเป็นจำนวนมาก แต่สิ่งที่คงเหลืออยู่คือเด็กและผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ขาดผู้ดูแล ซึ่งจะเป็นปัญหาของสังคมต่อไป 3) ปรากฏการณ์ที่น่าเป็นห่วงคือปัจจุบันยังมีแม่เล้าเข้าไปในพื้นที่เพื่อชักชวนเด็กให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี 4)ตัวแทนผู้นำชุมชน ตัวแทนเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เห็นว่าการที่ในชุมชนมีเด็กและสตรีเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีนั้นเป็นปัญหามาก จะทำอย่างไรไม่ให้เด็กและสตรีเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

คณะทำงานตระหนักถึงปัญหาการนำเด็กไปค้าประเวณี เนื่องจากปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาและปัจจัยที่ผลักดันให้เด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีมีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเป็นทวีคูณ จึงจำเป็นต้องมีการประสานงานและวางแผนการทำงานร่วมกันกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็ก อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กซึ่งจะเป็นผู้สืบทอดอนาคตของชาติ เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ครอบครัวและตัวเด็กที่มีผลต่อการตัดสินใจให้เข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ของเด็ก

2.2 เพื่อหาแนวทางในการป้องกันไม่ให้เด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

2.3 เพื่อสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพทั้งระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว กลุ่มและองค์กรทางสังคมในชุมชนให้ตระหนักถึงปัญหาการค้าประเวณีเด็ก/สตรี และมีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นในการที่จะป้องกันไม่ให้เด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

3. คำถามหลักของการวิจัย

3.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กรวมทั้งตัวเด็กใช้เงื่อนไขอะไรบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจส่งเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ของเด็ก

3.2 จะมีวิธีการอย่างไรที่จะป้องกันเด็กไม่ให้เข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

3.3 จะมีวิธีการอย่างไรให้เกิดเครือข่ายโดยมีองค์กรชุมชนเป็นฐานการป้องกันเด็กไม่ให้เข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

4. พื้นที่ดำเนินงาน

จำนวน 3 หมู่บ้าน ของตำบลวังซ้าย อ.วังเหนือ จ.ลำปาง จากการจัดเวทีและสัมภาษณ์ระดับลึกพบว่า

- 1.เป็นพื้นที่ที่เมื่ออดีต 10 – 15 ปีที่ผ่านมา เด็กหญิงที่อยู่ในพื้นที่นี้ส่วนมากไปค้าประเวณี
- 2.สถานการณ์ปัจจุบันเด็กหญิงบางคนเล่าให้ฟังว่าเมื่อปลายเดือน กุมภาพันธ์ 2544 ที่ผ่านมา มีแม่เล่าไปชักชวนเด็กในหมู่บ้านให้ไปค้าประเวณี

5. ระยะเวลาการดำเนินงาน

1 ปี เริ่ม 1 พฤศจิกายน 2544 ถึง 31 ตุลาคม 2545

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการที่เป็นรูปธรรม

6.1คณะนักวิจัยเข้าใจกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ได้เทคนิคสำคัญที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยได้เรียนรู้จากการประชุม เวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และจากการปฏิบัติ และมีเอกสารประกอบการประชุม

6.2กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลเพิ่มเติม / ทางเลือกในการป้องกันเด็ก/สตรีไม่ให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์

6.3ได้ทราบเงื่อนไขที่ทำให้ครอบครัวตัดสินใจส่งเด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี และครอบครัวที่ไม่ส่งลูกเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

6.4ได้แนวทางและแผนงานการป้องกันเด็ก/สตรีไม่ให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ซึ่งเกิดจากการจัดการสนทนากลุ่มและการวิเคราะห์ของครอบครัวและกลุ่มสมาชิกในชุมชนเน้นการสร้างอาสาสมัครที่เป็นกลไกของชุมชนเพื่อทำงานเชิงรุก

6.5เกิดกลไก/เครือข่ายการป้องกันเด็กไม่ให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี จากการจัดเวทีระดับหมู่บ้านและระดับตำบล

6.6กลุ่ม/องค์กรและสมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากการที่เข้าร่วมดำเนินงานโครงการและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์

6.7 เกิดเครือข่ายการทำงานเพื่อการป้องกันเด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี (ที่มีเจ้าหน้าที่มาจากหลายหน่วยงาน) ทั้งจากภาครัฐ และกลุ่ม / องค์กรในชุมชน

7. ข้อตกลงเบื้องต้น

เพื่อเป็นการปกป้องสิทธิของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ดำเนินงานวิจัย คณะผู้วิจัยเห็นว่าชื่อเสียงเรียงนามของบุคคลที่ปรากฏในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ไม่ได้เป็นสิ่งจำเป็นหรือสำคัญเท่ากับสาระทางวิชาการที่ต้องการ ดังนั้นในการนำเสนอผลการศึกษา คณะผู้วิจัยจึงได้พยายามหลีกเลี่ยงที่จะใช้ชื่อของบุคคลต่างๆ ยกเว้นกรณีที่จำเป็นต้องอ้างถึงเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนและสามารถเข้าใจได้ง่าย คณะผู้วิจัยจึงขอใช้นามสมมุติทั้งสิ้น

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากพระราชบัญญัติป้องกันสัญจรโรค รศ.127 ได้ให้ความหมาย “โสเภณี” เป็นหญิงรับจ้างทำชำเรา สำนวนโดยได้รับผลประโยชน์เป็นค่าจ้าง จากการสมมนาแห่งเอเชียและตะวันออกไกลเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม และการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ครั้งที่ 2 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น เมื่อ พ.ศ. 2500 ได้ให้ความหมายของคำว่า “โสเภณี” ไว้ว่า หมายความว่า บุคคลไม่ว่าหญิง หรือชายที่กระทำการเพื่อสำเร็จความใคร่ของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นการร่วมประเวณีอย่างธรรมดา หรือการประณินชนิดแบบอื่นใด อันเป็นการสำสอนเพื่อสินจ้างรางวัล ซึ่งอาจเป็นเงินหรือสิ่งของอย่างอื่น ทั้งนี้ไม่ว่าการกระทำนั้นจะได้กระทำต่อเพศเดียวกัน หรือต่างเพศกัน และไม่ว่าจะกระทำเป็นอาชีพหรือเป็นครั้งคราวก็ตาม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ให้ความหมาย “การค้าประเวณี” หมายความว่า การยอมรับการกระทำชำเราหรือการยอมรับการกระทำอื่นใด หรือการกระทำอื่นใด เพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการสำสอนเพื่อสินจ้างหรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำและผู้กระทำจะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ

พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 ให้ความหมาย “เด็ก” หมายความว่า บุคคลผู้มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์

ทำไมเด็กจึงเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์

จากการทบทวนวรรณกรรม และการศึกษาเอกสารงานศึกษา รวมทั้งรายงานข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ สามารถนำไปสู่ข้อสรุปเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้อย่างง่าย ๆ สั้น ๆ ว่า ก็เพราะทั้งตัวเด็ก ครอบครัวเด็ก และผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้เด็กเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ ต้องการ “เงิน” ทุกคนต้องการ “เงิน” เพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคม “บูชาเงิน” และ “บูชาวัตถุ” แต่สำหรับตัวเด็กและครอบครัวนั้น เป็นกลุ่มที่ได้รับส่วนแบ่งน้อยที่สุดในบรรดาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลาย

อย่างไรก็ตาม สามารถจำแนกหรือวิเคราะห์สภาพการณ์ที่ผลักดันและเอื้ออำนวยให้เด็กไปค้าประเวณีได้ในหลาย ๆ ระดับด้วยกัน ได้แก่ ระดับปัจเจกบุคคล, ระดับครอบครัว, ระดับชุมชน ตลอดจนถึงระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

1. ระดับปัจเจกบุคคลหรือเด็ก สามารถจำแนกเด็กได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1.1 กลุ่มที่ถูกหลอกลวง กลุ่มนี้เป็นมีความน่าเป็นห่วงมากที่สุด ส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวแตกแยก อยู่กับพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง พี่เขย พี่สะใภ้ ฯลฯ และคนที่หลอกลวงเด็กเป็น

คนที่ใกล้ชิดกับเด็กนั่นเอง หรืออาจจะเป็นคนที่เด็กรู้จัก เช่น เพื่อนของพี่ชาย เพื่อนของพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง เป็นต้น (นงเยาว์ เนาวรัตน์, 2531) วิธีการหลอกลวงที่ใช้ คือการบอกกับเด็กว่าจะพาไปทำงาน หรือพาไปทานอาหาร พาไปเที่ยว และจะพาเด็กไปส่ง/ขาย ตามร้านอาหาร เด็กกลุ่มนี้จะถูกบังคับให้ค้าประเวณี มีบางส่วนพยายามที่จะหนีออกมา แต่บางส่วนไม่พยายามดิ้นรน ต่อสู้หรือขจัดขึ้น เพราะคิดว่าเสียความบริสุทธิ์ไปแล้ว เลยตามเลย ประกอบกับเด็กไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัว ทำให้ไม่ทราบว่าจะไปที่ใดต่อไป หรือรู้สึกหมดหนทางในชีวิต เด็กชายเขาเผ่าต่าง ๆ มักจะรวมอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

1.2 ภาวะจำยอม เนื่องด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น ต้องการช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัว ส่งเสียน้อง มีความกตัญญูรู้คุณ หรือต้องการทดแทนบุญคุณ หรือบางคนเคยถูกข่มขืนหรือเสียความบริสุทธิ์ให้กับชายคนรัก แล้วถูกทอดทิ้งหรือผู้ชายไม่รับผิดชอบ เมื่อมีคนมาชวนให้ค้าประเวณี เด็กจึงไม่เสียเวลาในการตัดสินใจนานนัก และเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีด้วยความเต็มใจ รวมทั้งกลุ่มที่ถูกขายโดยพ่อแม่ทั้งที่รู้ว่าลูกต้องไปค้าประเวณีและไม่รู้

1.3 กลุ่มที่เคยทำอาชีพอื่นและมีรายได้ต่ำกว่าการขายบริการ เช่น เป็นพนักงานเสิร์ฟตามร้านอาหาร ภัตตาคาร หรือมีอาชีพรับจ้างทั่วไป แต่เนื่องจากได้รับค่าจ้างที่ต่ำ ไม่พอเพียงแก่การยังชีพ และการส่งเสียให้ทางบ้าน เมื่อเพื่อนที่เป็นพนักงานเสิร์ฟด้วยกันมาชักชวนให้หารายได้พิเศษโดยการค้าประเวณี หรือออฟแฟกที่มาทานอาหาร กลุ่มนี้จะตัดสินใจทำ เพราะรายได้ดีกว่าบางคนถึงกับเลิกอาชีพพนักงานเสิร์ฟ และเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีเต็มตัว(ยศ สันตสมบัติ, 2535 :249 ; นงเยาว์ เนาวรัตน์, 2531) กลุ่มนี้เราอาจกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มที่ตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ตัดสินใจค้าประเวณี

1.4 กลุ่มที่สมัครใจ เนื่องจากเห็นตัวแบบที่ประสบความสำเร็จจากการค้าประเวณี ซึ่งอาจจะเป็นคนในหมู่บ้านเดียวกัน หรือเป็นญาติพี่น้องกัน ที่ประสบความสำเร็จ มีทรัพย์สินเงินทอง มีการแต่งกายที่ดี ด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับราคาแพง มีการครอบครองวัตถุมากมาย เช่น รถยนต์หรือส่งเสียเงินให้ทางบ้านสร้างบ้านหลังใหญ่โต ดังนั้น เงิน วัตถุหรือสิ่งล่อใจเหล่านี้จึงเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่ทำให้เด็กจำนวนมากตัดสินใจ หรือเลือกเส้นทางเดินสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์อย่างสมัครใจ เพราะอาชีพนี้ เป็นอีกอาชีพหรือช่องทางหนึ่ง ที่จะได้เงินและวัตถุมาอย่างง่าย ๆ และสะดวกสบาย (ยศ สันตสมบัติ, 2535; นงเยาว์ เนาวรัตน์, 2531; ภัสสร ลิมานนท์และคณะ, 2536; อรรถพล พันธุ์บุญเกิด, 2527; สรรพสิทธิ์ คุมประพันธ์, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์; สยามรัฐรายวัน, 6 กรกฎาคม 2535; สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2536) ซึ่งเชื่อว่าในปัจจุบันมีกลุ่มนี้มีจำนวนมากที่สุด

2.ระดับครอบครัว พบว่าส่วนหนึ่งของครอบครัวของเด็กที่เข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์เป็นครอบครัวที่มีหนี้สินเนื่องมาจากการทำการเกษตร เนื่องจากต้นทุนสูง แต่ราคาผลผลิตที่ขายได้ต่ำ นอกจากปัญหาหนี้สินแล้ว พบว่าอีกส่วนหนึ่งมาจากครอบครัวที่มีความต้องการบริโภควัตถุต่าง ๆ ซึ่ง

เป็นความต้องการที่มีมากกว่ารายได้ อาจกล่าวได้ว่า ครอบครัวเหล่านี้ ถูกอิทธิพลของการโฆษณา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของระบบทุนนิยม ซึ่งเป็นระบบที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้มีการบริโภคไม่หยุดหย่อน ดังนั้น จึงพบว่าครอบครัวของเด็กเหล่านี้จำนวนมาก มิได้ยากจนแต่อย่างใด (แต่ระบบทุนนิยมทำให้พวกเขาารู้สึกว่าเขายากจน เมื่อเปรียบเทียบกับคนในเมืองหรือเปรียบเทียบกับภาพลักษณ์ต่าง ๆ ของชนชั้นกลางและชนชั้นสูงที่ดีแผ่ผ่านสื่อมวลชนสาขาต่าง ๆ ให้พวกเขาได้เห็นอยู่ทุกวัน) และผลักดันให้สมาชิกในครอบครัว ตัดสินใจเข้าสู่การค้าประเวณี

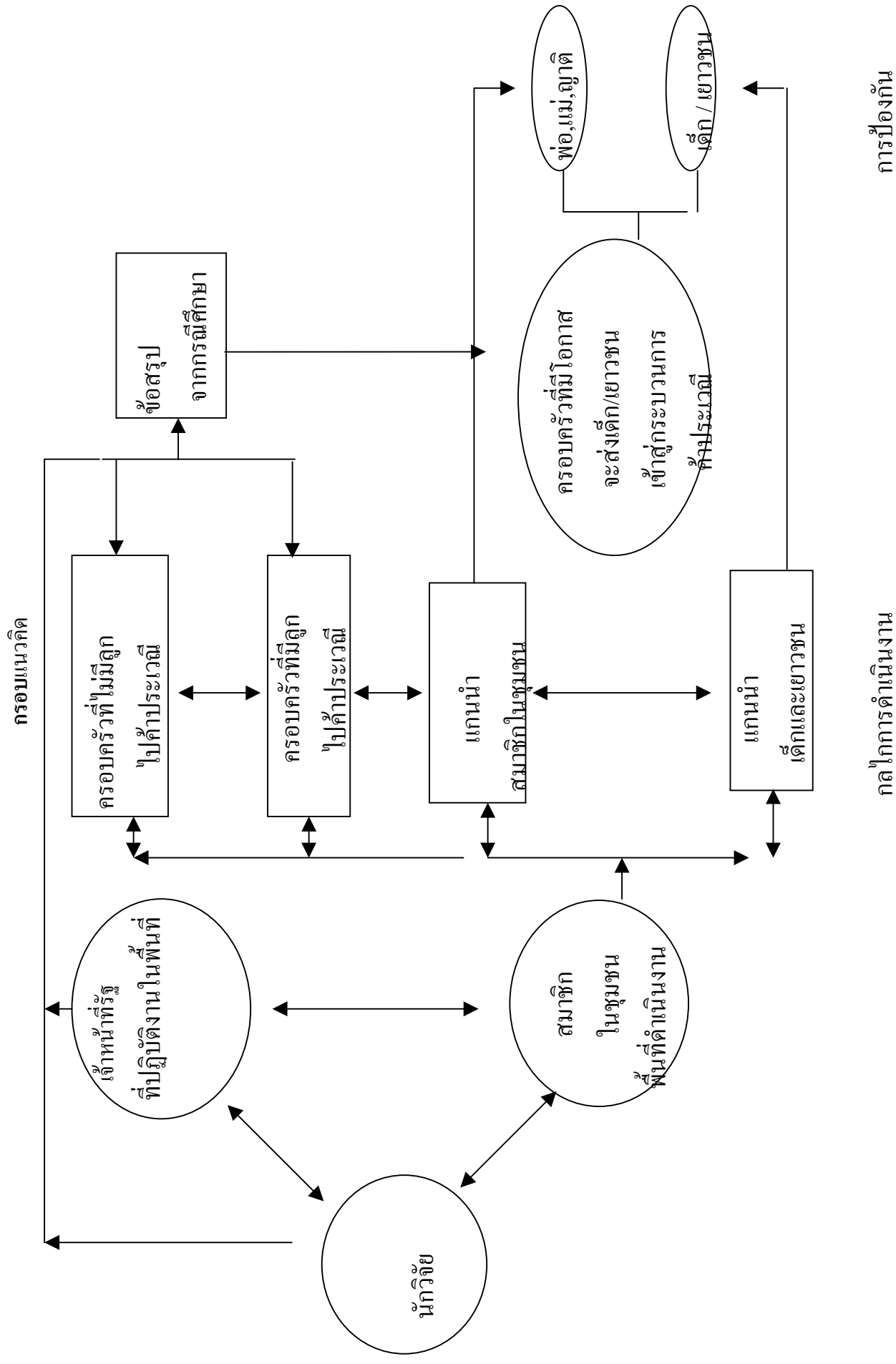
3. ระดับชุมชน พบว่า ชุมชนต้นทางที่เป็นแหล่งส่งออกโสเภณีเด็กและโสเภณีทั่วไปนั้น เป็นชุมชนที่ถูกกระทำจากลัทธิบริโภคนิยม ลัทธิวัตถุนิยม และลัทธิบูชาเงินอย่างรุนแรง ทำให้ระบบคุณค่าต่าง ๆ ของชุมชนเสื่อมถอย ความเป็นสถาบันชุมชนอ่อนล้าหรือไร้พลัง ผู้อาวุโสจำนวนไม่น้อยในชุมชน เห็นด้วยกับการค้าประเวณี ผู้นำของชุมชน รวมทั้งครูบางส่วน เป็นเอเย่นต์ใหญ่ในการส่งเด็กไปค้าประเวณี พระบางส่วนก็เอาหูไปนาเอาตาไปไร่ พระเองก็ถูกกลืนจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เช่น การเห็นดีเห็นงามของพระ ที่มีญาติโยมสร้างวัดและถาวรวัตถุ โดยปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ได้มาจากหยาดเหงื่อแรงงานของเด็กที่ออกไปทำงานค้าประเวณี การห้ามปรามในชุมชน ไม่ใช่การห้ามปรามในลักษณะที่เด็ดขาด การออกไปค้าประเวณีนอกหมู่บ้าน จึงเป็นเหมือนกับการเดินทางไปประกอบอาชีพอย่างหนึ่ง ใครก็สามารถทำอาชีพนี้ได้ การค้าประเวณี ไม่ใช่อาชีพที่ชุมชนรังเกียจ หรือมองว่าแปลกแยกกับอาชีพอื่น

4. ระดับภูมิภาค การที่เด็กหรือหญิงสาวชาวเหนือเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์มากกว่าภาคอื่น ๆ นั้น มีเหตุผลในเรื่องความสวยงาม และค่านิยมบางอย่างทางภาคเหนือเข้ามาเกี่ยวข้องกับรวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีที่เอื้ออำนวยหลายประการด้วยกัน

จากวิทยานิพนธ์ของนิวัตร สุวรรณพัฒน์เรื่อง ความคาดหวังของครอบครัวและบทบาทของลูกสาวในชุมชนค้าประเวณี กรณีศึกษาหมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดพะเยา ,2541 โดยมุ่งวิเคราะห์ความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของครอบครัวและบทบาทของลูกสาวกับความหมายของ “การค้าประเวณี” จากมุมมองของลูกสาว พ่อแม่และเพื่อนบ้านในชุมชนเพื่อแสดงให้เห็นนัยสำคัญทางความหมายของการดำรงอยู่ของอาชีพการค้าประเวณีในชุมชน โดยใช้แนวคิดด้วยความเป็นลูกสาวภายใต้อุดมการณ์ความเชื่อเรื่องผีปู่ย่า แนวคิดด้วยความคิดและการจัดการเรื่องทางเพศในชุมชนภาคเหนือและแนวคิดด้วยความเป็นลูกสาวในสังคมที่มีการค้าประเวณี

จากการศึกษาครั้งนี้นิวัตร พบประเด็นสำคัญ 3 ประการคือ(1)การเข้าสู่การค้าประเวณีของผู้หญิง แสดงให้เห็นการผลิตซ้ำบทบาทของลูกสาวในการเป็นผู้รับผิดชอบต่อความอยู่รอดต่อเนื่องของครอบครัวบนเงื่อนไขทางสังคมของการผลิตชุดหนึ่ง ซึ่งการจัดการเรื่องแรงงานยังถือเป็นความสัมพันธ์ทางการผลิตหนึ่งที่สำคัญในชุมชนชนบท ลูกสาว พ่อแม่และผู้อาวุโส ได้ใช้การจัดการ

เรื่องทางเพศและการแต่งงานของลูกสาวผ่านกลไกอุดมการณ์ของครอบครัวเรื่อง “ผีป่วน” ในการแสวงหาและขยายเครือข่ายความสัมพันธ์ทางการผลิต สะท้อนให้เห็นความคาดหวังของครอบครัวต่อบทบาทของลูกสาว ในฐานะผู้รับผิดชอบต่อการอยู่รอดต่อเนื่องของครอบครัว เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขทางสังคมของการผลิตขึ้นในชุมชนชนบท อันเนื่องมาจากอิทธิพลของระบบเศรษฐกิจแบบเงินตราและการบริโภคนิยมทำให้ การค้าประเวณีกลายเป็นทางเลือกที่ถูกบังคับสำหรับชุมชนชนบท ส่งผลให้เกิดการผลิตซ้ำและผลิตใหม่ ในการจัดการเรื่องทางเพศและร่างกายของลูกสาวบนเงื่อนไขความสัมพันธ์ใหม่ ที่เพศและร่างกายของลูกสาวได้ถูกใช้โดยนัยทางความหมายของปัจจัยการผลิตที่สำคัญของครอบครัว ดำเนินไปภายใต้ความคาดหวังของครอบครัวต่อบทบาทความเป็นลูกสาว ผู้รับผิดชอบต่อการอยู่รอดต่อเนื่องของครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ความหมายเชิงวัตถุนิยมมากขึ้น (2)ลูกสาวเองก็เลือกที่จะผลิตซ้ำบทบาทการเป็นผู้รับผิดชอบต่อครอบครัว เพื่อลดภาวะความกดดันในฐานะ แม่หญิงฮ้าย ภายใต้สภาพการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขทางสังคมของการผลิตในชุมชน ที่ทำให้เกิดภาวะความล้มเหลวทางเศรษฐกิจขึ้นในชุมชน ส่งผลกระทบให้เกิดภาวะกดดันอย่างมากต่อลูกสาว ในฐานะผู้รับผิดชอบต่อการอยู่รอดต่อเนื่องของครอบครัว เป็นความกดดันที่ผู้หญิงในฐานะลูกสาวต้องเผชิญทั้งก่อนและหลังการเข้าสู่การค้าประเวณี การเลือกที่จะสืบทอดและสร้างความสัมพันธ์ใหม่ในฐานะความเป็นลูกสาวที่ดีซึ่งเป็นบทบาทที่ชุมชนให้การยอมรับ ได้กลายเป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยให้ผู้หญิงสามารถประคับประคองตัวเองและดำรงชีวิตอยู่ได้ต่อไป และ(3)การดำรงอยู่ของอาชีพการค้าประเวณีในความหมายของชุมชน การที่ลูกสาว พ่อแม่และชาวบ้านในชุมชนเลือกอธิบายการค้าประเวณี ในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของครอบครัวต่อบทบาทของลูกสาวที่แสดงผ่านเรื่องราวของความสำเร็จว่าอยู่ที่ครอบครัวและความล้มเหลวที่ตกอยู่กับตัวลูกสาว แสดงให้เห็นนัยสำคัญต่อการตีความหรือการให้ความหมายของการเดินทางออกไปค้าประเวณีของหญิงสาว ที่ชาวบ้านในชุมชนไม่ได้แสดงความรังเกียจต่ออาชีพการค้าประเวณีมากไปกว่าการแสดงความรักเกียดต่อความประพฤติ ปฏิบัติตัวของผู้หญิง ในฐานะความเป็นแม่หญิงฮ้ายที่ไม่รับผิดชอบต่อครอบครัวไม่แสดงบทบาทความเป็นลูกสาวที่ดี ช่วยค้ำจุนพ่อแม่ เป็นการเลือกให้ความหมายและการอธิบายที่แสดงให้เห็นสภาพการดำรงอยู่ของอาชีพการค้าประเวณีในชุมชน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตั้งอยู่บนกรอบพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและมุ่งหวังให้เกิดการเรียนรู้และการนำผลการศึกษาที่ได้ไปปฏิบัติต่อไป

ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน

1. ใช้ชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงาน
2. ใช้คนในพื้นที่เช่นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลทั่วไป ร่วมเป็นนักวิจัยในโครงการในการดำเนินงานครั้งนี้สำหรับบุคคลทั่วไปที่ร่วมเป็นนักวิจัยนั้นโครงการเลือกจากคนที่เคยทำงานตำแหน่งบัณฑิตอาสาของกรมประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ดำเนินงาน 2 ปี ปัจจุบันกรมประชาสัมพันธ์ไม่มีงบประมาณในการจ้างบัณฑิตอาสาทั่วประเทศ ทำให้บัณฑิตอาสาเหล่านี้ต้องตกงาน ซึ่งโครงการนี้จะเป็แนวทางหนึ่งในการพัฒนาบัณฑิตอาสาที่มีประสบการณ์และเคยปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลของตนเองมาก่อน ให้มีศักยภาพในการที่จะเป็นนักวิจัยรุ่นใหม่ต่อไป

ขอบเขตเชิงเนื้อหาของการวิจัย

1. ศึกษาบริบทของชุมชน โดยการศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชนว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีลักษณะอย่างไร เกิดขึ้นในช่วงใด มีอะไรเป็นตัวผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ใครในชุมชนที่มีส่วนผลักดันและได้รับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างไร การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีผลต่อชุมชนอย่างไร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ภายนอกอย่างไรโดยเฉพาะประเด็นที่ทำให้เด็ก/สตรีในชุมชนเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

2. ศึกษาระดับลึกกับครอบครัวที่เคยมีลูกเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี โดยศึกษาถึงลักษณะพื้นฐานของครอบครัว เช่นเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การปกครอง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและเครือญาติ ปัญหาที่ครอบครัวเผชิญ กระบวนการในการที่เด็ก/สตรีเข้าสู่การค้าประเวณี เช่นใครเป็นคนตัดสินใจและใช้เงื่อนไขอะไรบ้างเป็นตัวตัดสินใจในการส่งลูกไปค้าประเวณี และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับครอบครัวเป็นอย่างไร เป็นต้น

3. ศึกษาระดับลึกกับครอบครัวที่ไม่ส่งลูกเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี โดยศึกษาถึงลักษณะพื้นฐานของครอบครัว เช่นเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การปกครอง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและเครือญาติ ปัญหาที่ครอบครัวเผชิญ กระบวนการในการที่ไม่ส่งลูกเข้าสู่การ

คำประเพณี เช่นใครเป็นคนตัดสินใจ มีเงื่อนไขอะไรบ้างที่ทำให้ไม่ส่งลูกไปคำประเพณี และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับครอบครัวเป็นอย่างไร เป็นต้น

4.หาแนวทางการป้องกันไม่ให้เกิดเข้าสู่กระบวนการคำประเพณี โดยเน้นที่การสร้างอาสาสมัครที่เป็นกลไกของชุมชนเพื่อทำงานเชิงรุกเข้าหากลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเสี่ยง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งข้อมูล

โครงการนี้เป็นโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ดำเนินงานมีส่วนร่วมในกระบวนการเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน และเพื่อให้ได้ข้อมูลระดับลึกและถูกต้องโครงการจึงจำเป็นต้อง(1)มีเจ้าหน้าที่ของโครงการซึ่งเป็นคนในพื้นที่ร่วมเป็นนักวิจัยและฝังตัวอยู่ในพื้นที่ดำเนินงาน (2)การประสานงานเพื่อหาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กและครอบครัวของกลุ่มเป้าหมายและเป็นผู้ที่ชุมชนยอมรับและศรัทธาร่วมเป็นนักวิจัย ในโครงการนี้ได้ครูจำนวน4คน เข้าร่วมเป็นนักวิจัย ซึ่งเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์และพัฒนาครูด้วย

สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นใช้เครื่องมือและเทคนิคหลายวิธีผสมผสานกันดังต่อไปนี้ การสนทนากลุ่ม ใช้เทคนิคต้นไม้ปัญหา (Problem Tree) แผนที่ความคิด (Mind Mapping) การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นความคิด การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสัมภาษณ์ประวัติชีวิต และการจัดเวที เป็นต้น

แหล่งข้อมูล

ใช้ทั้งข้อมูลจากเอกสารของสำนักงานสาธารณสุขและสำนักงานประชาสงเคราะห์ เช่นสถิติผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์และผู้เปิดเผยตัว นอกจากนี้แล้วโครงการต้องใช้ข้อมูลระดับลึกซึ่งต้องค้นหาผู้ให้ข้อมูลหลัก(Key Informants) ในพื้นที่ดำเนินงาน ซึ่งแบ่งกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลักตามประเด็นที่ศึกษาและกิจกรรมที่ดำเนินการดังนี้

1.การศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชนศึกษาจากผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำตามธรรมชาติในชุมชน ผู้ให้ข้อมูลเสริมเช่นผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นๆ

2.การศึกษาประวัติชีวิตของครอบครัว(กรณีศึกษา) แบ่งเป็น

2.1ครอบครัวที่มีเด็กหญิงไปขายบริการทางเพศ

2.2ครอบครัวที่ไม่ส่งเด็กหญิงไปขายบริการทางเพศ

2.3ครอบครัวที่เป็นกลุ่มเสี่ยง หมายถึงครอบครัวที่ในช่วงที่ผ่านมามีคนมาชักชวน

เด็กหญิงไปขายบริการทางเพศแต่ทางครอบครัวยังไม่ได้มีการตัดสินใจ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับครอบครัว และเน้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สำหรับการเลือกกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วยเด็ก ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก และครูญาติที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในครอบครัวของเด็กๆ โดยกลุ่มเป้าหมาย(ผู้ให้ข้อมูลหลัก)ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

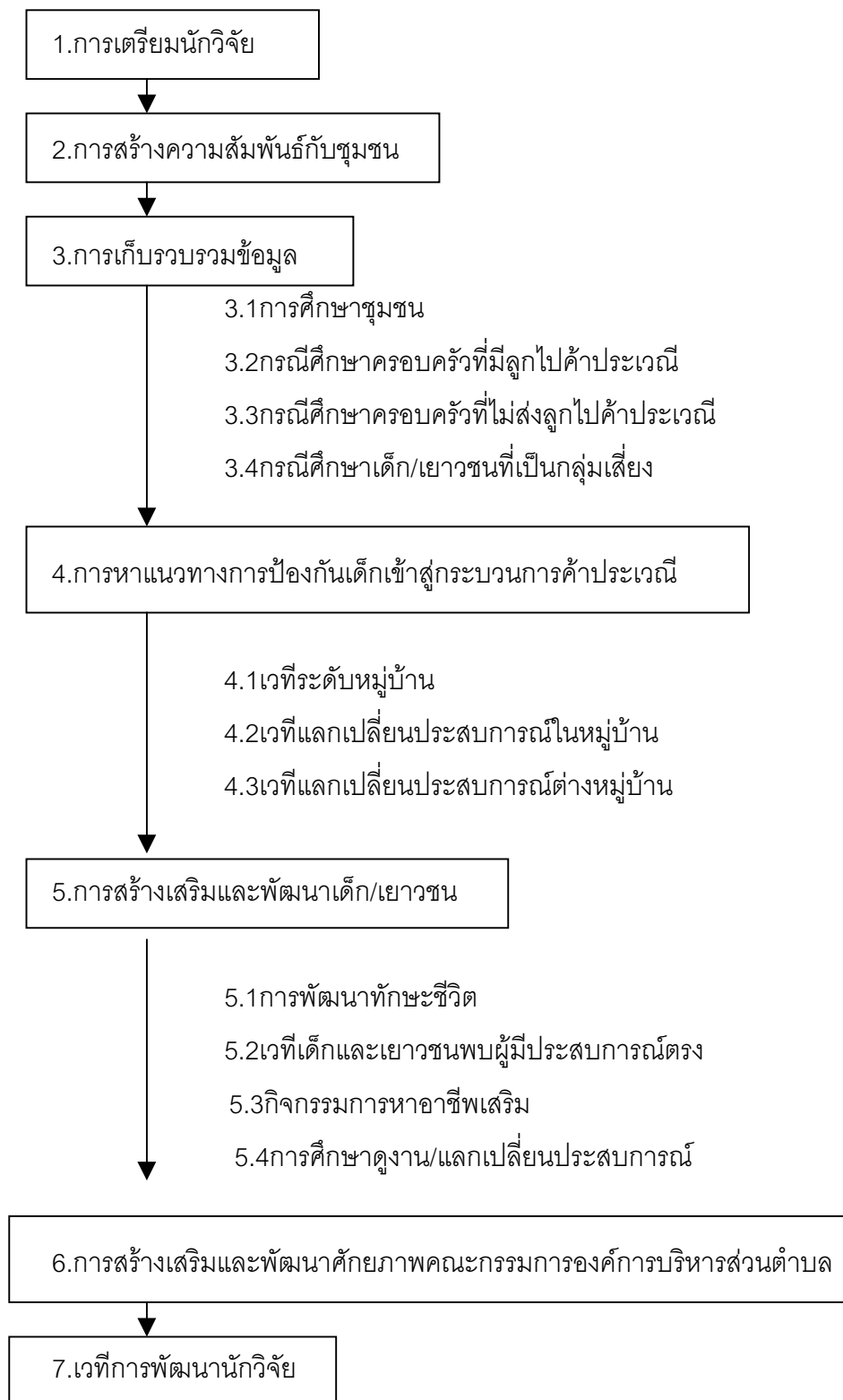
เป็นครอบครัวที่ต้องสมัครใจที่จะให้ข้อมูล พร้อมทั้งจะให้นักวิจัยสัมภาษณ์และ/หรือ พร้อมทั้งจะเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมโครงการ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่เคยไปขายบริการทางเพศหลายคนไม่ต้องการให้ลูกรู้ว่าตนเองเคยไปขายบริการทางเพศมาก่อน เพื่อไม่เป็นการละเมิดสิทธิ กลุ่มเป้าหมายจึงจำเป็นต้องมีคุณสมบัติดังกล่าว

วิธีการประมวลผล/สังเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ การตรวจสอบข้อมูลและการเปรียบเทียบความสมบูรณ์ของข้อมูลจะต้องมีการตรวจสอบตลอดการดำเนินงาน สำหรับในแต่ละช่วงของการเก็บข้อมูลจะมีการบันทึกและเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ทำการศึกษาเพื่อนำมาพิจารณาความครบถ้วน และความสอดคล้องของข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะใช้วิธีการวิเคราะห์เหตุการณ์และกิจกรรม ซึ่งจะดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ดำเนินโครงการ โดยทำการเปรียบเทียบเหตุการณ์ / ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นตามประเด็นที่ทำการศึกษา เพื่อหาข้อสรุปทั้งที่เป็นส่วนร่วมกันและส่วนที่แตกต่างกันระหว่างกิจกรรม โดยนำเสนอผลการวิจัยในรูปของการบรรยายและอธิบาย

สรุปขั้นตอนการวิจัย

การดำเนินการโครงการวิจัยนี้แบ่งเป็น 3 ช่วง แต่ละช่วงมีวิธีการดังนี้

1.ช่วงแรก ขั้นเตรียมโครงการ เป็นขั้นการวางแผนโครงการ มีกิจกรรมต่างๆเช่นการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อคัดเลือกพื้นที่ดำเนินโครงการ การหานักวิจัยที่เป็นคนในพื้นที่ซึ่งโครงการได้คนที่มีความสนใจในพื้นที่คืออดีตเป็นบัณฑิตอาสาของกรมประชาสัมพันธ์ การสนทนากลุ่มกับสมาชิกในชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะทำการศึกษาเพื่อชี้ชัดปัญหาและหาความร่วมมือในการดำเนินโครงการ (ดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว)

2.ช่วงที่สองเก็บรวบรวมข้อมูล (ระยะเวลา 5 เดือน)

2.1การประสานงาน กระตุ้นและสร้างความตระหนักประเด็นเกี่ยวกับโสเภณีเด็กเพื่อหานักวิจัยรวมที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่

2.2การเตรียมการวิจัย ประชุมคณะนักวิจัยในโครงการ เกี่ยวกับโครงการวิจัยในภาพรวม กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม แนวคิดและ เทคนิคสำคัญที่ใช้ในโครงการ เช่น การเก็บข้อมูลระดับลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสนทนากลุ่ม เป็นต้น และคณะนักวิจัยร่วมกันกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักพร้อมทั้งกำหนดประเด็นคำถามหลักและคำถามย่อยที่จะใช้สำหรับการเก็บข้อมูล

2.3การปฏิบัติการวิจัยในพื้นที่ การสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชนโดย การแนะนำตนเอง คณะนักวิจัยและโครงการกับ ผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรและสมาชิกในชุมชนโดยใช้วิธีการพบปะและสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

โครงการวิจัยนี้เป็นงานที่ละเอียดอ่อน เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มเป็นครอบครัวที่เคยมีสมาชิกในครอบครัวไปค้าประเวณี และประเด็นดังกล่าวคนที่เคยมีประสบการณ์บางคนไม่ต้องการที่จะรื้อฟื้นอดีตของตนเอง แต่โครงการนี้เชื่อว่าสามารถที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เนื่องจาก (1)นักวิจัยเป็นคนในพื้นที่และเคยทำงานเป็นบัณฑิตอาสา ซึ่งงานหลักคือเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของชุมชนและทำงานด้านส่งเสริม ผู้ติดเชื้อเอดส์ ในพื้นที่ดังกล่าวมาก่อนเป็นเวลา2ปี ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชนและการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะครอบครัวที่เคยมีคนไปค้าประเวณีนั้น จะไม่มีปัญหา (2)จากการจัดเวทีในพื้นที่ผู้นำชุมชนพร้อมที่จะพาคณะนักวิจัยเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ (3)หัวหน้าโครงการวิจัยมีประสบการณ์ในการทำงานเรื่องเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนเช่นเดียวกัน (4)ผู้ติดเชื้อเอดส์ในพื้นที่นี้ส่วนมากติดตามมาจากช่วงที่ค้าประเวณี ซึ่งหัวหน้าโครงการและนักวิจัยในพื้นที่มีความสัมพันธ์กับผู้ติดเชื้อเอดส์ในพื้นที่นี้อยู่แล้ว

2.4การเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเสนอทางเลือก

2.4.1 การรวบรวมข้อมูลมือสองที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์

2.4.2 การศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชนในประเด็นที่เชื่อมโยงกับกระบวนการที่เด็ก/สตรีเข้าสู่การค้าประเวณี ที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล/ประสบการณ์และร่วมกันหาแนวทางการป้องกัน ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและใช้เทคนิค PRA กับกลุ่มผู้นำที่เป็นทางการ ผู้นำตามธรรมชาติในชุมชน ผู้ที่เคยจัดส่งเด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี และผู้ที่เคยไปค้าประเวณี เป็นต้น

2.4.3 กรณีศึกษาเงื่อนไขต่างๆของครอบครัวที่เคยส่งลูกไปค้าประเวณีและผู้ที่มีประสบการณ์ตรง(ผู้ที่เคยไปค้าประเวณี) เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล / เสนอทางเลือกและร่วมกันหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยการศึกษาเป็นรายกรณี ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสนทนากลุ่ม

ในการศึกษานักวิจัยจะเป็นตัวหลักแต่บางครั้งจะมีแกนนำที่เป็นผู้นำชุมชน/แกนนำเยาวชนเข้าร่วมด้วย และโครงการจะหาแนวทางในการที่จะพัฒนาให้กลุ่มเป้าหมายผู้ที่มีประสบการณ์ตรง(ผู้ที่เคยไปค้าประเวณี) รวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน(เป็นการป้องกันกลุ่มเป้าหมายที่จะมีโอกาสไปเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีอีกครั้ง)และเป็นผู้ที่จะให้ข้อมูล(วิทยากร)แก่เด็กและเยาวชนในชุมชน(เพื่อป้องกันเด็ก/เยาวชนเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี) โดยมีขั้นตอนดังนี้

- กลุ่มเป้าหมายแต่ละคนเสนอปัญหาของตนเอง แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหา

- กลุ่มเป้าหมายร่วมกันวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาให้กลุ่มมีความเข้มแข็งเพื่อสามารถช่วยเหลือกันเองและสามารถช่วยเหลือเด็ก/เยาวชนในชุมชนได้

2.4.4 กรณีศึกษาเงื่อนไขต่างๆของครอบครัวที่ไม่ส่งลูกไปค้าประเวณี เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล / เสนอทางเลือกและร่วมกันหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยการศึกษาเป็นรายกรณี ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสนทนากลุ่ม

ในการศึกษานักวิจัยจะเป็นตัวหลักแต่บางครั้งจะมีแกนนำที่เป็นผู้นำชุมชน/แกนนำเยาวชนเข้าร่วมด้วย และโครงการจะหาแนวทางในการที่จะพัฒนาให้กลุ่มเป้าหมาย(ครอบครัวที่ไม่ส่งลูกไปค้าประเวณี) เป็นผู้ที่จะให้ข้อมูล(วิทยากร)แก่ครอบครัวเด็กและเยาวชนในชุมชน(เพื่อป้องกันครอบครัวที่จะส่งเด็ก/เยาวชนเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี)

2.5 เวทีความร่วมมือเพื่อการป้องกันเด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

เป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและร่วมกันหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยการจัดเวที การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การวิเคราะห์ปัญหาโดย

ใช้เทคนิคต้นไม้ปัญหา (Problem Tree) และใช้กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม เน้นการสร้าง อาสาสมัครที่เป็นกลไกของชุมชนเพื่อทำงานเชิงรุกเข้าหากลุ่มเสี่ยง มีขั้นตอนดังนี้

2.5.1 จัดเวทีระดับหมู่บ้าน กลุ่มเป้าหมายแบ่งเป็นสามกลุ่มคือ 1) กลุ่มเด็กและ เยาวชนและ 2.) กลุ่มผู้นำที่เป็นทางการ ผู้นำตามธรรมชาติ ผู้แทนกลุ่ม/องค์กรต่างๆที่มีในชุมชน และ 3) กลุ่มผู้มีประสบการณ์ตรง(ผู้ที่เคยไปค้าประเวณี) เพื่อสร้างความตระหนักในประเด็นปัญหา ร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญห และหาแกนนำอาสาสมัครที่จะเป็นกลไกการดำเนินงานของ ชุมชน โดยมีแนวทางคือ

- ให้มีการให้คำปรึกษาที่โรงเรียนกับเด็กและครอบครัวของเด็ก
- ให้เพื่อนช่วยเพื่อน
- ให้ชุมชนช่วยสกัดกั้น

2.5.2 จัดเวทีเครือข่ายระดับหมู่บ้าน โดยแกนนำทั้งสามกลุ่มจากเวที ก. ในหมู่บ้านเดียวกันมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมกันหาแนวทางการพัฒนากลุ่มให้มีความเข้มแข็ง เพื่อป้องกันเด็ก/เยาวชนไม่ให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

2.5.3 จัดเวทีเครือข่ายต่างหมู่บ้าน กลุ่มเป้าหมายเป็นแกนนำอาสาสมัครที่จะเป็น กลไกการดำเนินงานของชุมชนจากกลุ่มเป้าหมายระดับหมู่บ้านทั้งสามหมู่บ้านรวมสามกลุ่ม โดย แบ่งการจัดเวทีแยกกลุ่มเป้าหมายครั้งละกลุ่มมีขั้นตอนดังนี้

-กลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาให้กลุ่มมีความ เข้มแข็งเพื่อสามารถช่วยเหลือกันเองและสามารถช่วยเหลือ/ป้องกันครอบครัวที่จะมีโอกาสส่งเด็ก/ เยาวชนเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

2.6 ประชุมคณะนักวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและเขียน รายงานระยะแรก พร้อมทั้งวางแผนดำเนินงานระยะต่อไป

3. ช่วงที่สามเป็นการปฏิบัติการ (ระยะเวลา 7 เดือน)

3.1 เป็นช่วงปฏิบัติการ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นกลไกหลัก ในการที่จะดำเนินกิจกรรมตามที่กลุ่มเป้าหมายร่วมกันคิดขึ้นมาเพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มให้มีความ เข้มแข็งและกลุ่มสามารถที่จะร่วมกันป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

3.1.1 การสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มที่มีประสบการณ์ตรง (ผู้ที่เคยไปค้า ประเวณี) เช่นการพัฒนาทักษะชีวิตและอื่นๆพร้อมทั้งวางแผนการดำเนินงานในการช่วยเหลือ/ ป้องกันครอบครัวที่จะมีโอกาสส่งลูกเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

3.1.2 การสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพแกนนำเด็กและเยาวชนเช่นการพัฒนา

ทักษะชีวิตและอื่นๆพร้อมทั้งวางแผนการดำเนินงานในการช่วยเหลือ/ป้องกันเด็ก/เยาวชนที่จะมีโอกาสเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

3.1.3 การสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพแกนนำกลุ่ม/องค์กรในชุมชนรวมทั้งผู้ที่ไม่ส่งลูกไปค้าประเวณีเช่นการพัฒนาทักษะชีวิตและอื่นๆพร้อมทั้งวางแผนการดำเนินงานในการช่วยเหลือ/ป้องกันครอบครัวที่จะมีโอกาสส่งลูกเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

3.2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมกันวิเคราะห์สรุปแผนการดำเนินงานในการช่วยเหลือครอบครัวที่จะมีโอกาสส่งลูกเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

3.3 ประชุมคณะนักวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และเขียนรายงานระยะสุดท้าย พร้อมทั้งหาแนวทางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็ก ได้นำกระบวนการ และผลการดำเนินงานไปปรับใช้

ข้อควรปฏิบัติของนักวิจัยในขณะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นักวิจัยต้องระลึกเสมอว่า ข้อมูลที่ได้นั้นมีความละเอียดอ่อนและอาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้ให้ข้อมูล ดังนั้นนักวิจัยต้องเคารพในสิทธิของผู้ให้ข้อมูลโดยที่

2. นักวิจัยต้องบอกสถานภาพและงานที่กำลังทำให้กลุ่มเป้าหมายทราบ

3. กลุ่มเป้าหมายต้องสมัครใจและเต็มใจที่จะให้ข้อมูล และ

4. นักวิจัยต้องไม่เปิดเผยชื่อและสถานที่จริงของกลุ่มเป้าหมาย

กระบวนการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนกับผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

โครงการนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนั้นโครงการจะสร้างกระบวนการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการดำเนินงานในพื้นที่ กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกใน / นอกชุมชนพื้นที่ดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งใน / นอกชุมชนพื้นที่ดำเนินงาน โดยมีวิธีการหลักๆเช่น (1) การเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กร่วมเป็นนักวิจัย (2) เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมในกระบวนการเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน (3) จัดประชุมสัมมนาโดยการนำเสนอกระบวนการ และข้อค้นพบจากการดำเนินงานโครงการ เพื่อเป็นการกระตุ้นและสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อเด็ก โดยพื้นที่ที่ได้เริ่มกระบวนการควรมีบทบาทในการเป็นพี่เลี้ยง/ให้ความช่วยเหลือพื้นที่ใหม่ที่สนใจ

สรุปผลการดำเนินงานของโครงการตามแผนงาน

กิจกรรม(ตามแผน)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ(ตามแผน)	ผลการดำเนินงาน	ปัญหาอุปสรรค
1.การเตรียมการวิจัย -จัดเวทีกระตุ้น สร้างความตระหนักและศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ -ประชุมคณะนักวิจัยในโครงการ เกี่ยวกับโครงการวิจัยในภาพรวม กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม แนวคิด และ เทคนิคสำคัญที่ใช้ในโครงการ เช่น การเก็บข้อมูลระดับลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสนทนากลุ่ม	-ได้เจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมเป็นนักวิจัย - คณะนักวิจัยเข้าใจในโครงการและการกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม - คณะนักวิจัยได้เทคนิคและวิธีการในการเก็บข้อมูล - ได้กลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล	-จัดเวทีกระตุ้น2ครั้งและศึกษาดูงาน1ครั้ง -ได้รู้เข้าร่วมเป็นนักวิจัยจำนวน4คน -คณะครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการและการกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น -คณะครูเห็นความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาของเด็กกำพร้าที่พ่อแม่เสียชีวิตเพราะโรคเอดส์กับเด็กที่ออกไปขายบริการทางเพศ ซึ่งปัญหามีอยู่ในชุมชน -คณะนักวิจัยได้เทคนิคและวิธีการในการเก็บข้อมูลเช่นการสัมภาษณ์ระดับลึกและการสังเกต เป็นต้นและได้กลุ่มเป้าหมายที่จะเก็บข้อมูล	-ครูมีหน้าที่หลักในการสอนเด็ก (ครู1คนดูแลเด็กนักเรียน2ชั้น)ไม่ค่อยมีเวลาดูแล
2.การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน - การแนะนำตนเอง คณะนักวิจัยและชี้แจงความเป็นมา วัตถุประสงค์โครงการกับผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรและสมาชิกในชุมชนโดยใช้วิธีการพบปะและสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	- ผู้นำชุมชน กลุ่ม/องค์กรและสมาชิกในชุมชนเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานโครงการ ให้ความร่วมมือและพร้อมที่จะดำเนินงานร่วมกัน - คณะนักวิจัยมีความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกในชุมชน และสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้	- ประชุมกับคณะกรรมการ อบต. ผู้นำและสมาชิกชุมชนหมู่บ้านละครั้ง - ผู้ประสานงานในพื้นที่ได้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยการไปพูดคุยเป็นรายหลังคาเรือน - เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักวิจัยและสมาชิกชุมชนๆเข้าใจโครงการและพร้อมจะให้ความร่วมมือ - ได้ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สถานการณ์และกลุ่มคน(เด็กและสตรี)ที่ออกไปขายบริการ	

กิจกรรม(ตามแผน)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ(ตามแผน)	ผลการดำเนินงาน	ปัญหาอุปสรรค
3.การเก็บรวบรวมข้อมูล 3.1การศึกษาชุมชน -การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและใช้เทคนิค PRA กับกลุ่มผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำตามธรรมชาติ โดยการศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชนว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีลักษณะอย่างไรเกิดขึ้นในช่วงใด ใครในชุมชนที่มีส่วนผลักดันและได้ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างไร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ภายนอกอย่างไร โดยเฉพาะประเด็นที่ทำให้เด็ก/สตรีในชุมชนออกไปค้าประเวณี	- ได้ข้อมูลระดับลึกเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตของชุมชนที่เชื่อมโยงกับภายนอกซึ่งเป็นผลให้เด็ก/สตรีในชุมชนออกไปค้าประเวณี - ได้ทราบวิธีคิด การวิเคราะห์ปัญหาและบทบาทของกลุ่ม/องค์กรต่างๆในชุมชนในอดีตกับการแก้ไขปัญหา - ได้ผู้นำชุมชน(คนของชาวบ้าน)ที่เป็นผู้บทบาทในการแก้ไขปัญหาของชุมชน -เกิดการเรียนรู้ร่วมกันโดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์	-ได้มีการจัดเวทีปราศรัยชาวบ้านผู้นำที่ไม่เป็นทางการและผู้นำที่เป็นทางการ 1 ครั้ง -เก็บข้อมูลระดับลึกเป็นรายบุคคล(ผู้ให้ข้อมูลหลัก) -เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย -ได้เห็นศักยภาพของชุมชนและผู้นำชุมชน(คนของชาวบ้าน)ที่เป็นผู้บทบาทในการแก้ไขปัญหาของชุมชนในอดีตโดยใช้วัฒนธรรมชุมชน -ได้แนะนำที่จะเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหา -ได้ข้อมูลระดับลึกเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตของชุมชนที่เชื่อมโยงกับภายนอกซึ่งเป็นผลให้เด็ก/สตรีในชุมชนออกไปขายบริการทางเพศ	
3.2กรณีศึกษาครอบครัวที่มีลูกไปค้าประเวณี -การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่มและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม แยกเป็นรายกรณี เช่นสัมภาษณ์ผู้ปกครอง , สมาชิกในครอบครัว ,ญาติที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีประสบการณ์ตรง	- ได้ข้อมูลระดับลึกเป็นรายกรณีศึกษา - กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลเพิ่มเติม / ทางเลือกในการป้องกันเด็ก/สตรีไม่ให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี -ได้แนะนำซึ่งจะเป็นกลไกการดำเนินงาน - กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาของการส่งเด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีและร่วมกันหาแนวทางการป้องกัน	-ได้ทราบเงื่อนไขที่ทำให้เด็ก/สตรีออกไปขายบริการ -ได้ทราบกระบวนการการคุ้มครองเด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ(ทั้งในอดีตและปัจจุบัน) -กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการคุ้มครองเด็กเข้าสู่การขายบริการทางเพศในปัจจุบัน -ได้แนะนำซึ่งจะเป็นกลไกการดำเนินงานและได้แนวทางการป้องกันด้วย	
3.3กรณีศึกษาครอบครัวที่ไม่ส่งลูกไปค้าประเวณี -การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่มและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม แยกเป็นรายกรณี เช่นสัมภาษณ์ผู้ปกครอง , สมาชิกในครอบครัว , ญาติที่เกี่ยวข้อง	- ได้ข้อมูลระดับลึกเป็นรายกรณีศึกษา -กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลเพิ่มเติม / ทางเลือกในการป้องกันเด็ก/สตรีไม่ให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีโดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	ผลการดำเนินงาน -ได้ทราบเงื่อนไขที่ทำให้บางครอบครัวไม่ส่งเด็ก/สตรีออกไปขายบริการ -ได้ทราบกระบวนการการคุ้มครองเด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ(ทั้งในอดีตและปัจจุบัน)	ปัญหาอุปสรรค

	-ได้แก่นำซึ่งจะเป็นกลไกการดำเนินงานต่อไป	-กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการที่กลุ่มเด็กเข้าสู่อุปการชาบริการทางเพศในปัจจุบัน -ได้แก่นำซึ่งจะเป็นกลไกการดำเนินงานและได้แนวทางการป้องกันด้วย	-กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการที่กลุ่มเด็กเข้าสู่อุปการชาบริการทางเพศในปัจจุบัน -ได้แก่นำซึ่งจะเป็นกลไกการดำเนินงานและได้แนวทางการป้องกันด้วย
3.4กรณีศึกษาเด็ก/เยาวชนกลุ่มเสี่ยง	เป็นกิจกรรมที่ไม่มีในแผนงาน	-ได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเด็กและผู้ปกครองเด็กที่เป็นกลุ่มเสี่ยงจำนวน 8 ครอบครัว -ได้ทราบเงื่อนไขของกลุ่มเสี่ยงที่จะเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ -ได้ทราบเครือข่ายทางสังคมของเด็กและผู้ปกครองเด็กที่เป็นกลุ่มเสี่ยง -ได้แนวทาง(ระดับหนึ่ง)สำหรับการป้องกันเด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์	เป็นกิจกรรมที่ไม่ได้อยู่ในแผนงาน แต่เป็นข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา ซึ่งทางคณะกรรมาธิการเห็นว่าควรทำ เพราะจะเป็นประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมาย
กิจกรรม(ตามแผน)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ(ตามแผน)	ผลการดำเนินงาน	ปัญหาอุปสรรค
4.การหาแนวทางเพื่อการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี 4.1เวทีระดับหมู่บ้าน	-สมาชิกในชุมชนได้ทราบข้อมูลและผลจากการศึกษา -สมาชิกและกลุ่มองค์กรในชุมชนตระหนักถึงปัญหาของการค้าประเวณีของเด็ก/สตรีโดยผ่านกระบวนการที่กลุ่มเป้าหมายร่วมกันวิเคราะห์ -ได้แนวทางป้องกันเด็ก/สตรีไม่ให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี -ได้แก่นำซึ่งจะเป็นกลไกการดำเนินงาน	-จัดเวทีระดับหมู่บ้าน(1)กลุ่มผู้นำและสมาชิกชุมชนหมู่บ้าน2 ครั้ง(2)กลุ่มเด็ก/เยาวชนหมู่บ้าน3ครั้งและ (3)กลุ่มผู้เคยมีประสบการณ์ตรงหมู่บ้าน2ครั้ง -กลุ่มเป้าหมายได้ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการแก้ปัญหามหาชนชุมชนโดยใช้วัฒนธรรมชุมชน -กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้กระบวนการจัดการเชิงเด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี(อดีตและปัจจุบัน) -กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาและได้แก่นำซึ่งจะเป็นกลไกการดำเนินงานและได้แนวทางป้องกันเด็ก/สตรีไม่ให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี	-สมาชิกชุมชน(บางคน)ไม่ออกพูดเรื่องการค้าประเวณี -พื้นที่ดำเนินการใหญ่เนื่องจากไม่ต้องการให้ลูกตนเองรู้ว่าตนเองเคยไปขายบริการ -พื้นที่ดำเนินการทั้งสามหมู่บ้านในอดีตไม่มีหน่วยงานที่เข้าไปพัฒนาเยาวชน ทำให้กลุ่มเยาวชนไม่กล้าแสดงออก(ในระยะแรก)

4.2.เวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในหมู่บ้าน -ประสานงานแกนนำทั้งสามกลุ่มของแต่ละหมู่บ้าน -จัดเวทีหมู่บ้านละครั้งรวมกลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่ม	-กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้กระบวนการดำเนินงานและตนเองได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นโดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสามารถวิเคราะห์ เข้าใจปัญหา พร้อมทั้งวางแผนการแก้ไขปัญหได้ด้วยตนเองโดยใช้ข้อมูลจากการศึกษา -ได้แนวทางการพัฒนากลุ่มให้มีความเข้มแข็ง	-จัดเวทีหมู่บ้านละครั้ง แต่ละครั้งกลุ่มเป้าหมายเป็นแกนนำผู้นำร่วมกับสมาชิกชุมชน แกนนำเด็กและเยาวชนและแกนนำผู้ที่เคยไปขายบริการทางเพศ -เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนและการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ	
กิจกรรม(ตามแผน)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ(ตามแผน)	ผลการดำเนินงาน	ปัญหาอุปสรรค
	-เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันเด็ก/สตรีไม่ให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี	-ได้แนวทางการพัฒนากลุ่มเด็กและเยาวชนให้มีความเข้มแข็ง -เกิดเครือข่ายความร่วมมือ(ผู้นำ, เด็ก/เยาวชนและผู้ที่มีประสบการณ์ตรง)ในการป้องกันเด็ก/สตรีไม่ให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี	
4.3.เวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างหมู่บ้าน -ประสานงานแกนนำแต่ละกลุ่มของทั้งสามหมู่บ้าน -จัดเวทีกลุ่มละครั้งโดยรวมกลุ่มเป้าหมายเดียวกันทั้งสามหมู่บ้าน	-กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้กระบวนการดำเนินงานและตนเองได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นโดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ -ได้แนวทางการพัฒนากลุ่มและการป้องกันเด็ก/สตรีที่เหมาะสม -เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันเด็ก/สตรี	-จัดเวที3ครั้ง (ครั้งที่หนึ่งเป็นแกนนำเด็กและเยาวชนจาก3หมู่บ้าน ครั้งที่สองเป็นแกนนำผู้นำและสมาชิกจาก3หมู่บ้าน และครั้งที่สามเป็นแกนนำผู้ที่เคยไปขายบริการจาก3หมู่บ้าน -เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดการพัฒนาเด็ก/เยาวชนและการป้องกันเด็ก/สตรีเข้าสู่การขายบริการทางเพศ ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการเรียนรู้และได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น -ได้แนวทางการพัฒนากลุ่มเด็ก/เยาวชนและการป้องกันเด็ก/สตรีที่เหมาะสม -เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันเด็ก/สตรี	
5.การสร้างเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน 5.1การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชน -ประสานงานกับคณะวิทยากร โดยนำข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายเป็นฐานในการวางแผนการจัดกิจกรรม	-กลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาทุกด้าน -กลุ่มเป้าหมายทำงานอย่างมีเหตุผลและกล้าแสดงออกในทางที่สร้างสรรค์	-ได้จัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตให้แกนนำเด็ก/เยาวชนและกลุ่มเสี่ยง เดือนละครั้ง -กลุ่มเป้าหมายกล้าพูดและกล้าแสดงออกมากขึ้นตามลำดับ -แต่ละหมู่บ้านเกิดกลุ่มและแต่ละกลุ่มมีการดำเนิน	

-จัดกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายเดือนละครั้ง					
กิจกรรม(ตามแผน)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ(ตามแผน)	ผลการดำเนินงาน	ปัญหาอุปสรรค		
5.2เวทีเด็ก/เยาวชนพบผู้มีประสบการณ์ตรง -เตรียมวิทยากร (ผู้ที่เคยไปขายบริการทางเพศ) -ประสานงานกลุ่มเป้าหมาย -จัดกิจกรรมหมู่บ้านละครครั้ง	-เด็กและเยาวชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นข้อ มูลที่ไม่เคยได้รับมาก่อน ที่เกี่ยวกับการขายบริการทางเพศ จาก ผู้ที่มีประสบการณ์ตรง -เด็กและเยาวชนตระหนักเพิ่มมากขึ้นถึงปัญหาและผล กระทบที่เกิดจากการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทาง เพศ -เกิดการหนุนเสริมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน -เกิดวิทยากรชุมชน	กิจกรรมต่อเนื่องโดยสมมติกรีกกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนข้อ มูลรวมทั้งเรื่องการป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการ ทางเพศ -เด็กและเยาวชนได้รู้ข้อมูลระดับลึกที่ไม่เคยรู้มาก่อนเกี่ยวกับ กระบวนการเข้าสู่การขายบริการทางเพศ, การถูกกระทำต่างๆ จากผู้คุมและผู้ซื้อบริการ ในขณะที่ยังขายบริการ -เด็กและเยาวชนตระหนักถึงเรื่องเกี่ยวกับการขายบริการทาง เพศ -เกิดวิทยากรชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรง			
5.3กิจกรรมอาชีพเสริม -หาวิทยากรและสถานที่ที่ศึกษาดูงานตามความต้องการของ กลุ่มเป้าหมาย -ประสานงานวิทยากรและสถานที่ในการฝึกอบรมและศึกษาดู งาน -เตรียมกลุ่มเป้าหมายที่จะไปฝึกอบรมและศึกษาดูงาน -ไปอบรมและศึกษาดูงาน -ช่วงกลับประชุมสรุปและวางแผนงาน	-กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้แนวคิดและวิธีการสร้างอาชีพ เพื่อตนเอง -กลุ่มเป้าหมายมีทักษะเพิ่มขึ้นและมีกิจกรรมในการสร้าง อาชีพเสริมเพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ของครอบครัว -เกิดการประสานและทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่/ผู้มี ประสบการณ์ตรงกับเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ ตามธรรมชาติ	-แกนนำเด็ก/เยาวชนและผู้ที่มีประสบการณ์ตรงได้แนวทาง การทำกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจเพื่อลดรายจ่ายในครอบครัว -เกิดกลุ่มอาชีพที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างเด็ก/เยาวชน และผู้ที่มีประสบการณ์ตรง ซึ่งเป็นการหนุนเสริมช่วยเหลือซึ่ง กันและกัน -พัฒนาชุมชนสนับสนุนงบประมาณให้กลุ่มเป้าหมายดำเนิน กิจกรรมเพื่อลดรายจ่ายในครอบครัว ต่อจากกิจกรรมของ โครงการ			
กิจกรรม(ตามแผน)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ(ตามแผน)	ผลการดำเนินงาน	ปัญหาอุปสรรค		
5.4กิจกรรมการศึกษาดูงาน -ประสานงานกับสถานที่ที่ศึกษาดูงาน	-กลุ่มเป้าหมายมีประสบการณ์เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการ	-พาแกนนำเด็กและเยาวชนไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์นอก			

-เตรียมกลุ่มเป้าหมายที่จะไปศึกษาดูงาน -ไปศึกษาดูงาน -จัดเวทีสรุปผลการศึกษาดูงาน	ทำงานเพื่อชุมชน -กลุ่มเป้าหมายต้องการที่จะทำงานเพื่อพัฒนาชุมชนของตนเอง	สถานที่ 1 ครั้ง -กลุ่มเป้าหมายเห็นถึงศักยภาพของตนเองและมีความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน -กลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และได้แนวทางการพัฒนากลุ่ม	
6.การสร้างเสริมและพัฒนาคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์	เป็นกิจกรรมที่ไม่มีแผนงาน	-คณะกรรมการได้มีโอกาสไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์ประเด็นการพัฒนาในกลุ่มในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน -คณะกรรมการได้แนวทางการสนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชน	
7.เวทีการพัฒนาผู้นำวิจัย -ประชุมคณะนักวิจัย โดยนำเสนอประสบการณ์ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ไข และนำข้อมูลมาวางแผนดำเนินงาน	-ทราบปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานและทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา -คณะนักวิจัยได้เรียนรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง -รายงานความก้าวหน้า และข้อมูลผลจากการศึกษา	-คณะนักวิจัยได้เรียนรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง -ทราบปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานและทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	

บทที่ 4

กระบวนการและผลการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม

โครงการได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆดังนี้

- 1.การเตรียมนักวิจัย
- 2.การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
- 3.การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.การหาแนวทางการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี
- 5.การสร้างเสริมและพัฒนาเด็ก/เยาวชน
- 6.การสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล
- 7.การพัฒนา นักวิจัย

รายละเอียดของแต่ละกิจกรรม

1.การเตรียมการวิจัย

มีกิจกรรมต่างๆดังต่อไปนี้

- 1.1กิจกรรมการสร้างความรู้ตระหนักรู้ประเด็นปัญหาของเด็กๆ
- 1.2กิจกรรมการศึกษาดูงาน
- 1.3กิจกรรมกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.4กิจกรรมแนวทางการตั้งคำถาม

1.1กิจกรรมการสร้างความรู้ตระหนักรู้ประเด็นปัญหาของเด็กๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อสร้างความสัมพันธ์และชี้แจงโครงการ
- 2.เพื่อสร้างความตระหนักรู้ประเด็นเด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์
- 3.เพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกค้าเข้าสู่กระบวนการ

ธุรกิจเพศพาณิชย์

กลุ่มเป้าหมาย

ครูในโรงเรียนทุกคน

วิธีการ

1.นักวิจัยแนะนำตัว ชี้แจงโครงการและแลกเปลี่ยนประสบการณ์งานที่เคยทำเช่นการพัฒนาครูให้สามารถใช้ข้อมูลไปแก้ปัญหาของเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ โดยให้เด็กและชุมชนมีส่วนร่วม

2.แลกเปลี่ยนประสบการณ์ประเด็นปัญหาของเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์

2.1นักวิจัยตั้งคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ในโรงเรียน เช่นจำนวน ปัญหาและสาเหตุการติดเชื้อเอดส์ของคนในชุมชน และผลกระทบของเด็กๆโดยใช้เทคนิคต้นไม้ปัญหา (Problem Tree)

2.2กลุ่มเป้าหมายและนักวิจัยร่วมกันเชื่อมโยงคำตอบจากกลุ่มเป้าหมาย เช่นสาเหตุการติดเชื้อเอดส์ส่วนหนึ่งมาจากการที่ในหมู่บ้านมีคนออกไปขายบริการทางเพศ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ประเด็นนี้โดยให้กลุ่มเป้าหมายช่วยเล่าสาเหตุที่มีผู้หญิงออกไปขายบริการทางเพศ

2.3นักวิจัยตั้งคำถามแนวทางการแก้ไขปัญหาคือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์และแนวทางการป้องกัน/การแพร่เชื้อเอดส์

2.4กลุ่มเป้าหมายและนักวิจัยร่วมกันสรุปการแก้ไขปัญหาและการป้องกัน โดยทั้งสองส่วนให้เห็นว่ามีความเชื่อมโยงกัน

2.5กลุ่มเป้าหมายและนักวิจัยร่วมกันสรุปว่าถ้าจะต้องมีการป้องกันและแก้ไขปัญหายังต่อเนื่องต้องมีการเก็บข้อมูล ดังนั้นต้องเก็บข้อมูลเด็กและครอบครัว จะเก็บข้อมูลอย่างไร

ผลที่เกิดขึ้น

1.กลุ่มเป้าหมายมีความเชื่อมั่นในคณะนักวิจัย เนื่องจากคณะนักวิจัยมีประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมกับครูในพื้นที่อื่นมาแล้ว

2.กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานโครงการ เช่นก่อนการวางแผนการแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อหาสาเหตุของปัญหา และในการวางแผนการแก้ปัญหานั้นจำเป็นต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

3.ได้รู้สถานการณ์ของเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ในโรงเรียน

โรงเรียนแห่งนี้มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 87 คน เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมมีจำนวน 8 ห้อง มีครูจำนวน 4 คน รับผิดชอบพื้นที่ 3 หมู่บ้าน (ทั้ง 3 หมู่บ้านเป็นพื้นที่โครงการดำเนินงาน) มีเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์จำนวน 9 คน (เป็นเด็กกำพร้าพ่อแม่เสียชีวิตเพราะเอดส์) ส่วนมากแม่ติดเชื้อจากการไปขายบริการทางเพศ

ส่วนสาเหตุ(อดีต)ที่มีเด็กผู้หญิงออกไปขายบริการทางเพศนั้น 1)มาจากครอบครัวมีความยากจนและผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา 2)การเอาแบบอย่างคนอื่น(คนที่เคยไปแล้วกลับมาสามารถสร้างบ้านหลังใหญ่ได้)

แนวทางการแก้ไขปัญหา1)ต้องมีทุนการศึกษาให้เด็กได้เรียนต่อ 2)มีอาชีพเมื่อเด็กจบการศึกษา 3)การศึกษายังไม่สามารถสร้างให้เด็กมีคุณภาพได้เพราะบุคลากรมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ

4.กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาของเด็กเข้าสู่การขายบริการทางเพศ โดยครูเล่าว่าเมื่อสองปีที่ผ่านมาเด็กนักเรียนจบชั้นประถมปีที่6แล้วไม่ได้เรียนต่อ อยู่บ้าน1ปีต่อมามีคนมาชวนไปเป็นพนักงานเสิร์ฟที่ร้านคาราโอเกะในเมืองลำปาง ในที่สุดก็ขายบริการปัจจุบันไปขายบริการที่กรุงเทพฯ “เป็นเรื่องที่ครูสะเทือนใจมากแต่ไม่รู้ว่าจะแก้ไขปัญหายังไง”

5.กลุ่มเป้าหมายทั้งสี่คนพร้อมที่จะทำกิจกรรมร่วมกับโครงการ

1.2กิจกรรมการศึกษาดูงาน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจในวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น
- 2.เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นข้อจำกัดในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

ครู(นักวิจัย)ในโรงเรียนทุกคน

วิธีการ

1.นักวิจัยประสานงานกับคณะที่จะไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในที่นี้คือคณะครูโรงเรียนบ้านทุ่งผาซึ่งเป็นกลุ่มครูที่มีประสบการณ์เคยทำงานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์

2.นักวิจัยเตรียมกลุ่มเป้าหมายที่จะไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยอธิบายคร่าวๆว่ากลุ่มดังกล่าวทำอะไรบ้าง

3.แนวทางการเรียนรู้เน้นที่กระบวนการ สิ่งที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค วิธีการแก้ไขปัญหา เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาปรับใช้ในพื้นที่ตนเอง

4.นัดหมายวัน เวลาและสถานที่ เพื่อเดินทางไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์

5.เมื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เสร็จเรียบร้อยแล้วก่อนเดินทางกลับ นักวิจัยได้ให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากครั้งนี้และจะนำอะไรบ้างไปปรับใช้ในพื้นที่

ผลที่เกิดขึ้น

1.กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น และเห็นว่าไม่ใช่เป็นเรื่องยากอย่างที่เคียดคิด เช่นงานดังกล่าวเป็นสิ่งที่ครูต้องทำอยู่แล้วแต่บางครั้งชุมชนอาจจะไม่มีส่วนร่วม และไม่ได้มีการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ

- 2.จากเงื่อนไขและข้อจำกัดของครู เช่นสอนทั้งวันไม่มีเวลาว่าง จากเวทีแลกเปลี่ยนครั้งนี้ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีแนวทางการดำเนินกิจกรรมได้เช่น การเก็บข้อมูลจากครอบครัวของเด็กหลังเลิกโรงเรียน ช่วงเวลาที่ครูจะเดินทางกลับบ้าน อาจแวะเยี่ยมนักเรียนและผู้ปกครองเด็กวันละครอบครัวก็เป็นไปได้
- 3.กลุ่มเป้าหมายได้แนวทางการช่วยเหลือเด็กโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

1.3กิจกรรมกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

วัตถุประสงค์

เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจในวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ทักษะของคนใน

กลุ่มเป้าหมาย

ครู(นักวิจัย)ในโรงเรียนทุกคน

วิธีการ

- 1.นักวิจัยสรุปกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้
- 2.กลุ่มเป้าหมายดู วิดีทัศน์ เรื่องเทวดาทำอะไรบ้าง
เรื่องย่อเทวดาทำอะไรบ้าง เป็นเรื่องของคนสองกลุ่มที่ต่างวัฒนธรรมกันอย่างมาก
กลุ่มที่หนึ่งเป็นกลุ่มที่อยู่ห่างไกล อาศัยอยู่ตามสมุทมนุ่มไม้ เชื่อว่าเทวดาเป็นผู้สร้างทุกสิ่งทุกอย่าง มนุษย์ไม่อาจเอาชนะธรรมชาติด้วยตนเองได้ การทำมาหากินจึงต้องช่วยเหลือกัน ชีวิตขึ้นอยู่กับธรรมชาติ การทะเลาะขัดแย้งกันจึงเป็นบาป และจะทำให้มนุษย์อ่อนแอ
กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในเมือง เชื่อว่ามนุษย์สร้างเครื่องมือเพื่อความสะดวกสบาย ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆเพื่อการพัฒนา จนมนุษย์ถูกครอบงำด้วยวัตถุ เมื่อขาดเครื่องมือไม่สามารถช่วยเหลือตนเองตามสภาพธรรมชาติได้
- 3.คำถามจากการดูวิดีโอทัศน์ โดยการอภิปรายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์
-สังคมทั้งสองแบบมีวัฒนธรรมอย่างไร อะไรที่เหมือนและอะไรที่ต่างกัน ทำไม
-คำว่าวัฒนธรรม ท่านหมายความว่าอย่างไร
-จากวิดีโอทัศน์มีเหตุการณ์ช่วงไหนบ้างที่เป็นการตีความโดยใช้ความรู้ความเข้าใจชุดเดิมของตนเอง ไปตีความสิ่งที่พบเห็นซึ่งต่างวัฒนธรรมกัน
- 4.กลุ่มเป้าหมายและนักวิจัยร่วมกันสรุปจากภาพสังคมทั้งสองแบบ ซึ่งมีวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมาก ประเด็นคือเรื่องของการตีความทางวัฒนธรรม คนเราโดยทั่วไปไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองอยู่ในวัฒนธรรมดั่งนั้นเคยคิดอย่างไรก็ปฏิบัติอย่างนั้นตามความเคยชิน การตีความหรือทำความเข้าใจพฤติกรรมและปรากฏการณ์ต่างๆรอบตัวจึงเป็นไปได้โดยอัตโนมัติ เมื่อเกิดการปะทะสังสรรค์ระหว่างวัฒนธรรมหรือมี

ประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมอื่น คนเราก็จะใช้ความรู้ความเข้าใจชุดเดิมของตนมาตีความสิ่งที่ตนพบเห็น ดังเช่นหลายๆเหตุการณ์ในภาพยนตร์เรื่องเทวดาท่าจะบ๊องส์

การเก็บรวบรวมข้อมูลต้องเข้าใจความเป็นจริงของสังคมซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองของคน ดังนั้นคนต่างวัฒนธรรมจึงมีมุมมองต่อสิ่งเดียวกันนั้นต่างกันออกไปและมีท่าทีต่อสิ่งที่เห็นแตกต่างกัน

ผลที่เกิดขึ้น

1.กลุ่มเป้าหมายมีความรู้และมีความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น เกี่ยวกับการเก็บข้อมูลที่ต้องใช้ทักษะของคนใน เช่นจากเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กลุ่มเป้าหมายบอกว่าข้อมูลเด็กนักเรียนทุกคนในโรงเรียนมีอยู่แล้วเช่นข้อมูล วันเดือนปีเกิดของเด็ก ของผู้ปกครอง , ระยะทางที่เด็กเดินทางมาถึงโรงเรียน การเดินทางของเด็กจากบ้านถึงโรงเรียน ,อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้จากสำนักงานการศึกษาจังหวัดทำแบบฟอร์มมาแล้วครูให้เด็กนำแบบฟอร์มไปให้ผู้ปกครองใส่ข้อมูล นักวิจัยตั้งคำถามว่าข้อมูลดังกล่าวจัดทำเพื่ออะไร ถ้าจะนำมาใช้วางแผนต่อและเพื่อดูว่าเด็กคนไหนมีโอกาสไม่เรียนต่อหรือเด็กคนไหนที่พ่อแม่จะให้ออกไปทำงาน เราจะเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอะไรบ้างและจะเก็บอย่างไร โดยให้กลุ่มเป้าหมายได้มีการอภิปรายและเปรียบเทียบกับในวิดิทัศน์ ในประเด็นเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลโดยใช้ทักษะคนใน

2.กลุ่มเป้าหมายมีความพอใจในกระบวนการและมีความเชื่อมั่นว่าตนเองจะสามารถทำได้ เช่นบอกว่าได้ความรู้อย่างมาก ไม่เคยมีใครมาสอนอย่างนี้เลย

1.4กิจกรรมแนวทางการตั้งคำถาม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจในวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตและมีส่วนร่วมในการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย

ครู(นักวิจัย)ในโรงเรียนทุกคน

วิธีการ

1.กลุ่มเป้าหมายและนักวิจัยร่วมกันตั้งวัตถุประสงค์เพื่ออะไรบ้างในการที่จะเก็บข้อมูลเพิ่มเติมครั้งนี้ , จะตั้งคำถามอย่างไร ,จะเก็บข้อมูลนั้นโดยวิธีใด ,กลุ่มเป้าหมายเป็นใครบ้าง และใครจะเป็นคนเก็บข้อมูล เป็นต้น

กลุ่มเป้าหมายร่วมกันตั้งวัตถุประสงค์คือ 1)เพื่อต้องการทราบสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาของเด็กนักเรียนและผู้ปกครอง 2)เพื่อต้องการทราบปัญหาของเด็กนักเรียนและผู้ปกครอง 3)เพื่อต้องการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาของเด็กนักเรียนและผู้ปกครองโดยให้เด็กนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนทั้งในครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหากลุ่มเป้าหมาย เด็ก และผู้ปกครอง

2.กลุ่มเป้าหมายและนักวิจัยร่วมกันหาแนวทางการตั้งคำถาม โดยนักวิจัยมีบทบาทตั้งคำถามให้กลุ่มเป้าหมายคิดซึ่งต้องเชื่อมโยงกับวิถีทัศน์เรื่องเวดาคาทำจะบึงส์

หลักการตั้งคำถาม

ในการทำงานวิจัยลักษณะนี้ การตั้งคำถามเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นเหตุและผลของกลุ่มเป้าหมาย ไม่ใช่เหตุผลของนักวิจัย (ใช้ทัศนะหรือสายตาของคนใน) ดังนั้นการตั้งคำถามต้องไม่เป็นประเภทปลายปิดเช่น ใช่หรือไม่ , ถูกหรือไม่ เป็นต้น

หลักการตั้งคำถามต้องเป็นประเภทปลายเปิดเช่นต้องใช้คำถามประเภท ทำไม , เพราะอะไร เป็นต้น

วิธีการตั้งคำถามกลุ่มเป้าหมายผู้ปกครอง แต่สามารถปรับใช้ได้กับกลุ่มเป้าหมายเด็ก

1)เริ่มจากการพูดคุยเพื่อสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันซึ่งใจกว้างและอบอุ่น โดยต้องบอกเด็กหรือผู้ปกครองของเด็กว่าครูมาเยี่ยมบ้านเด็กเพื่อร่วมกันหาแนวทางการพัฒนาเด็กให้ดีขึ้น

2)คำถามควรเริ่มจากสิ่งที่ใกล้ตัวหรือที่เป็นปัจจุบันของกลุ่มเป้าหมาย เพราะเขาอยู่ในสถานการณ์ตลอดซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่ซับซ้อน ทำให้กลุ่มเป้าหมายตอบคำถามง่าย จากนั้นจึงค่อยๆ ขยับไปสู่คำถามที่ลึกและต้องใช้เวลาเขาในการคิด ตัวอย่างคำถาม เช่น

3)ปัจจุบันในบ้านมีคนอยู่ทั้งหมดกี่คน เป็นใครบ้าง (เช่น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ลุง ฯลฯ) แต่ละคนมีอายุเท่าไร จบการศึกษาระดับไหน ทำไมไม่เรียนต่อ และแต่ละคนมีหน้าที่ทำอะไรบ้างในครอบครัว และอาจใช้คำถามอื่นๆ อีกที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว

4)อาชีพหลักของครอบครัวคืออะไร มีอาชีพรองหรือไม่ ถ้ามีทำอะไรและใครเป็นคนทำ

-มีที่นาที่ไร่ ใครเป็นคนทำ ได้ข้าวพอกินตลอดปีหรือไม่ (ถ้าข้าวไม่พอกินตลอดปีแล้วได้ข้าวพอกินกี่เดือน ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น) ถ้าได้ข้าวพอกินมีเหลือขายหรือไม่ได้เงินเท่าไร

-เมื่อปลูกข้าวแล้วมีการปลูกพืชอย่างอื่นอีกหรือไม่ เพราะอะไร ฯลฯ

-มีที่สวนที่ไร่ ปลูกอะไรบ้าง

-นอกจากนี้แล้วมีใครบ้างที่เป็นคนหารายได้เข้าบ้าน และเขาไปทำอะไร ทำที่ไหน ส่งเงินให้ทางบ้านมากน้อยแค่ไหน ฯลฯ

5)รายจ่ายในครอบครัวแต่ละวันต้องใช้จ่ายอะไรบ้าง และเป็นเงินเท่าไร

6)เด็กอาศัยอยู่กับใคร เช่นกับพ่อแม่ หรือปู่ย่า หรืออยู่กับใคร

-ถ้าเด็กไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ ให้ถามต่อเช่น

-ทำไมเด็กจึงอยู่กับคนที่ดูแลเขาในปัจจุบันพ่อแม่ไปทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่

-ถ้าพ่อแม่แยกทางกันก็หาสาเหตุของการแยกทางว่าเป็นเพราะอะไร และปัจจุบัน

พ่อแม่ไปอยู่ที่ไหน ทำไมจึงไปอยู่ที่นั่น ไปที่นั่นได้อย่างไร (เช่นใครแนะนำ เป็นต้น) ฯลฯ

-พ่อแม่เด็กมาเยี่ยมบ้านบ้างหรือไม่ ถ้ามาบ่อยแค่ไหน ถ้าไม่มาคิดว่าทำไมเขา

จึงไม่มา ฯลฯ

-ส่งเงินมาหรือไม่ มากน้อยแค่ไหน บ่อยหรือไม่ ทำไม ฯลฯ

7)ทุกวันนี้เด็กช่วยอะไรบ้างในบ้าน พอใจกับสิ่งที่เด็กช่วยหรือยัง ทำไม และต้องการให้เด็กทำอะไรเพิ่มอีก ทำไม ฯลฯ

8)พฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างไรบ้าง ท่านคิดว่าทำไมจึงเป็นอย่างนั้น (ถ้าผู้ปกครองพูดถึงพฤติกรรมที่ไม่ดี) คำถามต่อคือ

-จะมีแนวทางการแก้ไขอย่างไร(แต่ละพฤติกรรมที่ไม่ดี)เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น และให้กลุ่มเป้าหมายเสนอทางออกดังนี้

-บทบาทของผู้ปกครองควรทำอะไรและทำอย่างไร

-บทบาทของเด็กควรทำอะไรและทำอย่างไร

-บทบาทของครูควรทำอะไรและทำอย่างไร

-บทบาทของคนอื่นๆ แล้วแต่กลุ่มเป้าหมายเสนอ

หมายเหตุ นอกจากนี้แล้วอาจารย์อาจตั้งคำถามอื่นๆโดยพยายามถามต่อจากคำตอบของกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้คำถามประเภท ทำไม เพราะอะไร เพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นคำอธิบายด้วยเหตุผลของเขา

สำหรับการเขียน ตอบตามคำถามและข้อมูลที่ได้มาโดยเขียนเป็นเรียงความ

ผลที่เกิดขึ้น

1.กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจในวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกต

2.กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งหน้าที่กันคือครูที่รับผิดชอบเด็กนักเรียนคนละ2ชั้นก็จะเป็นคนเก็บข้อมูลเด็กกลุ่มดังกล่าว สำหรับวิธีการนั้นครูจะไปเก็บข้อมูลช่วงหลังโรงเรียนเลิกและเป็นการไปเยี่ยมเด็กที่บ้าน

2.กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

มีกิจกรรมต่างๆดังต่อไปนี้

2.1การประชุมระดับหมู่บ้าน

2.2การไปเยี่ยมระดับครัวเรือน

2.1การประชุมระดับหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อแนะนำคณะทำงาน ชี้แจงโครงการ และวิธีการดำเนินงาน

2.เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำที่เป็นทางการ ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ สมาชิกทั่วไปของชุมชน และเด็ก/เยาวชน

วิธีการ

- 1.ผู้ประสานงานโครงการในพื้นที่ประสานงานกับผู้นำที่เป็นทางการของหมู่บ้าน เพื่อขอเข้าร่วมประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน
- 2.ผู้นำชุมชนจัดเวทีประชุมประจำเดือนหมู่บ้านครั้ง
- 3.นักวิจัยแนะนำตัว ชี้แจงโครงการ และวิธีการดำเนินงาน
- 4.ให้กลุ่มเป้าหมายซักถาม
- 5.นักวิจัยแจ้งจะขอไปเยี่ยมตามบ้านเพื่อพูดคุย/แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ละครอบครัว

ผลที่เกิดขึ้น

1.กลุ่มเป้าหมายรู้จัก/มีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่โครงการ และวิธีการดำเนินงาน เนื่องจากผู้ประสานงานโครงการนี้เป็นคนในพื้นที่ดำเนินงาน และเคยเป็นบัณฑิตอาสาของกรมประชาสัมพันธ์มาก่อน ทำให้สมาชิกในชุมชนรู้จักและมีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานโครงการในพื้นที่เป็นอย่างดี

2.การชี้แจงโครงการ นักวิจัยบอกว่าเป็นโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนทั่วไปและเด็กที่ด้อยโอกาสเช่นเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ แต่ในการดำเนินงานจะต้องมีการรวบรวมข้อมูล เช่นเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ มีสาเหตุมาจากอะไร และเอดส์เข้ามาในหมู่บ้านได้อย่างไร เป็นต้น ต้องหาสาเหตุเพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงและทุกฝ่ายเช่นเด็ก/เยาวชน ผู้นำและสมาชิก ต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ที่จำเป็นต้องชี้แจงอย่างนี้เนื่องจาก คณะนักวิจัยได้มีการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับกลุ่มผู้นำเช่นผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ จากเวทีได้มีข้อเสนอว่า เนื่องจากยังไม่เคยมีใครมาพูดเรื่องการออกไปขายบริการทางเพศในหมู่บ้านเลย ทั้งๆที่ในหมู่บ้านมีคนออกไปขายบริการทางเพศ กลัวว่าชาวบ้านจะไม่ค่อยกล้าพูดและไม่กล้าเปิดเผยเพราะคนที่เคยไปขายบริการไม่ต้องการให้ลูกตนเองรู้ว่าแม่เคยไปขายบริการทางเพศมาก่อน ดังนั้นควรบอกมาทำงานพัฒนาเด็กและทำงานเอดส์แล้วจึงค่อยๆขยายวิธีการพูดเรื่องการขายบริการทางเพศ เมื่อเห็นว่าชาวบ้านมีความพร้อมแล้ว

- 3.กลุ่มเป้าหมายพร้อมที่จะให้เจ้าหน้าที่โครงการไปเยี่ยมที่บ้านของตนเอง

2.2การไปเยี่ยมระดับครัวเรือน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกชุมชน
- 2.เพื่อหาผู้ให้ข้อมูลหลัก
- 3.เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้นเรื่องสถานการณ์โรคเอดส์ และขยายไปยังเรื่องการขายบริการทางเพศ

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ปกครองเด็กในครอบครัวเกือบทุกหลังคาเรือนในพื้นที่ดำเนินงานทั้งสามหมู่บ้าน

วิธีการ

- 1.เจ้าหน้าที่ประสานงานในพื้นที่เข้าหากลุ่มเป้าหมายครั้งละหลังคาเรือน
- 2.การพูดคุยเน้นเรื่องใกล้ตัวเช่นการทำมาหากิน ปัญหาและการแก้ไขปัญหา
- 3.สถานการณ์เอดส์ในหมู่บ้าน เช่นมีจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์มากน้อยแค่ไหน ส่วนใหญ่ติดเชื้อเอดส์มาจากไหน ถ้ากลุ่มเป้าหมายคนใดที่พูดคุยเชื่อมโยงถึงเรื่องการขายบริการทางเพศเจ้าหน้าที่จะตั้งคำถามต่อในประเด็นดังกล่าว

ผลที่เกิดขึ้น

- 1.เจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชนมากขึ้น
- 2.ได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์โรคเอดส์ในหมู่บ้าน ซึ่งสถานการณ์โรคเอดส์เชื่อมโยงกับประเด็นเรื่องการขายบริการทางเพศของเด็ก/สตรีในชุมชน เนื่องจากในอดีตเด็ก/สตรีในหมู่บ้านออกไปขายบริการทางเพศกันเป็นจำนวนมาก
- 3.ได้ผู้ให้ข้อมูลหลักเช่น นายหน้าในหมู่บ้านซึ่งเป็นคนจัดส่งเด็กไปขายบริการ ผู้ปกครองที่เคยส่งลูกสาวไปขายบริการ ผู้ที่เคยไปขายบริการ และครอบครัวผู้ที่ไม่ยอมส่งลูกไปขายบริการ เป็นต้น

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การศึกษาชุมชน

3.2 กรณีศึกษา

3.1 การศึกษาชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชนในประเด็นที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์การเคลื่อนย้ายแรงงานออกไปขายบริการทางเพศ
2. เพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจสภาพของชุมชนตลอดจนวิถีคิด การวิเคราะห์ปัญหา และกระบวนการแก้ไขปัญหาของสมาชิกในชุมชน
3. เพื่อหาแกนนำที่จะเป็นกลไกการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาของชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำตามธรรมชาติ ผู้นำที่เป็นทางการ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอดีตที่ยังมีชีวิตอยู่ในชุมชน

วิธีการ

1. มีนักวิจัย 1 คนที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก บางครั้งมีหัวหน้าโครงการ/นักวิจัยคนอื่นเข้าร่วมด้วย
 2. ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยใช้เทปบันทึกเสียง นอกจากนี้ นักวิจัยได้ใช้วิธีการสังเกต เพื่อดูความกระตือรือร้นในการสนทนา พฤติกรรมและทัศนคติที่มีต่อเด็ก/สตรีที่ออกไปขายบริการทางเพศ
- แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยดูว่าชุมชนมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีลักษณะอย่างไร มีอะไรเป็นตัวผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ใครในชุมชนที่มีส่วนผลักดันและได้รับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างไร การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีผลต่อชุมชนอย่างไร และชุมชนมีการแก้ไขปัญหาอย่างไรบ้าง ใครเป็นหลักในการแก้ปัญหาดังกล่าว
- สัมภาษณ์และพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลเสริม บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่างๆ ของชุมชน
- ขณะที่ทำการสัมภาษณ์บางครั้งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลและให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย

ผลที่เกิดขึ้น

1. ทำให้ได้รู้เกี่ยวกับวิธีการการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนโดยใช้วัฒนธรรมชุมชน (รายละเอียดมีในบทที่ 5)

2.เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลของคนในชุมชนและกับนักวิจัยทำให้ได้แนวทางการดำเนินกิจกรรมในการป้องกัน

3.ได้แกนนำที่จะเป็นกลไกการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาของชุมชน

3.2 กรณีศึกษา

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อศึกษาบุคคล สมาชิกในครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจส่งเด็กที่เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี
- 2.เพื่อศึกษาบุคคล สมาชิกในครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจไม่ส่งเด็กที่เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี
- 3.เพื่อศึกษาบุคคล สมาชิกในครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่เป็นกลุ่มเสี่ยง
- 4.เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาของชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ที่เคยไปค้าประเวณี สมาชิกในครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ,เด็ก สมาชิกในครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ไม่ส่งเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ,เด็ก สมาชิกในครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่เป็นกลุ่มเสี่ยง

วิธีการ

1. มีนักวิจัย1คนที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก บางครั้งมีหัวหน้าโครงการ/นักวิจัยคนอื่นเข้าร่วมด้วยการเลือกกรณีศึกษาที่นักวิจัยจะเลือกจากผู้พร้อมจะเปิดเผยข้อมูล
2. ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

-สัมภาษณ์และพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลหลักและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่างๆ

-ขณะที่ทำการสัมภาษณ์บางครั้งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลและให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย

ผลที่เกิดขึ้น

- 1.ได้ข้อมูลจากกรณีศึกษาจากทั้ง 3 หมู่บ้านแบ่งเป็น
 - กรณีศึกษาครอบครัวที่เคยหรือมีเด็กออกไปค้าประเวณี จำนวน 6 กรณีศึกษา
 - กรณีศึกษาครอบครัวที่ไม่ส่งเด็กออกไปค้าประเวณี จำนวน 2 กรณีศึกษา
 - กรณีศึกษาเด็กที่เป็นกลุ่มเสี่ยง จำนวน 8 กรณีศึกษา

สรุปข้อมูลกรณีศึกษาทั้ง 3 กลุ่มมีในบทที่5

รายละเอียดข้อมูลกรณีศึกษาทั้ง 3 กลุ่มมีในภาคผนวก

2.เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ให้ข้อมูลกับนักวิจัยทำให้ได้แนวทางการดำเนินกิจกรรมในการป้องกัน

3.ได้แกนนำที่จะเป็นกลไกการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.เวทีความร่วมมือเพื่อการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ

4.1เวทีระดับหมู่บ้าน ประกอบด้วยกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายดังนี้

4.1.1กลุ่มเด็กและเยาวชน

4.1.2กลุ่มผู้นำและสมาชิกชุมชน

4.1.3กลุ่มผู้ที่เคยไปขายบริการทางเพศ

4.2เวทีสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในหมู่บ้าน

4.3เวทีเครือข่ายต่างหมู่บ้าน ประกอบด้วยกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายดังนี้

4.3.1เวทีเครือข่ายกลุ่มแกนนำเด็กและเยาวชน

4.3.2เวทีเครือข่ายกลุ่มแกนนำผู้นำและสมาชิกชุมชน

4.3.3เวทีเครือข่ายกลุ่มแกนนำผู้ที่มีประสบการณ์ตรง

4.1เวทีระดับหมู่บ้าน ประกอบด้วยกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายดังนี้

4.1.1กิจกรรมกับกลุ่มเด็กและเยาวชน มีกิจกรรมต่างๆดังต่อไปนี้

1)กิจกรรมการค้นหาศักยภาพ

2)กิจกรรมการวิเคราะห์เครือข่ายและกิจกรรมการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน

3)กิจกรรมการสร้างตระหนักรู้ประเด็นการค้าประเวณีเด็ก

4)กิจกรรมการวิเคราะห์สถานการณ์การเคลื่อนย้ายแรงงานไปเป็นพนักงานเสิร์ฟ

5)กิจกรรมการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของการเคลื่อนย้ายแรงงานเด็กไปเป็นพนักงานเสิร์ฟ

6)กิจกรรมหมู่บ้านในฝันและการวางแผนการพัฒนาหมู่บ้านแบบมีส่วนร่วม

รายละเอียดของแต่ละกิจกรรม

1)กิจกรรมการค้นหาศักยภาพ

วัตถุประสงค์

1.เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย

2.เพื่อค้นหาศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายพร้อมทั้งร่วมกันหาแนวทางการสืบทอดทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความเข้มแข็ง

3.เพื่อหาแกนนำที่จะเป็นกลไกในการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้านต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและเยาวชนในชุมชน

วิธีการ

- 1.จัดเวทีครั้งละหมู่บ้าน
- 2.เจ้าหน้าที่แนะนำโครงการและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
- 3.วิทยากรใช้เครื่องมือที่เรียกว่า แผนที่ความคิด (Mind Mapping) เป็นเครื่องมือช่วย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.วิทยากรเขียนคำว่า “ กิจกรรมของเยาวชนในอดีตถึงปัจจุบัน “ ไว้ที่กลางกระดานปฐพี จากนั้นให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันเสนอว่าเคยมีกิจกรรมอะไรบ้างในชุมชน กลุ่มเป้าหมายช่วยกันเล่าเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านมาว่า ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร คิดว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง โดยแยกกิจกรรมไว้คนละทาง

5.วิทยากรลากเส้นความคิดจากแต่ละกิจกรรมแตกแขนงสาขาออกไป แล้วให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันอภิปรายและเสนอผลของกิจกรรมพร้อมทั้งปัญหาสาเหตุ

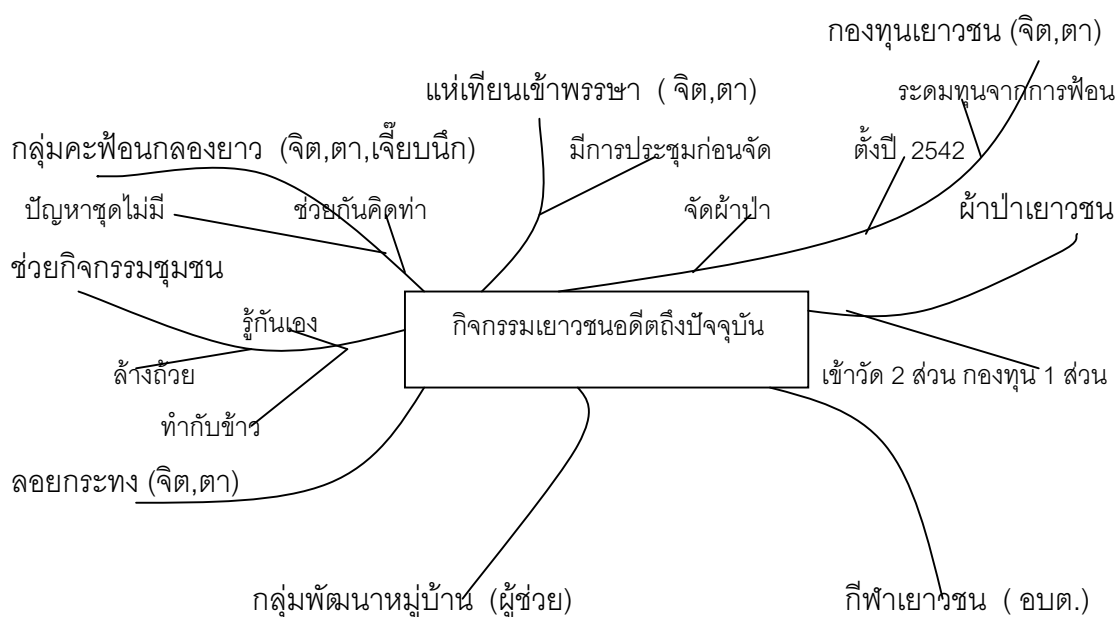
6.กลุ่มเป้าหมายอภิปรายและเพิ่มเติมที่ละประเด็น

7.กลุ่มเป้าหมายร่วมกันสรุป

- จุดอ่อน จุดแข็ง

8.นักวิจัยชี้แจงแผนงานที่จะดำเนินต่อไป

ผลที่เกิดขึ้น

1.กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้การวิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินงาน และได้เห็นถึงศักยภาพของกลุ่ม โดยนักวิจัยชี้ให้กลุ่มเป้าหมายเห็นคือจากข้อมูลกิจกรรมต่างๆของเยาวชน นักวิจัยได้ชี้ให้กลุ่มเป้าหมายเห็นถึงศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆเป็นจำนวนมากกลุ่มเป้าหมายมีความร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรม โดยยึดเรื่องการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นหลักเป็นวัฒนธรรมชุมชนซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่พวกเราทุกคนควรรักษาและสืบทอดต่อไป ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นวัฒนธรรมชุมชนที่โครงการจะนำไปเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์

2.ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ถึงการวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของกลุ่มที่ผ่านมา โดยนักวิจัยชี้ให้กลุ่มเป้าหมายเห็นว่าถ้าจะสร้างให้กลุ่มมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นจำเป็นต้องรู้จุดอ่อนและจุดแข็งของกลุ่ม เพื่อพัฒนาจุดแข็งให้แข็งแรงและพัฒนาจุดอ่อนให้เป็นจุดแข็ง ดังนั้นพวกเราต้องเปิดใจพูดความจริงและทุกคนต้องยอมรับความจริงด้วยแล้วจึงร่วมมือกันวางแผนว่าจะพัฒนาต่อไปอย่างไร

จุดแข็งของกลุ่ม เช่น ความสามัคคี ความร่วมมือ และผู้นำมีความเสียสละ

จุดอ่อนของกลุ่ม เช่น เยาวชนไม่มีส่วนร่วมในการคิดมีแต่ส่วนร่วมในการปฏิบัติ เยาวชนส่วนมากยังไม่กล้าแสดงออก ผู้นำกลุ่มชอบกินเหล้า

3.ได้แกนนำที่เป็นกลไกหลักในการดำเนินกิจกรรมในแต่ละหมู่บ้าน โดยการสังเกตของเจ้าหน้าที่ดูจากการกล้าพูด และกล้าแสดงออก หรือบางคนพูดมีข้อมูล

2)กิจกรรมการวิเคราะห์เครือข่ายและการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาของชุมชนและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
- 2.เพื่อหาแกนนำที่จะเป็นกลไกในการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้านต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและเยาวชนในชุมชน

วิธีการ

- 1.เจ้าหน้าที่แนะนำขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
- 2.คณะนักวิจัยนำเกมส์คลายเครียด สร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย
- 3.การหาข้อมูลแกนนำเครือข่ายเยาวชน ให้กลุ่มเป้าหมายเขียนชื่อเพื่อนในหมู่บ้าน (ตามแบบฟอร์มที่เตรียมให้กลุ่มเป้าหมาย) โดยมีคำถามคือ

เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน เรื่องแฟน ปัญหาเกี่ยวกับพ่อแม่ คนในครอบครัว
 ปัญหาเรื่องการเรียน ปัญหาเกี่ยวกับคนในหมู่บ้านหรือปัญหาอื่นๆ ที่ทำให้ไม่สบายใจ
 จะปรึกษากับเพื่อนคนใดในหมู่บ้านได้บ้าง โดยเรียงลำดับ 1 – 3
 คนที่1ชื่อ.....ชื่อเล่น.....
 คนที่2ชื่อ.....ชื่อเล่น.....
 คนที่3ชื่อ.....ชื่อเล่น.....
 ผู้ตอบชื่อ.....ชื่อเล่น.....

4.นำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มเป้าหมาย มาวิเคราะห์เครือข่ายบนกระดานปริ๊ฟให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็น
 ภาพ

5.นักวิจัยสรุปว่าผู้ที่มีลูกศรชี้จากเพื่อนมาก หมายความว่าเพื่อนสามารถขอคำแนะนำได้และนัก
 วิจัยได้ยกตัวอย่างบางคนที่ข้อมูลออกมาเยอะและถามกลุ่มเป้าหมายว่าใช่หรือไม่

6.กิจกรรมการค้นหาปัญหาในหมู่บ้านในมุมมองของกลุ่มเป้าหมาย โดยนักวิจัยตั้งประเด็นปัญหา
 ในหมู่บ้านปัจจุบัน ทางด้านสังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น ให้กลุ่มเป้าหมายแบ่งกลุ่มย่อยระหว่างกลุ่มเป้าหมายชายและกลุ่มเป้าหมายหญิง

6.1นักวิจัยแจกอุปกรณ์ กระดานปริ๊ฟ ปากกาเมจิก ให้กลุ่มเป้าหมายแบ่งกลุ่มย่อย
 เขียนปัญหาในหมู่บ้านปัจจุบันในมุมมองของกลุ่มเป้าหมาย โดยนักวิจัยเป็นผู้ชี้แจงในกลุ่มย่อย คอยตั้งคำถามเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายร่วมกันคิดและอภิปรายในประเด็นปัญหานั้นๆ

6.2การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย โดยคณะนักวิจัยนำ
 ก้อนหินให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนจำนวนเท่ากัน ให้กลุ่มเป้าหมายนำไปวางข้อความปัญหาที่ได้ร่วมกันเขียน
 เลือกปัญหาที่คิดว่าสำคัญที่สุดแล้ววางก้อนหินหลังข้อความนั้น

6.3เมื่อกลุ่มเป้าหมายวางก้อนหินครบ คณะนักวิจัยเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายที่
 ต้องการย้ายก้อนหิน จากปัญหาหนึ่งไปอีกปัญหาหนึ่งที่คิดว่าเป็นปัญหาที่สำคัญกว่า รุนแรงกว่า ภายใน
 หมู่บ้าน โดยกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการย้ายจะต้องให้อธิบายเหตุผลก่อนจึงจะมีสิทธิ์ย้ายก้อนหิน ว่าทำไม
 ถึงคิดว่าปัญหานั้นรุนแรง สำคัญกว่า รุนแรงกว่า และให้กลุ่มเป้าหมายรวมคะแนนก้อนหินแต่ละปัญหา
 เรียงลำดับปัญหาที่มากที่สุดและน้อยที่สุด

6.4คณะนักวิจัยอธิบายถึงปัญหาในหมู่บ้านไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมดและให้
 กลุ่มเป้าหมายช่วยกันอธิบายปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านว่ามีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันอย่างไร ถ้าไม่
 การแก้ปัญหา ก็จะทำให้ปัญหาอื่นตามมาไม่มีที่สิ้นสุด เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักเห็นความสำคัญใน

การแก้ปัญหาในหมู่บ้านและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาได้บ้าง โดยให้กลุ่มเป้าหมายร่วมกันคิด
อภิปรายร่วมกันเลือกปัญหาที่กลุ่มเป้าหมายสามารถแก้ปัญหาได้

7. ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอในเวทีใหญ่

8. เปิดซักถามอภิปรายระหว่างนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย

9. จากนั้นนักวิจัยร่วมอภิปรายปัญหาภาพรวมร่วมกันกับกลุ่มเป้าหมายและสรุป นักวิจัยให้แนว
คิดถึงปัญหาในชุมชนที่เกิดขึ้นถ้าไม่มีการแก้ปัญหา ก็จะก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ เชื่อมโยงต่อกันมาอีก ให้
กำลังใจในกลุ่มใหญ่

10. จากนั้นนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมายอภิปรายซักถามและร่วมกันวางแผนการดำเนินงานช่วงต่อ
ไป

ผลที่เกิดขึ้น

1. ทำให้เจ้าหน้าที่และกลุ่มเป้าหมายมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น

2. ได้แกนนำที่จะเป็นกลไกในการดำเนินกิจกรรมต่างๆต่อไปในชุมชน โดยได้จากข้อมูลเครือข่ายที่
กลุ่มเป้าหมายให้ข้อมูลรวมกับจากการสังเกตของนักวิจัยด้วย ซึ่งดูจากคนที่มีลูกศรชี้เข้าหาตนเองมากนั้น
คือเพื่อนไว้วางใจมาก เช่น เครือข่ายเยาวชนบ้านผาแดง

3. ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้การวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และตระหนักถึงปัญหาต่างๆ เนื่องจากนักวิจัยให้กลุ่มเป้าหมายร่วมกันวิเคราะห์ให้เห็นความเชื่อมโยงของปัญหาว่าปัญหาแต่ละชนิดมีความเชื่อมโยงกัน

การค้นหาปัญหาในหมู่บ้านผาแดงกลุ่มเป้าหมายชาย

- ปัญหาโรคเอดส์ (3 คะแนน)
- ผู้ใหญ่ไม่รับฟังความคิดเห็นของเยาวชน (2 คะแนน)
- ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ (12 คะแนน)
- เยาวชนไม่มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง (5 คะแนน)
- เยาวชนไม่มีสถานที่เล่นกีฬา (3 คะแนน)
- ปัญหาความยากจน (4 คะแนน)
- ปัญหาเยาวชนไม่ได้เรียนต่อ (1 คะแนน)
- ปัญหาไปทำงานต่างถิ่น (ผู้ใหญ่บางคนไปทำงานร้านอาหาร) (2 คะแนน)
- ปัญหาเด็กกำพร้าพ่อแม่ตายเพราะเอดส์ (2 คะแนน)

การค้นหาปัญหาในหมู่บ้านกลุ่มเยาวชนหญิง มีดังนี้

- ราคาผลผลิตสินค้าตกต่ำ (13 คะแนน) - ทะเลาะวิวาท (6 คะแนน)
- ขาดความสามัคคี (4 คะแนน) - สินค้ามีราคาแพง รายได้ต่ำ (9 คะแนน)
- น้ำมีสารพิษ (1 คะแนน) - ยาเสพติด (1 คะแนน)
- คนชราถูกทอดทิ้ง (1 คะแนน) - เด็กกำพร้าเอดส์ (2 คะแนน)
- คนในหมู่บ้านไม่มีความเสียสละงานส่วนรวม (4 คะแนน)
- ไม่มีงานทำในหมู่บ้าน (5 คะแนน) - ขาดบริการ (1 คะแนน)
- ทำงานในร้านอาหาร (1 คะแนน) - ไม่มีห้องสมุดในหมู่บ้าน (ไม่มีคะแนน)
- ไม่มีองค์กรใดๆ มาช่วยกลุ่มเด็ก เยาวชน (4 คะแนน)
- ขยะเรี่ยราด (ไม่มีคะแนน) - เด็กเยาวชนไม่มีส่วนร่วมภายในหมู่บ้าน (6 คะแนน)
- ผู้ใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของเด็ก (10 คะแนน)

4.กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาโดยให้กลุ่มเป้าหมายร่วมกันอภิปรายร่วมกันเลือกปัญหาที่กลุ่มเป้าหมายสามารถมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาได้ โดยให้กลุ่มเป้าหมายเขียนเครื่องหมายถูกหน้าปัญหาที่คิดว่ากลุ่มเป้าหมายจะมีส่วนในการแก้ปัญหาได้ ดังนี้

ปัญหาที่เยาวชนจะมีส่วนในการแก้ไขได้

- ทะเลาะวิวาท
- ขาดความสามัคคี
- น้ำมีสารพิษ

- ยาเสพติด
- เด็กกำพร้าเอดส์
- ทำงานในร้านอาหาร

นักวิจัยได้เชื่อมโยงให้กลุ่มเป้าหมายเห็นว่าจากกิจกรรมการค้นหาศักยภาพที่ผ่านมา สรุปว่าพวกเรามีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่แล้ว และเมื่อเราได้ร่วมกันวิเคราะห์ว่าในชุมชนมีปัญหาต่างๆ พวกเราจะนำจุดเด่นของกลุ่มมาวางแผนการแก้ไขปัญหาต่อไปอย่างไรบ้าง ฝากให้คิดต่อ

5.กลุ่มเป้าหมายเริ่มกล้าแสดงออกมากขึ้นเช่นกล้าที่จะพูดประเด็นโรคเอดส์และเชื่อมกับการขายบริการทางเพศของผู้หญิงในหมู่บ้าน

.....โรคเอดส์แต่ก่อนในหมู่บ้านมีคนออกไปขายบริการ ตอนนี้มีคนที่ทำงานตามร้านอาหารเสี่ยงเพราะบางคนไปอ่อนกับเสีย.....บางคนมีเสียเลี้ยงไว้.....

3)กิจกรรมการสร้างความตระหนักรู้ประเด็นการค้าประเวณีเด็ก

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาการค้าประเวณีเด็ก
- 2.เพื่อหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วม

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและเยาวชนในชุมชน

วิธีการ

- 1.จัดเวทีครั้งละหมู่บ้าน
- 2.เจ้าหน้าที่ชี้แจงขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

3.กลุ่มเป้าหมายดูวิดีโอเกี่ยวกับการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี โดยนักวิจัยใช้สื่อวิดีโอเป็นเครื่องมือสำหรับเปิดประเด็นการสนทนา การเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีเด็กและเยาวชนสตรี

เรื่องย่อจากวิดีโอ (เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเข้าสู่การขายบริการทางเพศของเด็กหญิงในอดีต)

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งทางภาคเหนือของประเทศไทย ในหมู่บ้านมีเด็กบางส่วนไม่ได้เรียนหนังสือ และเด็กบางส่วนเรียนจบชั้นประถมปีที่6แล้วไม่ได้เรียนต่อ วันหนึ่งมีรถตู้เข้ามาในหมู่บ้านโดยมีผู้หญิงแต่งตัวดีใส่สร้อยคอและแหวนทองคำ มาหาเด็กผู้หญิงที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือที่เรียนจบแล้วไม่มีงานทำจะพาออกไปทำงาน มีรายได้ดี โดยได้มีการติดต่อทั้งกับผู้ใหญ่บ้านและครูด้วย วันนั้นได้พาเด็กผู้หญิงออกไปจากหมู่บ้านหลายคน

ต่อมาไม่นานเด็กหญิงกลุ่มแรกก็ออกไปทำงานได้กลับมาบ้านพร้อมกับการแต่งตัวที่ทันสมัย และเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆด้วย และเริ่มมีการสร้างบ้านใหม่ให้พ่อแม่ มาครั้งนี้ได้ชักชวนเพื่อนๆและน้องๆออกไปทำงานด้วยอีกหลายคน

หลายปีผ่านไปเด็กกลุ่มแรกที่ออกไปทำงานเริ่มมีอายุมากขึ้น บางคนกลับมาบ้านและตั้งท้องมาด้วยโดยไม่มีพ่อ หลายคนป่วยกลับมาบ้านรักษาตัวไม่นานก็เสียชีวิต ปรากฏการณ์ดังกล่าวชาวบ้านเห็นจนชิน

4. แลกเปลี่ยนประสบการณ์ประเด็นการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีเด็กและเยาวชนสตรี

คำถาม ในชุมชนมีเด็ก/เยาวชนสตรีเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีหรือไม่ เกิดมานานหรือยัง ใครรู้เรื่องนี้ดี ท่านคิดว่าทำไมเขาจึงต้องไปค้าประเวณี

5. กลุ่มเป้าหมายวิเคราะห์สาเหตุ ผลกระทบและแนวทางการป้องกันและแก้ไขเด็ก/เยาวชนสตรีที่จะเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี โดยใช้เทคนิคต้นไม้ปัญหา (Problem Tree)

5.1 ประเด็นปัญหา ในหมู่บ้านมีเด็ก/เยาวชนสตรีบางคนไปค้าประเวณี

5.2 กลุ่มเป้าหมายร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุ โดยเขียนใส่กระดาษการ์ดสีที่แจกให้ (เขียนแผ่นละสาเหตุ)

5.3 กลุ่มเป้าหมายและเจ้าหน้าที่ร่วมกันสรุปสาเหตุที่ทำให้ในหมู่บ้านมีเด็ก/เยาวชนสตรีบางคนไปค้าประเวณี

5.4 กลุ่มเป้าหมายร่วมกันวิเคราะห์หาผลกระทบ ที่เกิดจาก1) ในหมู่บ้านที่มีเด็ก/เยาวชนสตรีบางคนไปค้าประเวณี ผลกระทบจะเป็นอย่างไร ? 2) ครอบครัวของผู้ที่มีคนไปค้าประเวณี ผลกระทบเป็นอย่างไรบ้าง ? โดยเขียนใส่กระดาษการ์ดสีที่แจกให้ (เขียนแผ่นละหนึ่งข้อ)

5.5 กลุ่มเป้าหมายและเจ้าหน้าที่ร่วมกันสรุปผลกระทบ

6. กลุ่มร่วมกันเสนอแนวทางการป้องกัน/แก้ไขปัญหาคือให้นำจุดเด่นของกลุ่มมาใช้
ผลที่เกิดขึ้น

1. กลุ่มเป้าหมายกล้าพูดและกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ในประเด็นการขายบริการทางเพศ

2. กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้การวิเคราะห์ปัญหาการขายบริการทางเพศของคนในชุมชน โดยวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงจากในชุมชนจากปรากฏการณ์ที่กลุ่มเป้าหมายเห็นทำให้กลุ่มเป้าหมายเริ่มตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวมากขึ้น เพราะเห็นผลกระทบที่ตามมาเป็นจำนวนมาก

3. สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหายังไม่ค่อยมีการเสนอเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายบอกว่ายังไม่มีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญห ที่เสนอเช่นหางานให้ทำ หาทุนการศึกษาให้เรียนสูงขึ้น เป็นต้น ตัวอย่างผลการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบจากการขายบริการทางเพศ

4) กิจกรรมการวิเคราะห์สถานการณ์การเคลื่อนย้ายแรงงานเด็กไปเป็นพนักงานเสิร์ฟ

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาของการขายบริการทางเพศทั้งที่เป็นประเภทขายตรงและแอบแฝง

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและเยาวชนในชุมชน

วิธีการ

- 1.จัดเวทีครั้งละหมู่บ้าน
- 2.ชี้แจงวัตถุประสงค์ และการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้
- 3.เจ้าหน้าที่ให้กลุ่มเป้าหมายวาดแผนที่หมู่บ้านและที่ตั้งสถานที่สำคัญ เช่น วัด แหล่งน้ำ ฯลฯ
- 4.กลุ่มเป้าหมายใช้ฝาน้ำอัดลมเป็นสัญลักษณ์แทนตัวบ้าน จากนั้นกลุ่มเป้าหมายช่วยกันนำฝาน้ำอัดลมไปวางบนแผนที่ที่เขียนไว้ โดยเริ่มที่บ้านของตนเองว่าตั้งที่ไหนจากนั้นขยายเป็นบ้านใกล้เคียง
- 5.เมื่อกลุ่มเป้าหมายช่วยกันวางจำนวนบ้านครบทุกหลังคาเรือนแล้ว ให้ทุกคนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นเจ้าหน้าที่อธิบายต่อโดยเจ้าหน้าที่ได้เตรียมเมล็ดพันธุ์พืชต่างๆไว้ให้เช่น เมล็ดถั่วแดง ถั่วเขียว ถั่วลิสง และถั่วเหลือง เป็นต้น ให้กลุ่มเป้าหมายตกลงกันเองว่าเมล็ดพันธุ์พืชต่างๆที่มีอยู่นั้นจะใช้เป็นสัญลักษณ์แทนใครในครัวเรือนเช่น เมล็ดถั่วแดงแทนพ่อบ้าน และเมล็ดถั่วเหลืองแทนแม่บ้าน เป็นต้น โดยเจ้าหน้าที่เป็นคนตั้งคำถามต่างๆเช่น

5.1 ในบ้านแต่ละหลังมีจำนวนคนเท่าไรและประกอบด้วยใครบ้าง ให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันนำเมล็ดพันธุ์ดังกล่าว (ตามที่ตกลงกันไว้ว่าเมล็ดพันธุ์ใดแทนใคร) ใส่ไว้ในบ้านของตนเองก่อน จากนั้นจึงใส่ข้อมูลบ้านที่อยู่ใกล้กัน เมื่อเสร็จแล้วให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

5.2 ปัจจุบันบ้านหลังใดบ้างที่มีเด็กผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้าน โดยให้กลุ่มเป้าหมายนำเมล็ดพันธุ์พืชที่เป็นสัญลักษณ์แทนคนที่ออกไปทำงานนั้นนำออกไปไว้ข้างๆบ้าน (ซึ่งใช้ฝาน้ำอัดลมแทนตัวบ้าน) เมื่อเสร็จแล้วให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

5.3 บ้านใครเป็นญาติกับใครบ้าง

- 6.ให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันนับจำนวนเด็กผู้หญิงที่ออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน
- 7.ให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันให้ข้อมูลว่า ผู้ที่ออกไปทำงานนอกหมู่บ้านนั้นไปทำงานที่จังหวัดใดและไปทำงานอะไรบ้าง เป็นต้น โดยนักวิจัยช่วยเพิ่มข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

ผลที่เกิดขึ้น

- 1.ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสรู้พื้นความทรงจำว่าตนเองเป็นญาติกับครอบครัวใดบ้าง
- 2.ทำให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงประเด็นปัญหาการออกไปทำงานนอกชุมชนโดยเฉพาะการไปทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟที่อยู่ตามร้านอาหาร / ร้านคาราโอเกะ เนื่องจากได้รู้ว่าในหมู่บ้านของตนเองมีเด็กหญิงออกไปทำงานนอกหมู่บ้านจำนวนกี่คน แต่ละคนไปทำงานที่ไหน ทำงานอะไร ลักษณะของงานเป็นอย่างไร โอกาสเสี่ยงที่จะขายบริการทางเพศมีมากน้อยแค่ไหน เช่น

บ้านผาดิน มีเด็กผู้หญิงออกไปทำงานนอกหมู่บ้านรวม 13 คน ส่วนมากไปเป็นพนักงานเสิร์ฟและขายบริการด้วย

บ้านผาแดง มีเด็กผู้หญิงออกไปทำงานนอกหมู่บ้านรวม 18 คน ส่วนมากไปเป็นพนักงานเสิร์ฟและบางส่วนไปขายบริการโดยตรงอยู่ตามโรงแรม

บ้านแม่มา มีเด็กผู้หญิงออกไปทำงานนอกหมู่บ้านรวม 15 คน ส่วนมากไปเป็นพนักงานเสิร์ฟและขายบริการด้วย

5)กิจกรรมการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของการเคลื่อนย้ายแรงงานเด็กไปเป็นพนักงานเสิร์ฟ วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาการขายบริการทางเพศของเด็ก
- 2.เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หาสาเหตุ ผลกระทบและหาแนวทางการแก้ไข
ปัญหาการไปทำงานในร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและเยาวชนในชุมชน

วิธีการ

- 1.จัดเวทีครั้งละหมู่บ้าน
- 2.ชี้แจงวัตถุประสงค์ และการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้
- 3.เจ้าหน้าที่นำข้อมูลที่กลุ่มเป้าหมายเคยได้ร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุและผลกระทบที่เกี่ยวข้องในอดีตในหมู่บ้านมีเด็ก/ผู้หญิงออกไปขายบริการทางเพศ ให้กลุ่มเป้าหมายได้ดูอีกครั้ง
- 4.เจ้าหน้าที่ให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันเล่าเกี่ยวกับสถานการณ์การค้าประเวณีในสมัยก่อน ว่ามีกระบวนการทำงานอย่างไร ใครบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเจ้าหน้าที่ช่วยเพิ่มเติมข้อมูลให้กลุ่มเป้าหมายซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้จากการศึกษาชุมชน
- 5.เจ้าหน้าที่ให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันเล่าเกี่ยวกับสถานการณ์การค้าประเวณีในปัจจุบัน ว่ามีกระบวนการทำงานอย่างไร ใครบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เน้นให้ผู้ที่เคยถูกชักจูงให้ข้อมูลกับเพื่อนโดยเจ้าหน้าที่ช่วยเพิ่มเติมข้อมูลให้กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้จากการศึกษาชุมชน
- 6.กลุ่มเป้าหมายและเจ้าหน้าที่ร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่เหมือนและสิ่งที่ต่างกันของการเข้าสู่การขายบริการของเด็กในหมู่บ้าน

7.เจ้าหน้าที่ตั้งคำถาม 4 คำถาม ดังนี้

- สาเหตุที่เด็กในหมู่บ้านไปทำงานร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ
- คิดว่าเมื่อทำงานที่ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะแล้วจะพบกับอะไรบ้าง
- ผลกระทบที่เกิดจากการไปทำงานร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ ด้านดี ด้านเสีย ?
- แนวทางการแก้ไข ?

8.เจ้าหน้าที่แจกกระดาษปฐพี โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ขายและกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้หญิง ในแต่ละกลุ่มมีเจ้าหน้าที่1คนที่เป็นผู้กระตุ้นและตั้งคำถามให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันอภิปราย เจ้าหน้าที่เน้นว่าให้กลุ่มเป้าหมายพูดให้มากตามความคิดเห็นของตนเอง จากการพูดคุยกับคนอื่น ๆ และจากการเคยไปเห็น เป็นต้น

9.ตัวแทนกลุ่มย่อยนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ และเจ้าหน้าที่ช่วยเชื่อมโยงกับข้อมูลจำนวนเด็กหญิงแต่ละหมู่บ้านที่ออกไปทำงานตามร้านอาหาร / ร้านคาราโอเกะ ให้กลุ่มเป้าหมาย อภิปรายสรุปทั่วไปร่วมกัน

ผลที่เกิดขึ้น

1.กลุ่มเป้าหมายส่วนมากกล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างมาก เนื่องจากเคยเห็นจากคนในหมู่บ้าน ถ้าเป็นกลุ่มผู้หญิงเขาบอกว่าหลายคนเคยถูกคนมาชักชวนไปทำงานดังกล่าว ส่วนผู้ชายบอกว่าเคยไปเที่ยวตามร้านต่างๆ

2.กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาการขายบริการทางเพศของเด็ก เช่นในเวทีนำเสนอกลุ่มใหญ่ มีผู้ขายบอกว่า

“ ถ้าในหมู่บ้านมีเด็กผู้หญิงออกไปทำงานและขายบริการมากอย่างนี้ ในหมู่บ้านจะไม่มีหญิงสาว ผู้ชายจะหาแฟนที่ไหน ”

กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้หญิงตอบว่า

“ ส่วนที่ไปแล้วก็ให้เขาไปแต่ส่วนที่ยังไม่ไปก็จะไม่ไปเพราะกลัวเป็นเอดส์ตายไม่คุ้ม ”

ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ชาย

สาเหตุที่เด็กไปทำงานร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ

- 1.ถูกชักชวน (เจ้าของกิจการ เพื่อน)
- 2.การว่างงาน ต้องการมีรสนิยม
- 3.อยากได้เงินมาช่วยทางบ้าน
- 4.สมัครใจเพราะงานสบาย
- 5.ปัญหาครอบครัว เช่น ประชดพ่อ แม่ ที่ดูดำ
- 6.ไม่ได้เรียนหนังสือ

เด็กที่ทำงานร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะจะพบกับอะไรบ้าง

- 1.ถูกลวนลาม ถูกหลอก ก่อซื้อทางเพศ
- 2.ติดยาเสพติด เพื่อจะได้ทำงานนาน (ดึกไม่่วง)
- 3.ต้องเอาใจแขก (ปล่อยเนื้อปล่อยตัว)
- 4.ไม่ได้เงินตามตกลงจ้าง

ผลกระทบ

- 1.ติดเชื้อโรคเอดส์ เป็นต้น

- 2.สร้างภาระ ให้ครอบครัว เช่น เด็กกำพร้า
- 3.สังคมรังเกียจ เช่น ไม่มีใครจับ คบ ถูกซ้ำเติม
- 4.ติดสิ่งเสพติด

แนวทางการแก้ไข

- 1.ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบตามมา ให้กับครอบครัว
- 2.หาอาชีพเสริม
- 3.ให้ตัวอย่างชี้แนะหรือชี้แนะจากบุคคลที่มีประสบการณ์
- 4.แนะแนวทางที่ดีกว่านี้
- 5.ชักชวนเรียนศึกษานอกโรงเรียน
- 6.มีคนมาพูดคุยทำกิจกรรมและให้ความรู้กับเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง
- 7.ของบ อบต. สนับสนุน อาชีพเสริม

ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้หญิง

สาเหตุที่เด็กไปทำงานร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ

- 1.ถูกชักชวนจากคนที่เคยไปมาก่อน เจ้าของร้าน
- 2.ยากจน
- 3.ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ ครอบครัวไม่มีเงินส่งเรียน
- 4.ขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ หลงเชื่อคนง่าย เช่น เมื่อมีคนมาพูดแต่ผลดี แต่ไม่พูดถึงผลเสีย

จึงทำให้หลงเชื่อ

- 5.ความจำเป็น คือ ต้องหาเงินเลี้ยงครอบครัว
- 6.เพราะอยากสวยอยากงาม อยากรวย
- 7.ไม่มีงานทำ จึงต้องออกไปทำงานข้างนอก
- 8.ไม่สู้งานหนักในหมู่บ้าน

เด็กที่ทำงานร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะจะพบกับอะไรบ้าง

- 1.ถูกบังคับให้แต่งตัวสั้นๆ
- 2.แหล่งมั่วสุมยาเสพติด เพราะทำงานดึกต้องใช้ยาเสพติดช่วย
- 3.เจอแสงสีทำให้ใจแตก คืออยากเรียนแบบการแต่งตัว
- 4.เห็นคนอื่นทำ...แล้วได้เงินอยากทำตาม
- 5.ถูกแซกชักชวนไปข้างนอก
- 6.ถูกลวนลามจากแขก
- 7.การอยู่การกินไม่สะดวก เช่น ห้องคับแคบ กินไม่อิ่ม หลับดึก

ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ด้านดี

- 1.ฐานะดีขึ้น (รวย) คือมีเครื่องอำนวยความสะดวก
- 2.มีเงินสร้างบ้าน
- 3.สวยขึ้น (ชาว , หุ่นดี)
- 4.ครอบครัวมีเงินใช้ ไม่ต้องทำงานหนัก

ผลเสีย

- 1.เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด
- 2.ท้องไม่มีพ่อ
- 3.ไม่ค่อยมีคนคบหลังจากทำงานกลับมา
- 4.หมู่บ้านขาดสมาชิก
- 5.ติดหนี้ เช่น ยืมเงินเจ้าของร้านส่งให้ทางบ้านใช้
- 6.หมู่บ้านอื่นนินทา
- 7.เสียความบริสุทธิ์โดยไม่ถูกต้องตามประเพณี
- 8.ผู้ชายในหมู่บ้านไม่สนใจ ไม่อยากแต่งงานด้วย

แนวทางการแก้ไข

- 1.ให้คนที่ม่ประสบการณ์มาพูดให้ฟังเกี่ยวกับสิ่งที่พบเห็น ด้านที่ไม่ดี
- 2.ทำอาชีพเสริมในหมู่บ้าน
- 3.หางานอื่นทำที่ไม่ใช่งานในร้านอาหาร สอนอาหาร ขายบริการ
- 4.พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
- 5.ให้รัฐบาลส่งเสริมให้เรียนหนังสือ
- 6.จัดอบรมแก่เยาวชนโดยให้ข้อมูลเรื่อยๆ
- 7.ให้ผู้ใหญ่บ้านและคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านพูดคุยกับผู้ปกครอง
- 6)กิจกรรมหมู่บ้านในฝันและการวางแผนการพัฒนาหมู่บ้านแบบมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อเป็นการกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเห็นถึงศักยภาพของชุมชนในอดีต และการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและเยาวชนในชุมชน

วิธีการ

- 1.จัดเวทีครั้งละหมู่บ้าน

- 2.เจ้าหน้าที่ชี้แจงขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
 - 3.ให้ผู้นำชุมชนเล่าอดีตความเป็นมาของชุมชน เช่นเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาของชุมชน
 - 4.กลุ่มเป้าหมายและวิทยากรร่วมกันสรุปเกี่ยวกับปัญหาและศักยภาพของชุมชนในการแก้ไขปัญหา ในอดีต
 - 5.เจ้าหน้าที่แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาปัจจุบันของชุมชน รวมทั้งสถานการณ์และการวิเคราะห์การเคลื่อนย้ายแรงงานเด็กไปทำงานตามร้านอาหาร / ร้านคาราโอเกะ(ที่กลุ่มเป้าหมายร่วมกันวิเคราะห์จากครั้งที่ผ่านมา)
 - 6.ให้กลุ่มเป้าหมายแต่ละคนวาดภาพหมู่บ้านในฝัน (ที่ตนเองอยากให้เป็น) ลงบนกระดาษ A 4
 - 7.เวทีกลุ่มย่อย(แบ่งกลุ่มผู้ชายและกลุ่มผู้หญิง) ให้กลุ่มเป้าหมายแต่ละคนอธิบายภาพหมู่บ้านในฝัน (ที่ตนเองอยากให้เป็น)และให้เพื่อนช่วยกันซักถาม
 - 8.ภาพรวมหมู่บ้านในฝันของทุกคน(จากกลุ่มย่อย) โดยกลุ่มเป้าหมายทุกคนช่วยกันวาดภาพหมู่บ้านในฝันที่ตนเองอยากให้เป็น(ภาพรวมของหมู่บ้านในฝันเป็น1ภาพ) ลงบนกระดาษปรีฟ 1 แผ่น
 - 9.ตัวแทนนำเสนอหมู่บ้านในฝันที่กลุ่มเป้าหมายทุกคนต้องการให้เป็น และเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติมบางประเด็นที่ขาดหายไป
 - 10กลุ่มเป้าหมายและเจ้าหน้าที่ร่วมกันสรุป ว่าหมู่บ้านในฝันเป็นสิ่งที่สวยงาม และเป็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย คำถามจะทำอย่างไรเพื่อให้หมู่บ้านในฝันมีโอกาสเป็นความจริงได้
- ผลที่เกิดขึ้น

1.ทำให้กลุ่มเป้าหมายรู้ถึงศักยภาพของชุมชนในอดีตที่ผ่านมา มีการแก้ปัญหาในชุมชนอย่างไรบ้าง เป็นการกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในชุมชน โดยเจ้าหน้าที่เชิญผู้นำชุมชนเล่าถึงความเป็นมาของชุมชน ในอดีตที่ผ่านมาด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เกี่ยวกับปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาในชุมชนที่ผ่านมา ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญ พูดโน้มน้าวเรื่องประเพณีวัฒนธรรม การร่วมมือกันการช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหาของหมู่บ้าน ให้เยาวชนช่วยเหลือกัน มีความปรองดองกัน มีการพูดคำว สำนวนโบราณ สอดแทรกแนวคิดจากสำนวน สร้างสีสันให้กลุ่มเป้าหมาย

อดีต ที่ผ่านมากในชุมชน แต่ก่อนในหมู่บ้านไม่มีถนน ชาวบ้านมีการช่วยเหลือเกื้อหนุนกัน เมื่อมีทำงาน ผู้นำจะต้องทำเป็นตัวอย่าง เป็นคนนำในการทำงาน

ปัจจุบัน เยาวชนอย่าแบ่งแยก อย่าถือตน อยากเห็นเยาวชนมีความสามัคคีช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ไขปัญหา มีความสามัคคีไม่แบ่งแยก มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

หมู่บ้านในฝันกลุ่มเป้าหมายชาย

สิ่งที่อยากให้มีในหมู่บ้าน

- 1.ที่อ่านหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้าน
- 2.มีโรงเรียน สถานีนอมา้ย
- 3.ประปาหมู่บ้าน ที่ทิ้งขยะ
- 4.มีโรงงานในหมู่บ้าน
- 5.มีป่าไม้ สัตว์ป่า เพื่อเป็นต้นน้ำลำธาร หมู่บ้านไม่ขาดน้ำ
- 6.มีตลาดรับซื้อพืชผักในหมู่บ้าน
- 7.มีอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในหมู่บ้าน
- 8.สนามกีฬาในหมู่บ้าน
- 9.มีผู้นำเป็นนักพัฒนา แนะนำช่วยกันรวมกลุ่มเกิดสามัคคี ถ้ามีเรื่องสามารถปรึกษาได้

สิ่งที่ไม่อยากให้มีในหมู่บ้าน

- 1.เด็กผู้หญิงออกไปทำงานตามร้านคาราโอเกะ เพราะจะมีโอกาสไปขายบริการ มีผู้หญิงไปขายบริการจะได้รับเอดส์
- 2.ไม่มีเอดส์ แพร่เข้าหมู่บ้าน
- 3.ไม่มีมั่วสุมการพนัน ไม่มีการทะเลาะในหมู่บ้าน ทำให้คนในหมู่บ้านรุ่มรวย
- 4.ยาเสพติด
- 5.ทำลายป่าไม้ เพราะมีประโยชน์ต่อชาวบ้าน

หมู่บ้านในฝันกลุ่มเป้าหมายหญิง

สิ่งที่อยากให้มีในหมู่บ้าน

- 1.ห้องสมุด เอาเวลาว่างหาความรู้
- 2.สนามออกกำลังกาย
- 3.มีนอมา้ยเข้าโรงพยาบาลรวดเร็ว
- 4.มีโรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน
- 5.มีโรงงาน ทำงานบ้านไม่มีโรคอะไรมา
- 6.ป้อมยาม แจ้งเหตุรวดเร็ว
- 7.ความสามัคคี จะทำงานสำเร็จ

สิ่งที่ไม่อยากให้มี

- 1.สิ่งเสพติด ยาบ้า จะมีร่างกายผอม
- 2.หนุ่มสาวอยู่ในที่ลับตาจะเป็นที่เล้าชาน
- 3.การออกไปขายบริการ จะติดโรคเอดส์เข้าหมู่บ้าน

4. นักเลงสุรา จะก่อวินาศกรรมในบ้าน

5. ใส่เสื้อเกาะอก (คนที่ไปทำงานข้างนอกเข้ามาในหมู่บ้านซึ่งเป็นเยาวชนในหมู่บ้าน)

7) เวทีการวางแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน (ทำหมู่บ้านในฝันให้เป็นความจริง)

โดยวางแผนต่อ ใครเป็นคนทำ จะทำอะไร ทำกับใคร ทำที่ไหน เมื่อไหร่ และทำอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการวางแผนงานสำหรับการแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยเน้นปัญหาเกี่ยวกับการค้าประเวณีเด็ก

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและเยาวชนในชุมชน

วิธีการ

1. จัดเวทีครั้งละหมู่บ้าน

2. เจ้าหน้าที่ชี้แจงขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

3. วิทยากรแสดงสรุปภาพหมู่บ้านในฝัน (ที่กลุ่มเป้าหมายร่วมกันคิดจากครั้งที่ผ่านมา)

4. ให้กลุ่มเป้าหมายอภิปรายและเพิ่มข้อมูล/ความต้องการ

5. เจ้าหน้าที่นำข้อมูลที่กลุ่มเป้าหมายเคยร่วมกันวิเคราะห์ชี้ชัดให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นอีกครั้ง เช่น ข้อมูลจำนวนเด็กหญิงที่ออกไปทำงานตามร้านค้าคาราโอเกะ สาเหตุและผลกระทบที่เกิดจากการไปทำงานตามร้านค้าคาราโอเกะและจากภาพหมู่บ้านในฝัน เยาวชนจะมีส่วนร่วมในการทำหมู่บ้านในฝันให้เป็นจริงได้อย่างไรบ้าง

5.1 ให้กลุ่มเป้าหมายร่วมกันเสนอกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหได้ เพื่อให้หมู่บ้านในฝันเป็นจริง

5.2 แบ่งกลุ่มเป้าหมายโดยให้กลุ่มเป้าหมายเลือกประเด็นปัญหาที่ตนเองสนใจ (กลุ่มละ 2-3 ประเด็นปัญหา) ให้กลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนกิจกรรมตามประเด็นปัญหาที่กลุ่มเลือก แนวทางการจัดทำแผนคือประเด็นปัญหา การแก้ไขปัญหา จะทำอะไร ทำอย่างไร ทำกับใคร ทำเมื่อไหร่ ผู้รับผิดชอบ และต้องประสานงานกับใครบ้าง

เจ้าหน้าที่พูดอธิบายให้กลุ่มเป้าหมาย การทำกิจกรรมใดๆ ในการแก้ปัญหาในชุมชนนั้นเราไม่สามารถทำได้ทั้งหมดทุกเรื่องในครั้งเดียว แต่ขอให้วางแผนเท่าที่เราจะสามารถทำได้ก่อนและต้องมีแกนนำแต่ละกิจกรรม ถ้าไม่มีแกนนำหลัก ตัวแทนอาสาสมัคร ในแต่ละกิจกรรม การทำกิจกรรมนั้นก็ไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาในชุมชนได้ และให้กลุ่มเป้าหมายหาแกนนำในกิจกรรมที่จะแก้ปัญหาในชุมชน

5.3 ตัวแทนกลุ่มย่อยนำเสนอเวทีใหญ่ และกลุ่มเป้าหมายช่วยกันซักถาม

6. วิทยากรสรุปและนัดหมายครั้งต่อไป

ผลที่เกิดขึ้น

1. ทำให้กลุ่มเป้าหมายมองเห็นปัญหาในชุมชนที่มีปัญหาหลายเรื่องโดยเฉพาะเรื่อง กระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณี เชื่อมโยงกับปัญหาที่ตามมาอีกมาก และร่วมกันในการวางแผนที่จะแก้ปัญหาในชุมชน

4.1.2 กิจกรรมกับกลุ่มผู้นำและสมาชิกชุมชน มีกิจกรรมต่างๆดังต่อไปนี้

- 1) กิจกรรมการค้นหาคำศัพท์ของชุมชน
- 2) กิจกรรมการวิเคราะห์ปัญหาในปัจจุบันของชุมชน
- 3) กิจกรรมการวิเคราะห์สถานการณ์การขายบริการทางเพศของเด็กในอดีต
- 4) กิจกรรมการวิเคราะห์สถานการณ์การขายบริการทางเพศของเด็กในปัจจุบัน

รายละเอียดของแต่ละกิจกรรม

1) กิจกรรมการค้นหาคำศัพท์ของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย
2. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และการดำเนินงานโครงการ
3. เพื่อค้นหาคำศัพท์ของกลุ่มเป้าหมายพร้อมทั้งหาแกนนำที่จะเป็นกลไกในการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้านต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำที่เป็นทางการ ผู้นำที่ไม่เป็นทางการและสมาชิกทั่วไปในชุมชน

วิธีการ

1. จัดเวทีครั้งละหมู่บ้าน
2. เจ้าหน้าที่แนะนำตัว ชี้แจงความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานโครงการขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
3. วิทยากรใช้เครื่องมือที่เรียกว่า แผนที่ความคิด (Mind Mapping) เป็นตัวช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิทยากรเขียนคำว่า “ กิจกรรมของชุมชนในอดีตถึงปัจจุบัน “ ไว้ที่กลางกระดานปฐพี จากนั้นให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันเสนอ ว่าเคยมีกิจกรรมอะไรบ้างในชุมชน กลุ่มเป้าหมายช่วยกันเล่าเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านมาว่า ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ใครเป็นแกนหลักในการดำเนินกิจกรรม คิดว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง โดยแยกกิจกรรมไว้คนละทาง

5.วิทยากรแลกเปลี่ยนความคิดจากแต่ละกิจกรรมแตกแขนงสาขาออกไป แล้วให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันอภิปรายและเสนอผลของกิจกรรมพร้อมทั้งปัญหาและสาเหตุ

6.อภิปราย และเพิ่มเติมที่ละประเด็น

7.นักวิจัยและกลุ่มเป้าหมายร่วมกันสรุป และชี้แจงแผนงานที่จะดำเนินต่อไป

ผลที่เกิดขึ้น

1.กลุ่มเป้าหมายและเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น

2.กลุ่มเป้าหมายได้ทราบถึงวัตถุประสงค์การดำเนินโครงการ การทำกิจกรรม แนวทางการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในแต่ละหมู่บ้าน

3.กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้การวิเคราะห์กิจกรรมที่ผ่านมา ทำให้เจ้าหน้าที่และกลุ่มเป้าหมายเห็นถึงศักยภาพของชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่างๆซึ่งใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา โดยมีแกนนำแต่ละกิจกรรมในหมู่บ้าน ทำให้กลุ่มเป้าหมายเห็นถึงความสำคัญของการรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน

4.ได้แกนนำหลักที่จะเป็นกลไกดำเนินกิจกรรมต่อไป โดยนักวิจัยได้เสนอว่าบางครั้งจะขอเชิญแกนนำกลุ่มต่างๆเหล่านี้ มานั่งคุยถึงแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็ก/เยาวชนและพัฒนาสมาชิกในชุมชน

กิจกรรมของชุมชนในอดีตถึงปัจจุบัน เช่น

- 1.กองทุนเอดส์ แกนนำหลัก ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยหลัก
- 2.กลุ่มพัฒนาวัด โรงเรียน แกนนำหลัก ผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้าน
- 3.ประเพณีไม่ค้ำสี่ พระและมัคทายก
- 4.เข้าพรรษา พระและมัคทายก ผู้ใหญ่บ้าน
- 5.ลอยกระทง/ยี่เป็ง/สงกรานต์/ดำหัว พระและมัคทายก ผู้ใหญ่บ้าน
- 6.ธนาคารข้าว แกนนำหลัก พ่อหนานทา และ กรรมการ
- 7.กลุ่มออมทรัพย์ แกนนำหลัก ประธานกลุ่มแม่บ้าน นางมาลี นางเพชร
- 8.ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ แกนนำหลัก ผู้ใหญ่บ้าน
- 9.กองทุนยา แกนนำหลัก สุนทร
- 10.โครงการ กขคจ. แกนนำหลัก ลุงชลอ

2)กิจกรรมการวิเคราะห์ปัญหาในปัจจุบันของชุมชน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาชุมชน
- 2.เพื่อหาแนวทางการเปิดประเด็นเรื่องเกี่ยวกับการค้าประเวณีเด็ก

3. เพื่อหาแกนนำที่จะเป็นกลไกในการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้านต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำที่เป็นทางการ ผู้นำที่ไม่เป็นทางการและสมาชิกทั่วไปในชุมชน

วิธีการ

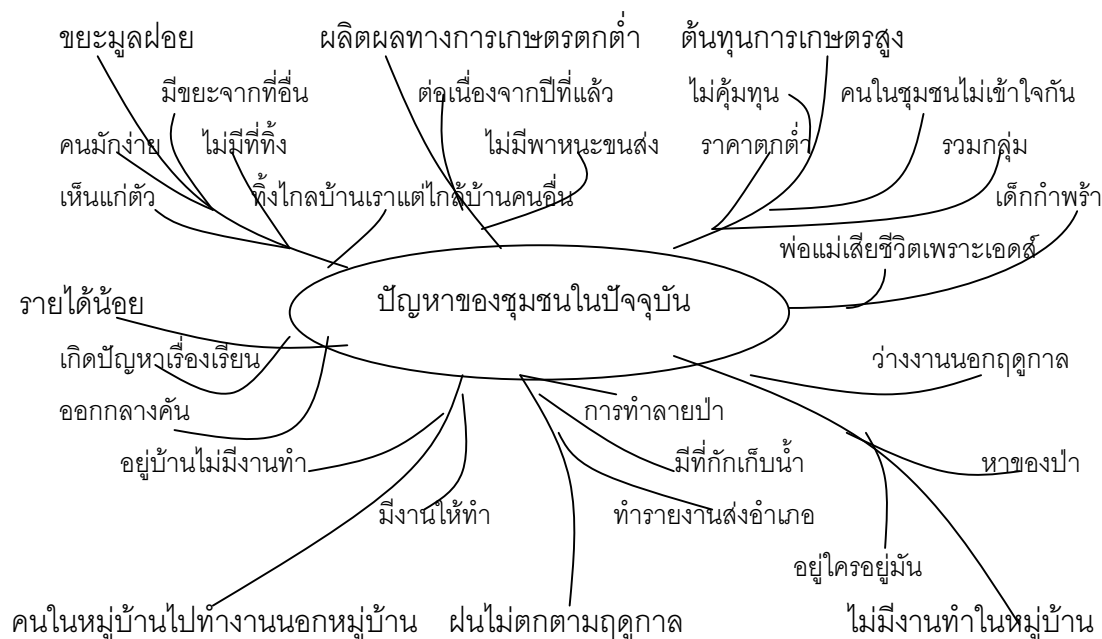
1. จัดเวทีครั้งละหมู่บ้าน
2. เจ้าหน้าที่ชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้
3. ให้ผู้นำชุมชนเล่าอดีตความเป็นมาของชุมชน เช่น เกี่ยวกับปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาของชุมชน
4. กลุ่มเป้าหมายและวิทยากรร่วมกันสรุปเกี่ยวกับปัญหาและศักยภาพของชุมชนในการแก้ไขปัญหาในอดีต จากกิจกรรมที่ผ่านมา
5. วิทยากรใช้เครื่องมือที่เรียกว่า แผนที่ความคิด (Mind Mapping) เป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. วิทยากรเขียนคำว่า “ ปัญหาของชุมชนในปัจจุบัน ” ไว้ที่กลางกระดานปฐพี จากนั้นให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันเสนอปัญหาของชุมชน โดยแยกแต่ละประเด็นปัญหาไว้คนละทาง
7. วิทยากรลากเส้นความคิดจากแต่ละประเด็นปัญหาแตกแขนงสาขาออกไป แล้วให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันอภิปรายและเสนอสาเหตุของปัญหา
8. กลุ่มเป้าหมายและวิทยากรร่วมกันสรุปปัญหาและสาเหตุ
9. วิทยากรนัดประชุมครั้งต่อไปโดยขอเชิญแกนนำหลักของแต่ละกิจกรรมและถ้ามีชาวบ้านสนใจด้วยก็ได้

ผลที่เกิดขึ้น

1. กลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกันโดยการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนว่าปัญหา ต่างๆมีสาเหตุมาจากอะไร ผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือไม่อย่างไร
2. เจ้าหน้าที่ตั้งประเด็นปัญหาในชุมชน เกี่ยวกับการที่มีคนในหมู่บ้านออกไปทำงานนอกหมู่บ้านในอดีตที่ผ่านมา ปัจจุบันและแนวโน้มอนาคตแล้วร่วมกันอภิปรายถึงปัญหา สาเหตุ ผลกระทบที่ละประเด็น โดยเน้นปัญหาการที่คนในหมู่บ้านออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่คอยตั้งคำถามให้กลุ่มเป้าหมายได้อภิปรายร่วมกัน ทำให้เจ้าหน้าที่ได้เห็นความคิดของกลุ่มเป้าหมายบางคนที่เกี่ยวข้องเรื่องการขายบริการทางเพศ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อโครงการในการที่จะให้คนเหล่านั้นมาร่วมเป็นแกนนำในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของชุมชน
3. จากเวทีการค้นหาศักยภาพในชุมชน เจ้าหน้าที่ได้ยกตัวอย่างกิจกรรมชุมชนที่ผ่านมา ที่เป็นปัญหา มีสาเหตุ ผลกระทบต่อชุมชนอย่างไร และชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาโดยมีแกนนำหลักใน

ชุมชนจนประสบความสำเร็จ และสามารถที่จะแก้ไขปัญหาในชุมชนในอดีตโดยชุมชนร่วมมือกันเองซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชุมชนในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ข้อมูลจากแผนที่ความคิด เช่น

ข้อมูลเพิ่มเติมจากแผนที่ความคิด

1. ราคามูลผลิตตกต่ำ ไม่ได้ตั้งราคา ประกันราคามูลผลิตทางการเกษตร ไม่มีตลาดรองรับ ทำงานไปเรื่อยๆ มีลูก ส่งลูกเรียนก็ต้องทำงานไปเรื่อยๆ ต้นทุนก็แพง ไม่มีการรวมกลุ่มต่อรองด้านราคามูลผลิต

ผู้ช่วยเสาร์ “ทำงานแต่ แต่ราคาอยู่ที่เป๊เป็น “

2. ขยะ มีสาเหตุมาจากขยะไม่มีที่ทิ้งเฉพาะในหมู่บ้าน ที่ผ่านมามีการขุดหลุมโดยมีงบสนับสนุนจากสาธารณสุข แต่ก็แก้ปัญหาได้ระยะหนึ่ง หลุมที่ขุดตื้นเงินเต็มแล้วไม่มีที่ทิ้ง

3. น้ำทำการเกษตร ทางกรมไม่มีการสร้างที่กักเก็บน้ำเพื่อใช้ในการทำการเกษตร การแก้ไขที่ผ่านมามีน้ำที่มีใช้ มีการแบ่งส่นปันส่วนกันในหมู่บ้าน

4. รายได้น้อย สาเหตุมาจาก ไม่มีงานทำในหมู่บ้าน ไม่มีงานเสริม ไม่มีเงินส่งลูกเรียน ปลูกพืชผักไม่ได้ขาย การแก้ไขที่ผ่านมามีการปลูกพืชกินโดยพึ่งตนเอง

5. มีเด็กออกไปทำงานข้างนอก มีสาเหตุมาจาก เรียนไม่จบ และที่เรียนจบ ไปทำงานกลับบ้านไม่มีเงิน ไม่มีงานทำ ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน บางคนมีปัญหาในครอบครัว คนที่เรียนจบ จะให้เขาทำการเกษตรปลูกข้าวโพดเขาไม่ทำ โดยเฉพาะวัยรุ่น น่าจะมีการแก้ไขหางานให้ทำรองรับไว้

ผู้ใหญ่ใหม่ “คนที่ออกไปทำงานข้างนอก ต้องอยู่ด้วยความไม่โลภ โกรธ หลง การที่เด็กออกไปทำงานข้างนอก ใครก็ไม่อยากออกจากบ้านแต่เนื่องจากอดกลั้น “

“ เด็กได้เรียนต่อ อยากให้เด็กทำงานในบ้าน ไม่ต้องกู้เงินรัฐเรียนโดยจบมาแล้วไม่มีงานทำ ถ้ารัฐมีงานรองรับก็จะแก้ปัญหาให้กับที่เรียน มีงานทำในหมู่บ้าน อย่าหวังว่าเรียนจบแล้วจะทำงานราชการ เรียนเพื่อให้เกิดเป็น “

คนที่ออกไปทำงานนอกหมู่บ้านแต่ก่อนก็มี บางคนเสียชีวิตเพราะเอดส์ ทั้งลูกอยู่กับตายาย เป็นปัญหาในหมู่บ้าน ปัจจุบันมีน้อยลงแต่อนาคตก็ไม่ว่าจะเป็นอย่างไร (ลุงปัน)

บางคนไม่มีความรู้ไปทำงานนอกหมู่บ้านกลับมาบ้านป่วยไม่สบาย เสียชีวิต เพราะเขาไม่รู้ ควรเรียนสูงๆ (ลุงบุญทา)

6.เด็กกำพร้า เด็กถูกทอดทิ้ง ส่วนหนึ่งเกิดจากพ่อแม่ออกไปทำงานข้างนอก กลับมาบ้านเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ ทั้งลูกเป็นภาระพ่อแม่ และอีกส่วนหนึ่งพ่อแม่ไม่รับผิดชอบดูแลเด็ก ทั้งลูกเป็นภาระของผู้เป็นตายาย

3)กิจกรรมการวิเคราะห์สถานการณ์การขายบริการทางเพศของเด็กในอดีต วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาการค้าประเวณีเด็ก

กลุ่มเป้าหมาย

แกนนำกลุ่มผู้นำและสมาชิกชุมชน

วิธีการ

- 1.จัดเวทีครั้งละหมู่บ้าน
- 2.เจ้าหน้าที่ชี้แจงขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

3.กลุ่มเป้าหมายดูวิดีโอเกี่ยวกับการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี โดยนักวิจัยใช้สื่อวิดีโอทัศน์เป็นเครื่องมือสำหรับเปิดประเด็นการสนทนา การเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีเด็กและเยาวชนสตรี

เรื่องย่อจากวิดีโอทัศน์ (เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเข้าสู่การขายบริการทางเพศของเด็กหญิงในอดีต)

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งทางภาคเหนือของประเทศไทย ในหมู่บ้านมีเด็กบางส่วนไม่ได้เรียนหนังสือ และเด็กบางส่วนเรียนจบชั้นประถมปีที่6แล้วไม่ได้เรียนต่อ วันหนึ่งมีรถตู้เข้ามาในหมู่บ้านโดยมีผู้หญิงแต่งตัวดีใส่สร้อยคอและแหวนทองคำ มาหาเด็กผู้หญิงที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือที่เรียนจบแล้วไม่มีงานทำจะพาออกไปทำงาน มีรายได้ดี โดยได้มีการติดต่อทั้งกับผู้ใหญ่บ้านและครูด้วย วันนั้นได้พาเด็กผู้หญิงออกไปจากหมู่บ้านหลายคน

ต่อมาไม่นานเด็กหญิงกลุ่มแรกก็ออกไปทำงานได้กลับมาบ้านพร้อมกับการแต่งตัวที่ทันสมัย และเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆด้วย และเริ่มมีการสร้างบ้านใหม่ให้พ่อแม่ มาครั้งนี้ได้ชักชวนเพื่อนๆและน้องๆออกไปทำงานด้วยอีกหลายคน

หลายปีผ่านไปเด็กกลุ่มแรกก็ออกไปทำงานเริ่มมีอายุมากขึ้น บางคนกลับมาบ้านและตั้งท้องมาด้วยโดยไม่มีพ่อ หลายคนป่วยกลับมาบ้านรักษาตัวไม่นานก็เสียชีวิต ปรากฏการณ์ดังกล่าวชาวบ้านเห็นจนชิน

4. แลกเปลี่ยนประสบการณ์ประเด็นการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีเด็กและเยาวชนสตรี

คำถาม ในชุมชนมีเด็ก/เยาวชนสตรีเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีหรือไม่ เกิดมานานหรือยัง ใครรู้เรื่องนี้ดี ท่านคิดว่าทำไมเขาจึงต้องไปค้าประเวณี

5. กลุ่มเป้าหมายวิเคราะห์สาเหตุ ผลกระทบและแนวทางการป้องกันและแก้ไขเด็ก/เยาวชนสตรีที่จะเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี โดยใช้เทคนิคต้นไม้ปัญหา (Problem Tree)

5.1 ประเด็นปัญหา ในหมู่บ้านมีเด็ก/เยาวชนสตรีบางคนไปค้าประเวณี

5.2 กลุ่มเป้าหมายร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุ โดยเขียนใส่กระดาษการ์ดสีที่แจกให้ (เขียนแผ่นละสาเหตุ)

5.3 กลุ่มเป้าหมายและเจ้าหน้าที่ร่วมกันสรุปสาเหตุที่ทำให้ในหมู่บ้านมีเด็ก/เยาวชนสตรีบางคนไปค้าประเวณี

5.4 กลุ่มเป้าหมายร่วมกันวิเคราะห์หาผลกระทบ ที่เกิดจาก1) ในหมู่บ้านที่มีเด็ก/เยาวชนสตรีบางคนไปค้าประเวณี ผลกระทบจะเป็นอย่างไร ? 2) ครอบครัวของผู้ที่มีคนไปค้าประเวณี ผลกระทบเป็นอย่างไรบ้าง ? โดยเขียนใส่กระดาษการ์ดสีที่แจกให้ (เขียนแผ่นละหนึ่งข้อ)

5.5 กลุ่มเป้าหมายและเจ้าหน้าที่ร่วมกันสรุปผลกระทบ
ผลที่เกิดขึ้น

1. กลุ่มเป้าหมายกลัวพูดและกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ในประเด็นการขายบริการทางเพศ

2. กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้การวิเคราะห์ปัญหาการขายบริการทางเพศของคนในชุมชน โดยวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงจากในชุมชนจากปรากฏการณ์ที่กลุ่มเป้าหมายเห็นทำให้กลุ่มเป้าหมายเริ่มตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวมากขึ้น เพราะเห็นผลกระทบที่ตามมาเป็นจำนวนมาก

3. ได้แกนนำที่จะเป็นกลไกการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหา เช่นผู้ที่เป็นนายหน้าเคยส่งเด็ก ครอบครัวที่ไม่ส่งลูกไปขายบริการ(ในอดีต) ผู้นำชุมชน ผู้นำกิจกรรมต่างๆ

ตัวอย่างสาเหตุและผลกระทบจากการที่มีผู้หญิงออกไปขายบริการทางเพศ
กิจกรรมกลุ่มแกนนำสมาชิกชุมชน

ทั้งลูกเป็นการประชุมชน		สร้างความเสียใจกับเพื่อนบ้านมาก	
พ่อแม่มีเงิน แต่ชาวบ้านเสียสมาชิก	ไปแล้วรวยมีคนเคารพนับถือ	ท้องไม่มีพ่อ ฐานะยากจน ไม่มีเงินเลี้ยงดูลูก	คนร่ำรวยเอาเงินซื้อไร่ นา รด ฐานะดีขึ้น
ติดเชืเอชไอวีตายเป็นปัญหาชาวบ้าน	ไปแล้วรวย บางคนจนก็มี	ชาวบ้านรังเกียจ	บางครอบครัวยากจนเหมือนเดิมพ่อแม่เอาเงินใช้ซื้อข้าว ซื้ออาหารจนหมด
ถ้ารู้ว่าไปมาแล้วไม่คิดจะไม่ขอไป	ได้เงินสร้างบ้านให้พ่อแม่	สังคมไม่ยอมรับ	กลับบ้านทำงานไม่เป็นเพราะงานหนัก
ถูกบังคับจิตใจ เสียอิสระภาพ	ได้มีเงินพออยู่พอกิน	ทำให้เสียชื่อเสียง	บางคนขยัน กลับมาอยู่บ้านทำงานลำบาก ต้องลองได้กลับไปทำงานอีก
	ไปแล้วกลับมาไม่มีปัญหา	สูญเสียทรัพยากรโดยใช้เหตุ	
	บางคนได้ลูกได้ผัวกลับมา	จะต้องสูญเสียงบประมาณประเทศโดยใช้เหตุ	บางคนได้ดี บางคนผิดหวัง เพราะงานไม่แน่

ในอดีตทำไมผู้หญิงในหมู่บ้านจึงไปขายบริการ

ไม่มีการศึกษา	อยากมีเงินทอง	ผู้ปกครองโน้มน้าวเปรียบกับผู้ที่ไปขายบริการ	ความยากจน
ความรู้ต่ำ การศึกษาน้อย	เห็นคนอื่นได้ดี อยากลอง	พ่อแม่เห็นคนอื่นสร้างบ้านใหญ่โตและมีเงินใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย	เพื่อความยากจนอยู่บ้านไม่มีเงิน
พ่อแม่เลิกกัน ทั้งให้อยู่กับยายไม่มีเงินส่งเรียน	เป็นค่านิยม บางคนไปมาแล้วมาชวนเพื่อน	พ่อแม่อยากอยู่ดีมีกินเหมือนพ่อแม่คนที่ไปขายบริการ	ไม่มีที่ทำงาน ไม่มีที่นา
พ่อแม่ไม่มีเงินส่งลูกเรียน	เห็นคนอื่นได้เงิน พ่อแม่เห็นด้วยอยากให้ไป	อยากตอบแทนบุญคุณพ่อแม่	ผลผลิตราคาตกต่ำ
ถูกหลอกลวง	อยากแต่งตัวสวย มีเสื้อผ้าดีๆ มีเงินใช้จ่าย	พ่อแม่มีปัญหาเรื่องเงินบังคับให้ลูกไปขายบริการ	ที่อยู่อาศัยไม่ดี บางคนไม่มีข้าวที่
ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์	อยากรวยเหมือนคนอื่น	อยากให้พ่อแม่มีเงินเหมือนคนอื่น ๆ	ขาดแหล่งน้ำทำการเกษตร
ตั้งใจไปทำงานถูกเขาหลอกไปขายบริการ	เห็นคนอื่นไปร่ำรวย แต่งตัวสวย	อยากช่วยพ่อแม่มีฐานะดีขึ้น	ไม่มีข้าวกินเพราะมีลูกหลายคน
ไม่มีโรงเรียน	อยู่บ้านไม่มีงานทำ อยู่เฉยๆ ลองได้ดีกว่า	มีคนมาหาเด็ก ติดต่อกัน บอกให้พ่อแม่ให้ลูกไป	ความอยากได้อยากมีเหมือนคน
มีคู่นอนหลายคน	อยากได้เงินเยอะ	มีแม่เล่ามาชักชวน	ขาดความอบอุ่นในครอบครัว
ไม่มีเงินใช้	เห็นเพื่อนฝูงมีเงิน ร่ำรวยและเพื่อความจน		ทางบ้านยากจนจำเป็นต้องส่งลูกไปหาเงินสร้างบ้านใดๆ
ขาดเงินเลี้ยงดูลูก	ถูกบิดามารดาทารุณกรรม		ไม่มีงานทำ

4)กิจกรรมการวิเคราะห์สถานการณ์การขายบริการทางเพศของเด็กในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาการค้าประเวณีเด็กในสถานการณ์ปัจจุบัน
2. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายร่วมกันหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา

กลุ่มเป้าหมาย

แกนนำกลุ่มผู้นำและสมาชิกชุมชน

วิธีการ

1. จัดเวทีครั้งละหมู่บ้าน
2. เจ้าหน้าที่ชี้แจงขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
3. เจ้าหน้าที่นำข้อมูลที่กลุ่มเป้าหมายเคยได้ร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุและผลกระทบที่เกี่ยวกับในอดีตในหมู่บ้านมีเด็ก/ผู้หญิงออกไปขายบริการทางเพศ ให้กลุ่มเป้าหมายได้ดูอีกครั้ง
4. เจ้าหน้าที่ให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันเล่าเกี่ยวกับสถานการณ์การค้าประเวณีในสมัยก่อน ว่ามีกระบวนการทำงานอย่างไร ใครบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเจ้าหน้าที่ช่วยเพิ่มเติมข้อมูลให้กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้จากการศึกษาชุมชน
5. เจ้าหน้าที่ให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันเล่าเกี่ยวกับสถานการณ์การค้าประเวณีในปัจจุบัน ว่ามีกระบวนการทำงานอย่างไร โดยเจ้าหน้าที่ช่วยเพิ่มเติมข้อมูลให้กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้จากการศึกษาชุมชน
6. กลุ่มเป้าหมายและเจ้าหน้าที่ร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่เหมือนและสิ่งที่ต่างกันของการเข้าสู่การขายบริการของเด็กในหมู่บ้าน
7. เจ้าหน้าที่ตั้งคำถาม 4 คำถาม ดังนี้
 - 7.1 สาเหตุที่เด็กในหมู่บ้านไปทำงานร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ และขายบริการ
 - 7.2 คิดว่าเมื่อทำงานที่ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะแล้วจะพบกับอะไรบ้าง
 - 7.3 ผลกระทบที่เกิดจากการไปทำงานร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ ด้านดี ด้านเสีย ?
 - 7.4 แนวทางการแก้ไข ?
8. เจ้าหน้าที่เน้นว่าให้กลุ่มเป้าหมายพูดให้มากตามความคิดเห็นเอง จากการพูดคุยกับคนอื่นๆ และจากการเคยไปเห็น เป็นต้น

ผลที่เกิดขึ้น

1. กลุ่มเป้าหมายส่วนมากกล่าวพูดกล้าแสดงออกมากขึ้น เนื่องจากส่วนมากเคยเห็นจากคนในหมู่บ้าน บางคนครอบครัวตนเองมีเด็กไป
2. กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาโดยบอกว่าพร้อมที่จะร่วมมือกันป้องกันเด็กที่เหลื่ออยู่ในหมู่บ้าน

สาเหตุที่เด็กในหมู่บ้านไปทำงานร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะและไปขายบริการ

- เด็กเรียนจบแล้วไม่มีงานทำ อยู่บ้านก็ไม่มีงานทำ พ่อแม่ไม่มีเงินส่งให้เรียนสูงๆ
 - อยู่บ้านทำเกษตรปีหนึ่งประมาณ 6-7 เดือน ช่วงที่เหลือไม่มีงานทำ
 - เอาแบบอย่างเพราะคนที่ไปกลับมาได้เงินใช้
 - เมื่อเรียนสูงแล้ว เด็กหลายคนทำงานหนักไม่เป็น ไม่สู้งาน
 - ยังมีคนมาชักชวนเด็กตลอด ส่วนมากเป็นคนจากข้างนอก คนในหมู่บ้านไม่มีคนทำแล้ว
- คิดว่าเมื่อทำงานที่ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะแล้วเด็กจะพบกับอะไรบ้าง

- บางคนได้สามีแล้วก็เลิกกัน
- ตั้งท้องโดยไม่มีพ่อ
- ถูกหลอก ขาดตัว
- ติดเอดส์

แนวทางการแก้ไข ?

- หางานให้เด็กทำ
 - ทำให้ผู้ประกอบการมีรายได้เพิ่มเช่นราคาผลผลิตข้าว ข้าวโพด และถั่วเหลืองมีราคาที่สูงขึ้น
- นอกจากนั้นก็อาจต้องลดต้นทุนการผลิตเช่นราคาปุ๋ยค่ายาสารเคมีถูกลงกว่าที่เป็นอยู่
- พูดคุยกับผู้ปกครองของเด็กที่จะให้เด็กไปทำงานตามร้านอาหาร หรือที่จะไปขายบริการ
- ให้ผู้ปกครองเห็นถึงผลกระทบที่จะตามมาเช่นเรื่องเด็กมีโอกาสติดเอดส์และเสียชีวิตซึ่งในหมู่บ้านมีให้เห็นเป็นจำนวนมาก หรือเรื่องเด็กหลายคนตั้งท้องโดยไม่มีพ่อซึ่งในหมู่บ้านก็มีให้เห็นเป็นจำนวนมากเช่นกัน โดยควรจะต้องมีแกนนำหลัก เช่นผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกิจกรรมต่างๆ ผู้ที่ไม่ส่งลูกไปขายบริการและผู้ที่เคยมีประสบการณ์ที่ถูกหลอก เป็นต้น

4.1.3 กิจกรรมกับกลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ตรง มีกิจกรรมต่างๆดังต่อไปนี้

- 1)กิจกรรมการค้นหาศักยภาพของกลุ่มเป้าหมาย
- 2)กิจกรรมการวิเคราะห์ปัญหาในปัจจุบันของชุมชน

รายละเอียดของแต่ละกิจกรรม

- 1)กิจกรรมการค้นหาศักยภาพของกลุ่มเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย
- 2.เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และการดำเนินงานโครงการ
- 3.เพื่อค้นหาศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายพร้อมทั้งหาแกนนำที่จะเป็นกลไกในการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้านต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ที่เคยไปขายบริการทางเพศ

วิธีการ

- 1.จัดเวทีครั้งละหมู่บ้าน
- 2.เจ้าหน้าที่แนะนำตัว ชี้แจงความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานโครงการขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
- 3.เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายบางคนไม่ได้เรียนหนังสือ บางคนเคยเรียนแต่ปัจจุบันอ่านและเขียนไม่ค่อยได้ วิทยากรจึงใช้วิธีการให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันคุยช่วยกันเล่า
- 4.วิทยากรพูดคุยเรื่องการเก็บข้อมูลและพูดคุยเรื่องการพัฒนาหมู่บ้าน จากนั้นตั้งคำถามกับกลุ่มเป้าหมายว่า “ กิจกรรมที่กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน “ จากนั้นให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันเสนอ ว่าเคยร่วมกิจกรรมอะไรบ้างในชุมชน กลุ่มเป้าหมายช่วยกันเล่าเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านมาว่าทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร กลุ่มเป้าหมายมีใครเป็นแกนหลักในการดำเนินกิจกรรม
- 5.อภิปราย และเพิ่มเติมที่ละประเด็น
- 6.นักวิจัยและกลุ่มเป้าหมายร่วมกันสรุป

ผลที่เกิดขึ้น

- 1.กลุ่มเป้าหมายและเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น
- 2.กลุ่มเป้าหมายได้ทราบถึงวัตถุประสงค์การดำเนินโครงการ การทำกิจกรรม แนวทางการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในแต่ละหมู่บ้าน
- 3.ข้อมูลที่ได้พบว่าผู้หญิงที่เคยไปขายบริการทางเพศเมื่อกลับมาอยู่ในหมู่บ้าน ส่วนมากมีครอบครัว และมีบางคนที่ไม่มีครอบครัว กลุ่มคนเหล่านี้จะไม่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านนั้นจะทำตามคำร้องขอของผู้นำชุมชน เช่นการเข้าร่วมในกิจกรรมของวัด และการเข้าร่วมพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น
- 4.ได้แกนนำหลักที่จะเป็นกลไกดำเนินกิจกรรมต่อไป โดยการสังเกตคนที่กล้าพูด กล้าแสดงออก และมีข้อมูล เป็นต้น

2)กิจกรรมการวิเคราะห์ปัญหาในปัจจุบันของชุมชน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาของชุมชนเน้นการที่มีได้กออกไปขายบริการทางเพศ และให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญา
- 2.เพื่อหาแกนนำที่จะเป็นกลไกในการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้านต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ที่เคยไปขายบริการทางเพศ

วิธีการ

- 1.จัดเวทีครั้งละหมู่บ้าน
- 2.เจ้าหน้าที่ชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้
- 3.เจ้าหน้าที่เล่าอดีตความเป็นมาของชุมชน เช่น เกี่ยวกับปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา (ผลจากการจัดเก็บข้อมูล)ซึ่งเป็นศักยภาพของชุมชน ที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 4.วิทยากรให้กลุ่มเป้าหมายช่วยกันเล่า “ ปัญหาของชุมชนในปัจจุบัน “ ปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุมาจากอะไร ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร และกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหรือไม่ เป็นต้น ตามที่ตนเองมีประสบการณ์

5.กลุ่มเป้าหมายและวิทยากรร่วมกันสรุปปัญหา สาเหตุ และผลกระทบ

ผลที่เกิดขึ้น

- 1.ได้แกนนำที่จะเป็นกลไกการดำเนินงานต่อไป
- 2.กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบของการที่หมู่บ้านเด็กออกไปขายบริการทางเพศ และมีส่วนร่วมในการวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 3.กลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกันโดยการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนว่าปัญหา ต่างๆมีสาเหตุมาจากอะไร ผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชน และกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือไม่อย่างไร

ปัญหาหลักๆที่กลุ่มเป้าหมายร่วมกันพูดคุย เช่น

- ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ
- ขาดน้ำทำการเกษตร
- มีเด็กกำพร้าเช่นพ่อแม่เสียชีวิตเพราะเอดส์ พ่อแม่หย่าร้าง พ่อแม่ไปทำงานต่างจังหวัด
- มีผู้หญิงออกไปขายบริการและเด็กหญิงไปทำงานตามร้านคาราโอเกะ
- เด็กไม่มีโอกาสเรียนต่อ

สาเหตุหลักที่เด็ก/ผู้หญิงในชุมชนออกไปขายบริการ เช่น

- ในหมู่บ้านมีผู้หญิงออกไปขายบริการ

อดีตเพราะชาวบ้านยากจนมาก ครอบครัวมีลูกหลายคนแต่มีที่ทำกิน (ที่ทำนา) น้อย ข้าวไม่พอกิน ในหมู่บ้านไม่มีงานอื่นทำ ถ้าจะไปรับจ้าง/ทำงานที่อื่นก็ไม่มีเงินไปไหน และไปหาใคร ช่วงนั้นคนในหมู่บ้านจำนวนมากจึงต้องออกไป “ขอทานข้าว” ขอข้าวชาวบ้านหมู่บ้านอื่น เพื่อความอยู่รอด ต่อมาเมื่อมีคนจากหมู่บ้านอื่นมาชักชวน บอกว่า “พาไปทำงานบ้านเช่นล้างถ้วยชาม” ชาวบ้านไม่ค่อยได้เรียน

หนังสือก็เชื่อว่าจะได้ไปทำงานบ้านจริงแต่ไปแล้วไม่ใช่ เป็นการถูกหลอก คนที่ไปช่วงนั้นเมื่อกลับมาบ้านทุกคนจะซื้อข้าวสารมาเก็บไว้เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวได้มีข้าวกินตลอดปี เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีข้าวพอกินตลอดปีแล้ว คนที่ไปก็เริ่มซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าและเริ่มเก็บเงินสร้างบ้าน คนในหมู่บ้านรุ่นต่อมาเมื่อในครอบครัวตนเองไม่ค่อยมีกินแต่คนอื่นไปแล้วทำให้ครอบครัวดีขึ้นจึงต้องการที่จะไปเช่นเดียวกันและมีบางคนที่ครอบครัวพอมีพอกิน พ่อแม่ก็ต้องการให้ลูกไปเพื่อต้องการเงินซื้อสิ่งของและสร้างบ้าน

ปัจจุบันที่ยังมีผู้หญิงออกไปส่วนมากเป็นคนเคยไปทำงานมาแล้ว บางคนไม่มีสามีจึงไม่ยอมอยู่บ้านเพราะอยู่บ้านก็ไม่มีการทำ บางคนเคยมีสามีแต่หย่าร้างอยู่บ้านไม่มีการทำจึงตัดสินใจไปอีกครั้ง

สำหรับกลุ่มเด็กหญิงที่ไปใหม่ส่วนมากไปทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟและนั่งตมตามร้านคาราโอเกะ เด็กเหล่านี้ส่วนมากได้เรียนหนังสือจบสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่6 เมื่อเรียนสูงจะไม่ค่อยได้ช่วยทำงานบ้านและทำงานหนักไม่ได้ เมื่อเรียนจบแล้วไม่มีการทำและพ่อแม่ไม่มีเงินส่งให้เรียนสูงกว่านี้ได้(ส่วนมากเดินทางไปเรียนในตัวอำเภอ) ซึ่งมีโอกาสพบเพื่อนและเห็นแสงสีมากขึ้น งานที่หาง่ายที่สุดคือการเป็นพนักงานเสิร์ฟตามร้านคาราโอเกะ เพราะไม่ต้องใช้วุฒิการศึกษาและไม่ต้องมีประสบการณ์สามารถเริ่มได้เลย ซึ่งเป็นการเริ่มต้นการเรียนรู้ของเด็กก่อนที่จะเข้าสู่การขายบริการทางเพศต่อไป เพราะส่วนใหญ่ร้านคาราโอเกะ พนักงานเสิร์ฟจะต้องนั่งส้นและส่วนมากขายบริการทางเพศเป็นประเภทแอบแฝงด้วย

ผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชน

1. ในอดีตนั้นเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของคนในหมู่บ้าน นั่นคือเมื่อชาวบ้านส่วนมากไม่มีข้าวพอกินตลอดทั้งปี ครอบครัวที่มีลูกผู้หญิงได้เดินทางออกไปทำงานนอกหมู่บ้านสามารถหาเงินเข้ามาในหมู่บ้านได้ เงินส่วนหนึ่งจะเอาไปจ้างคนในหมู่บ้านเช่นครอบครัวที่ไม่มีลูกผู้หญิง ซึ่งก็เป็นครอบครัวที่ไม่มีข้าวพอกินตลอดปี ทำให้ครอบครัวดังกล่าวมีเงินจากการรับจ้างและนำเงินไปซื้อข้าวกินทำให้มีข้าวกิน

2. มีคนตายเพราะเอดส์มาก

3. มีเด็กกำพร้าเพราะผู้หญิงหลายคนตายเพราะโรคเอดส์

4. เป็นการเลียนแบบ แต่ก่อนไปเพราะไม่มีข้าวจะกิน ต่อมาไปเพราะต้องการสิ่งของ ปัจจุบันเด็กไปเพราะเรียนหนังสือสูงแล้วไม่อดทนที่จะทำงานหนักในหมู่บ้าน

แนวทางการป้องกัน

เด็กที่ออกไปทำงานตามร้านคาราโอเกะหรือที่ออกไปขายบริการในปัจจุบันนั้น ส่วนมากไม่รู้ว่าความจริงว่าคนที่ไปขายบริการนั้นถูกกระทำอย่างไรบ้าง เจ็บปวดแค่ไหน รู้/เห็นแต่ว่าคนที่ไปนั้นได้เงินซื้อสิ่งของเข้าบ้าน สร้างบ้านใหม่ เพราะคนที่ไปนั้นส่วนมากจะถูกกระทำในทางที่ไม่ดีเป็นจำนวนมากเช่นถูกขัง ถูกข่ม ถูกเอาไฟก้นบุหรี่จี้ตามตัว บางแห่งทำงานแล้วไม่ได้เงิน เป็นต้น แต่เรื่องที่ไม่ดีจะไม่มีใครพูด จะพูดแต่เรื่องที่ดีเท่านั้นเช่น ได้เงินมาก อยู่สุขสบาย เป็นต้น

ดังนั้นแนวทางการป้องกันคือ

1. ให้เด็กได้รู้ความจริงว่าไปแล้วไม่ใช่จะได้อย่างที่ทุกคนเห็นในหมู่บ้าน สิ่งที่ไม่ดีมีมากมายที่เขาจะต้องพบและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

2. หาอาชีพเสริมให้เด็กได้ทำ ตั้งแต่ตอนที่ยังเรียนหนังสือและต้องฝึกให้เด็กยอมรับ พร้อมทั้งจะทำงานในหมู่บ้าน (ไม่เลือกงาน)

จากแนวทางการป้องกันดังกล่าวทั้งสองข้อกลุ่มเป้าหมายพร้อมที่จะร่วมดำเนินการทั้งการให้ข้อมูลกับเด็กและจะร่วมฝึกอบรมอาชีพเสริมด้วยเพื่อเป็นตัวอย่างและทำร่วมกับเด็ก

การหาแนวทางการป้องกันเด็กกลุ่มเสี่ยงเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์

วัตถุประสงค์

เพื่อหาแนวทางการป้องกันเด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้ปกครอง และเด็กหญิงที่อาศัยในครอบครัวกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะส่งเด็กหญิงเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

2. แกนนำผู้ให้ข้อมูลหลัก(Key Informants)ที่เป็นผู้นำตามธรรมชาติ , ผู้ที่มีประสบการณ์ตรง และแกนนำเด็กและเยาวชน

วิธีการ

1. ในขณะที่นักวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครอบครัวที่เป็นกลุ่มเสี่ยงนั้น เมื่อทราบเงื่อนไขแล้วนักวิจัยได้ตั้งคำถามกับผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กและตัวเด็กหญิงว่า จะทำอย่างไรจึงจะไม่ต้องให้เด็กไปทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟตามร้านอาหารและ/หรือขายบริการ

2. นักวิจัยนำข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขของครอบครัวกลุ่มเสี่ยงไปพูดคุยเป็นกลุ่มขนาด 2-3 คน อย่างไม่เป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลหลัก(Key Informants)ที่เป็นผู้นำตามธรรมชาติ , ผู้ที่มีประสบการณ์ตรงและแกนนำเด็กและเยาวชน เพื่อร่วมกันหาแนวทางการป้องกันไม่ให้เกิดกลุ่มเสี่ยงเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

3. ร่วมกันวางแผนการช่วยเหลือเด็กหญิงซึ่งอยู่ในครอบครัวที่เป็นกลุ่มเสี่ยง

ผลที่เกิดขึ้น

1. ได้แกนนำหลักที่เป็นผู้นำตามธรรมชาติ , ผู้ที่มีประสบการณ์ตรง , แกนนำเด็กและเยาวชน และนักวิจัยในพื้นที่ ซึ่งจะเป็นกลไกหลักในการช่วยเหลือเด็กหญิงซึ่งอยู่ในครอบครัวที่เป็นกลุ่มเสี่ยง

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมาคือ ได้มีคนมาชักชวนเด็กหญิงในหมู่บ้านไปทำงานบ้านที่ต่างจังหวัด กลไกดังกล่าวเริ่มทำงานคือผู้ปกครองเด็กที่มีคนมาชวนไปทำงานได้ไปปรึกษาผู้นำเพื่อหาข้อมูลว่าคนที่มาชักชวนเด็กเป็นใคร ส่วนเด็กได้บอกแกนนำเด็กและเยาวชน ข้อมูลได้ถึงแกนนำเด็กและเยาวชนทุกคน แกนนำได้มีการประสานงานกับนักวิจัยในพื้นที่

ข้อมูลที่ได้คือผู้ที่มาชวนเด็กไปทำงานนั้นเป็นคนที่ผู้นำและสมาชิกในชุมชนรู้จักดี เนื่องจากในอดีตเคยซื้อที่ดินจากชาวบ้านเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันให้ชาวบ้านใช้ทำประโยชน์

2.ได้แผนงานการช่วยเหลือเด็กหญิงและครอบครัวที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ดังนี้คือ

2.1ปัญหาด้านเศรษฐกิจ กลุ่มเป้าหมายทั้ง8ครอบครัวมีปัญหาด้านนี้ นักวิจัยประสานงานกับพัฒนาชุมชนและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ โดยมีแนวคิดร่วมกันคือให้ทำกิจกรรมเพื่อลดรายจ่ายในครอบครัว ซึ่งโครงการได้พากกลุ่มเป้าหมายไปศึกษาดูงาน ต่อมาพัฒนาชุมชนร่วมกับคณะกรรมการอบต.ได้มีการสนับสนุนกิจกรรมต่อเนื่องคือ (1)ให้กลุ่มเป้าหมายจำนวน15ครอบครัว เลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ครอบครัวละ1บ่อ และเลี้ยงปลาในบ่อดินรวมซึ่งเป็นบ่อสาธารณะของหมู่บ้าน พร้อมทั้งมีการปลูกพืชผักสวนครัวไว้กิน (2)ให้เยาวชนรวมกลุ่มกันและจัดตั้งเป็นกองทุน ในกองทุนดังกล่าวเยาวชนได้มีการกู้ยืมเงินไปทำอาชีพเสริมคือทำน้ำพริกขายในหมู่บ้าน กิจกรรมดังกล่าวได้รับการตอบรับจากสมาชิกในชุมชนเป็นอย่างดี อนาคตคือการพัฒนาในด้านคุณภาพสินค้าและหาแนวทางการขยายตลาดเช่นขายทุกหมู่บ้านในตำบล เป็นต้น

สำหรับปัญหาเรื่องเด็กบางคนที่ต้องการศึกษาต่อแต่ไม่มีทุน จากการพูดคุยทั้งกับผู้ปกครอง ตัวเด็กและแกนนำหลัก แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านนี้คือให้ครอบครัวกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน(กองทุนเงินล้าน) โดยนักวิจัยในพื้นที่ได้มีการประสานงานกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านให้

2.2ปัญหาเรื่องมีคนมาชักชวนเด็กไปทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟและ/หรือไปขายบริการ แกนนำหลักได้มีการวางแผนดังนี้คือ (1)เพื่อนช่วยเพื่อน/พี่ช่วยน้อง โดยแกนนำเด็กและเยาวชนร่วมกับเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องเช่น การวางแผนเรื่องการเลี้ยงปลา การทำอาชีพเสริม และการทำกิจกรรมการพัฒนาเด็กในหมู่บ้าน กลุ่มแกนนำเหล่านี้ต้องมีการพบกันทุกสัปดาห์อย่างต่อเนื่องเพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินกิจกรรมนอกจากนี้แล้วสมาชิกกลุ่มจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของสมาชิกกลุ่มรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับคนมาชักชวนเด็กในหมู่บ้านออกไปทำงานด้วย ซึ่งแกนนำหลักจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่สมาชิกกลุ่มและจะมีการประสานงานกับนักวิจัยในพื้นที่และกลุ่มผู้นำตามธรรมชาติ/ผู้ที่มีประสบการณ์ตรงที่เป็นแกนนำกลไกการดำเนินงานการช่วยเหลือระดับครอบครัวต่อไป (2)แกนนำที่เป็นกลไกหลักเช่นผู้นำตามธรรมชาติและแกนนำผู้มีประสบการณ์ตรงจะเป็นผู้ที่ไปพูดคุยกับผู้ปกครองของเด็กที่มีคนมาชักชวน

2.3ปัญหาเรื่องอื่นๆเช่น การใช้ความรุนแรงกับเด็กในครอบครัว ยาเสพติด และเด็กขาดความอบอุ่น ปัญหาดังกล่าวแกนนำหลักได้มีการวางแผนดังนี้คือ (1)นักวิจัยในพื้นที่จะเป็นกลไกหลักในการไปเยี่ยมสมาชิกในครอบครัวอย่างต่อเนื่อง เน้นการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ ในระยะแรกจะแยกการให้คำปรึกษาระหว่างผู้ปกครองกับตัวเด็ก โดยนักวิจัยในพื้นที่จะศึกษาข้อมูลแต่ละครอบครัวอย่างละเอียด และใช้ทักษะการให้คำปรึกษาโดยให้กลุ่มเป้าหมายระบายความในใจ นักวิจัยรับฟังและตั้งคำถาม พยายามชี้ให้กลุ่มเป้าหมายเห็นถึงผลเสียที่จะตามมาในอนาคตจากประเด็นปัญหาต่างๆที่มีอยู่ใน

ครอบครัว จากนั้นจึงจะให้กลุ่มเป้าหมายคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหา (2) แกนนำเด็กและเยาวชนจะเป็นกลไกหลักในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน/น้อง

ปัญหาอุปสรรค

1. ประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจ เป็นเรื่องใหญ่มากโดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับ(1)ในพื้นที่ดำเนินโครงการ ที่ดินทำกินส่วนมากอยู่ในเขตป่าสงวน เป็นที่ลาดเชิงเขา แต่ละครอบครัวจึงมีที่ดินทำกินจำกัด(2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตร (3) สมาชิกในชุมชนขาดการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันทำให้ต้องเสียเปรียบแก่พ่อค้าคนกลาง (4) สินค้าที่ผลิตแล้วไม่มีตลาดรองรับ ถ้ามีก็ถูกกดราคาสินค้าจากพ่อค้าคนกลาง

ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาในระยะแรกนี้นักวิจัยจึงเน้นกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญของการลดรายจ่ายในครอบครัวของตนเอง จากนั้นจะกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกัน

2. ปัญหาเกี่ยวกับการให้แกนนำหลักเช่นผู้นำตามธรรมชาติ/ผู้ที่มีประสบการณ์ตรงเป็นกลไกในการพูดคุยกับผู้ปกครองของเด็กหญิงซึ่งอยู่ในครอบครัวที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเป็นเรื่องที่ยาก เนื่องจากกลุ่มแกนนำกลัวว่าจะถูกกลุ่มเป้าหมาย(กลุ่มเสี่ยง)ว่า ไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องในครอบครัวของคนอื่น(กลุ่มเสี่ยง)ทำไม ครอบครัวของตนเอง(ผู้ให้ข้อมูล)ดีแล้วหรือ ดังนั้นผู้ที่จะเป็นกลไกหลักคือผู้นำตามธรรมชาติสำหรับผู้ที่มีประสบการณ์ตรงนั้นจะไปพูดคุยกับผู้ปกครองเด็กเฉพาะที่ตนเองคิดว่าครอบครัวนั้นๆยอมรับตนเอง

3. ปัญหาเรื่องการให้คำปรึกษาและการวางแผนการแก้ไขปัญหาโดยสมาชิกในครอบครัวกลุ่มเสี่ยงมีส่วนร่วม นั้น เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ต้องไม่เร่งกิจกรรม และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นต้องใช้ระยะเวลานานจึงจะค่อยๆเห็นผล

4.2 เวทีสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เสนอแนวคิดและวิธีการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนางานกลุ่มเด็กและเยาวชนให้เข้มแข็ง โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เน้นการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

2. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีทัศนคติที่ดีต่อกันและร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือกันเองและช่วยเหลือผู้อื่น โดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นเครื่องมือในงานพัฒนา

กลุ่มเป้าหมาย

ตัวแทนแกนนำเด็กและเยาวชน ตัวแทนแกนนำผู้นำ/สมาชิกชุมชนและตัวแทนแกนนำผู้ที่มีประสบการณ์ตรง

วิธีการ

- 1.จัดเวทีครั้งละหนึ่งหมู่บ้านๆละครั้ง
- 2.ประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่ม เพื่อเตรียมหาคนเสนอหลักแต่ละกลุ่ม
- 3.นักวิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมครั้งนี้
- 4.นักวิจัยคืนข้อมูลจากการศึกษาและจากการทำกิจกรรมต่างๆกับกลุ่มเป้าหมาย

4.1สรุปผลการวิเคราะห์หาศักยภาพของชุมชน นักวิจัยให้ผู้นำเช่นผู้ใหญ่บ้านและผู้นำกลุ่มออมข้าว พูดถึงการแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นเครื่องมือเช่นเน้นที่การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และกลุ่มต่างๆได้มีการทำกิจกรรมอีกมากมาย เป็นต้น

4.2นักวิจัยตั้งคำถามปัญหาในอดีตที่มีเด็ก/ผู้หญิงออกไปขายบริการ ให้แกนนำผู้ที่มีประสบการณ์ตรง เป็นคนเล่า มีผู้ใหญ่บ้าน , ผู้ที่เคยจัดส่งเด็กและแกนนำกลุ่มออมข้าวช่วยเสริม

4.3ปัญหาในปัจจุบันให้แกนนำเด็กและเยาวชนเสนอ คนอื่นๆช่วยกันเล่าช่วยกันเสริม

4.4เน้นปัญหาปัจจุบันในหมู่บ้านมีเด็กหญิงออกไปทำงานตามร้านคาราโอเกะ โดยให้เด็กหญิงที่มีคนมาชวน เป็นคนเริ่มเล่า จากนั้นให้ผู้ที่มีประสบการณ์ตรง และคนอื่นๆช่วยเสริม

5.แนวทางการพัฒนาชุมชนและการป้องกันเด็กหญิงออกไปทำงานตามร้านคาราโอเกะ ให้แกนนำเด็กและเยาวชนนำภาพวาดและข้อมูลหมู่บ้านในฝันนำเสนอ กลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ตรงนำเสนอ

6.เปิดอภิปรายทั่วไป

ผลที่เกิดขึ้น

1.เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ ตามมุมมองและประสบการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันในระดับหนึ่ง เช่นกลุ่มเด็กและเยาวชนพูดถึงปัญหาที่ผู้ใหญ่ไม่ให้ความสำคัญและไม่ได้ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการคิดเพื่อพัฒนาชุมชน กลุ่มผู้ใหญ่บอกว่าผู้ใหญ่ก็ทำตามประสบการณ์ที่ผ่านมาที่ดีแบบหนึ่ง แต่ปัจจุบันชุมชนมีปัญหาหลายอย่าง ทุกคนต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและเป็นเรื่องที่ดีที่เยาวชนสามารถคิดได้อย่างนี้

2.สำหรับการป้องกันเด็กออกไปทำงานตามร้านคาราโอเกะและสุดท้ายต้องขายบริการทางเพศนั้นมีข้อเสนอจากเวทีคือ

2.1ต้องมีกิจกรรมกับเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาและให้เขาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและสร้างให้เขาสู้งานหนักไม่เลื่องงาน

2.2มีงานอาชีพเสริมให้กับผู้ปกครองและเด็กทำ

2.3ให้ข้อมูลด้านที่ไม่ดี(ข้อมูลที่เป็นจริง)เกี่ยวกับเด็ก/ผู้หญิงต้องไปพบเมื่อไปขายบริการ ผู้ที่สามารถเป็นวิทยากรได้ดีที่สุดคือคนที่มีประสบการณ์ตรง

2.4ผู้นำทั้งที่เป็นทางการ และผู้นำที่ไม่เป็นทางการเช่นผู้นำกลุ่มต่างๆ ต้องเป็นคนไปพูดคุยกับผู้ปกครองของเด็กเมื่อมีข้อมูลว่าครอบครัวใดจะส่งเด็กไปทำงานตามร้านคาราโอเกะ

4.3.3.3 เวทีเครือข่ายต่างหมู่บ้าน ประกอบด้วยกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายดังนี้

4.3.1 เวทีเครือข่ายกลุ่มแกนนำเด็กและเยาวชน

4.3.2 เวทีเครือข่ายกลุ่มแกนนำผู้นำและสมาชิกชุมชน

4.3.3 เวทีเครือข่ายกลุ่มแกนนำผู้ที่มีประสบการณ์ตรง

รายละเอียดของแต่ละกิจกรรมมีดังนี้

4.3.1 เวทีเครือข่ายกลุ่มแกนนำเด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เสนอแนวคิดและวิธีการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนากลุ่มเด็กและเยาวชนให้เข้มแข็ง โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เน้นกิจกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

2. เพื่อพัฒนาศักยภาพให้กลุ่มเป้าหมายกล้าแสดงออกมากขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย

ตัวแทนแกนนำเด็กและเยาวชนทั้งสามหมู่บ้าน

วิธีการ

1. จัดเวทีครั้งละหนึ่งหมู่บ้านๆละครั้ง

2. ประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายทั้งสามหมู่บ้าน เพื่อเตรียมหาคนเสนอหลักแต่ละหมู่บ้าน

3. นักวิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมครั้งนี้

4. นักวิจัยให้กลุ่มเป้าหมายเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์ของกลุ่มเป้าหมาย เช่นปัญหาปัจจุบันของชุมชน เน้นการออกไปทำงานตามร้านคาราโอเกะ และแนวทางการป้องกันที่กลุ่มเป้าหมายแต่ละหมู่บ้านได้ร่วมกันคิด

5. กลุ่มเป้าหมายร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนและเพิ่มเติมข้อมูล

ผลที่เกิดขึ้น

1. เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ ตามมุมมองและประสบการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้กลุ่มเป้าหมายกล้าแสดงออกและมีความมั่นใจในการพูดในเวทีมากขึ้น

2. เกิดเครือข่ายการหนุนเสริมซึ่งกันและกันระหว่างหมู่บ้าน

3. ได้กิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในการที่กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการป้องกันเด็กเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ เช่นกลุ่มเป้าหมายจะคุยกับเพื่อนอย่างต่อเนื่องและเมื่อมีข้อมูลว่าเพื่อนคนใดจะไปกลุ่มเป้าหมายจะประสานงานกันและจะประสานงานกับผู้นำ เพื่อไปให้ข้อมูลกับผู้ปกครองเด็ก

4.3.2เวทีเครือข่ายกลุ่มแกนนำผู้นำและสมาชิกชุมชน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เสนอแนวคิดและวิธีการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนากลุ่มเด็กและเยาวชนให้เข้มแข็ง โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เน้นกิจกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

กลุ่มเป้าหมาย

ตัวแทนแกนนำผู้นำ/สมาชิกชุมชนทั้งสามหมู่บ้าน

วิธีการ

- 1.จัดเวทีครั้งละหนึ่งหมู่บ้านๆละครั้ง
- 2.ประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายทั้งสามหมู่บ้าน เพื่อเตรียมหาคนเสนอหลักแต่ละหมู่บ้าน
- 3.นักวิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมครั้งนี้
- 4.นักวิจัยคืนข้อมูลจากการศึกษาประเด็นการแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยใช้วัฒนธรรมชุมชน เป็นเครื่องมือ และให้ผู้นำที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักนำเสนอ
- 5.อภิปรายทั่วไป
- 6.นักวิจัยให้กลุ่มเป้าหมายเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์ของกลุ่มเป้าหมาย เช่นปัญหาปัจจุบันของชุมชน เน้นการออกไปทำงานตามร้านค้าโอเกะ และแนวทางการป้องกันที่กลุ่มเป้าหมายแต่ละหมู่บ้านได้ร่วมกันคิด
- 7.กลุ่มเป้าหมายร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนและเพิ่มเติมข้อมูล

ผลที่เกิดขึ้น

- 1.เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ ตามมุมมองและประสบการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย
- 2.เกิดเครือข่ายการหนุนเสริมซึ่งกันและกันระหว่างหมู่บ้านโดยมีแกนนำหลักของแต่ละหมู่บ้าน เช่นผู้นำที่เป็นทางการ ผู้ที่ไม่ส่งลูกไปขายบริการ ผู้ที่เคยเป็นนายหน้าในหมู่บ้าน ผู้ที่เคยมีลูกไปและเสียชีวิตเพราะโรคเอดส์และผู้นำกลุ่มกิจกรรมต่างๆ
- 3.ได้กิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในการที่กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการป้องกันเด็กเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ เช่นแกนนำเหล่านี้จะเป็นคนไปพูดคุยกับผู้ปกครองเด็กที่จะส่งเด็กไปทำงานตามร้านค้าโอเกะ เป็นต้น

4.3.3เวทีเครือข่ายกลุ่มแกนนำผู้ที่มีประสบการณ์ตรง

วัตถุประสงค์

1.เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เสนอแนวคิดและวิธีการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนากลุ่มเด็กและเยาวชนให้เข้มแข็ง โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เน้นกิจกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

2. เพื่อพัฒนาศักยภาพให้กลุ่มเป้าหมายกล้าแสดงออกมากขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย

ตัวแทนแกนนำผู้ที่มีประสบการณ์ตรงทั้งสามหมู่บ้าน

วิธีการ

1. จัดเวทีครั้งละหนึ่งหมู่บ้านๆ ละครั้ง
2. ประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายทั้งสามหมู่บ้าน เพื่อเตรียมหาคนเสนอหลักแต่ละหมู่บ้าน
3. นักวิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมครั้งนี้
4. นักวิจัยคืนข้อมูลจากการศึกษาประเด็นการแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยใช้วัฒนธรรมชุมชน เป็นเครื่องมือ
5. อภิปรายทั่วไป
6. นักวิจัยให้กลุ่มเป้าหมายเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์ของกลุ่มเป้าหมาย เช่น ปัญหาปัจจุบันของชุมชน เน้นการออกไปทำงานตามร้านค้าโอเกะ และแนวทางการป้องกันที่กลุ่มเป้าหมายแต่ละหมู่บ้านได้ร่วมกันคิด
7. กลุ่มเป้าหมายร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนและเพิ่มเติมข้อมูล

ผลที่เกิดขึ้น

1. เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ ตามมุมมองและประสบการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย
2. เกิดเครือข่ายการหนุนเสริมซึ่งกันและกันระหว่างหมู่บ้านโดยมีแกนนำหลักของแต่ละหมู่บ้าน
3. ได้กิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในการที่กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการป้องกันเด็กเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ เช่น แกนนำเหล่านี้จะเป็นคนไปพูดคุยกับเด็กและผู้ปกครองเด็กที่จะส่งเด็กไปทำงานตามร้านค้าโอเกะ โดยเฉพาะเรื่องที่ไม่แล้วต้องพบกับปัญหาต่างๆ เป็นต้นและเป็นแกนนำหลักเรื่องการสร้างอาชีพเสริมให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน

5. การสร้างเสริมและพัฒนาเด็ก/เยาวชน

- 5.1 การพัฒนาทักษะชีวิต
 - 5.2 เวทีเด็กและเยาวชนพบผู้ที่มีประสบการณ์ตรง
 - 5.3 กิจกรรมอาชีพเสริม
 - 5.4 การศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์
- รายละเอียดของแต่ละกิจกรรม

5.1 กิจกรรมการสร้างเสริมและพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาทักษะทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจ เช่นการกล้าแสดงออกในทางที่สร้างสรรค์ การพัฒนาการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การทำงานร่วมกันเป็นทีม การรู้จักการเสียสละและการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เป็นต้น
2. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีเครื่องมือที่จะสามารถนำไปทำกิจกรรมต่อในหมู่บ้านได้

กลุ่มเป้าหมาย

แกนนำเด็กและเยาวชน

วิธีการ

1. นักวิจัยวางแผนกับวิทยากร โดยให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายและร่วมกันวางแผนการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกเดือนๆละ1ครั้ง
 2. กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาทักษะกลุ่มเป้าหมาย ต้องเป็นกิจกรรมที่กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้จากการทดลองฝึกปฏิบัติ
 3. กลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสฝึกเป็นผู้นำกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตและฝึกการแสดงละครเพื่อใช้เป็นสื่อในการกระตุ้นให้ความรู้และสร้างความตระหนักในประเด็นปัญหาของชุมชน แก่สมาชิกในชุมชน
- ผลที่เกิดขึ้น

1. กลุ่มเป้าหมายมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนที่จะมีการดำเนินกิจกรรม เช่นระยะแรกไม่กล้าแสดงออก เมื่อกิจกรรมดำเนินไปได้ระยะหนึ่งพบว่ากลุ่มเป้าหมายเริ่มกล้าแสดงออกมากขึ้น รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเช่นรู้จักการวางแผนงานร่วมกัน รู้จักการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ รู้จักบทบาทหน้าที่ของผู้นำและผู้ตามที่ดี และรู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม

2. เกิดกลุ่มละครหมู่บ้านละ1กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีประเด็นปัญหาที่ใช้ในการแสดงละครแตกต่างกัน และในช่วงที่ผ่านมาแกนนำกลุ่มละครเด็กและเยาวชนทั้งสามกลุ่มได้วางแผนร่วมกันไปตระเวนแสดงละครในพื้นที่ดำเนินงานโครงการทั้งสามหมู่บ้าน(แสดงครั้งละ1หมู่บ้านรวม3เรื่อง) เมื่อแสดงละครจบแต่ละเรื่องผู้แสดงจะมีการตั้งคำถามและให้ผู้ชมช่วยตอบคำถาม

นอกจากนี้แล้วแกนนำกลุ่มละครเด็กและเยาวชนทั้งสามหมู่บ้านได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มละครกลุ่มใหญ่ สำหรับการไปแสดงในที่ต่างๆเน้นการแสดงเพื่อกระตุ้นให้ความรู้และสร้างความตระหนักในประเด็นปัญหาของชุมชน ในช่วงที่ผ่านมากลุ่มได้มีโอกาสไปแสดงเพื่อสะท้อนปัญหาของชุมชน ในงานต่างๆทั้งระดับอำเภอและระดับจังหวัด

3. สมาชิกกลุ่มละครของแต่ละหมู่บ้านได้รวบรวมเพื่อนเยาวชนในหมู่บ้าน แล้วร่วมกันวางแผนการพัฒนาเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านของตนเอง แต่ละหมู่บ้านจะจัดกิจกรรมทุกเดือนๆละ1ครั้ง โดยมีกิจ

กรรมหลักๆ เช่น การพัฒนาทักษะต่างๆ โดยใช้เกมส์เป็นสื่อ การสอนทำอาหาร การให้คำปรึกษาและการฝึกให้เด็กช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน

กิจกรรมทั้งหมดแกนนำเด็กและเยาวชนจะดำเนินงานร่วมกันตั้งแต่การคิด วางแผน การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์และการประเมินผล

4. สมาชิกในชุมชนเช่นผู้ปกครองเด็ก ให้การยอมรับว่าเด็กมีความสามารถมากขึ้นและยอมรับในความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความกล้าแสดงออกของเด็กและเยาวชน

5.2 เวลาที่เด็กและเยาวชนพบผู้มีประสบการณ์ตรง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้ข้อมูล(ที่ไม่ดีซึ่งไม่มีใครเปิดเผยมาก่อน)ที่เด็กขายบริการถูกกระทำในขณะที่ยังทำอาชีพขายบริการ

2. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่จะตามมาจากการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ

กลุ่มเป้าหมาย

แกนนำเด็กและเยาวชน

วิธีการ

1. ประสานงานกับผู้ที่เคยไปขายบริการทางเพศ ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรง นักวิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนี้ และให้ผู้ที่มีประสบการณ์ตรงเป็นผู้ตัดสินใจว่าพร้อมที่จะเล่า/ให้ข้อมูลในประเด็นดังกล่าวหรือไม่ จากนั้นเตรียมประเด็นที่จะพูดคุย เช่น การถูกหลอก การถูกกระทำร้าย คดีความ ความเป็นผู้หญิง

2. เตรียมกลุ่มเป้าหมาย โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและแนวทางการตั้งคำถาม

3. จัดเวทีเน้นการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการเล่าจากประสบการณ์จริง

ผลที่เกิดขึ้น

1. กลุ่มเป้าหมายตระหนักเพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ เนื่องจากได้รับข้อมูลด้านที่ไม่เคยรู้เกี่ยวกับช่วงที่เด็กหญิงขายบริการทางเพศ สำหรับการพูดคุยครั้งนี้ผู้มีประสบการณ์ตรงเล่าว่า โดยทั่วไปกลุ่มเป้าหมายเคยได้เห็นแต่ผู้ที่ไปขายบริการเมื่อกลับมาเยี่ยมบ้านจะแต่งตัวสวย ชื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าเข้าบ้านและบางคนสร้างบ้านใหม่ เรื่องไม่ดีจะไม่เล่าให้ใครฟังดังนั้นกลุ่มเป้าหมายจะได้ฟังและเห็นแต่สิ่งที่ดีเท่านั้น ประเด็นการพูดคุยเช่นการทำงานแล้วถูกเจ้าของช่องโง่ไม่ได้เงิน บางวันทำงานทั้งกลางวันและกลางคืนได้นอนเพียง1-2ชั่วโมง ผู้ชายที่มาเที่ยวเราไม่รู้ว่าเป็นใครบ้างมีทั้งเมาเหล้า เอาบุหรี่จี้ตัวเรา บางครั้งประจำเดือนมาก็บังคับให้เราทำงานถ้าไม่ทำก็ถูกขัง ถูกซ้อม บางครั้งเราพลาดเกิดตั้งท้องจะถูกแมงดาซ้อมจนแท้งลูก สุดท้ายติดเชื้อเอดส์เขาก็จะไล่เราไม่ให้ทำงานต่อ ถ้าเราไปทำงานอย่างนี้ศักดิ์ศรีความเป็นคนเป็นผู้หญิงไม่มีเหลือเลย

2.เกิดเครือข่ายการหนุนเสริมช่วยเหลือกันระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ตรงกับแกนนำเด็กและเยาวชน เพื่อให้ข้อมูล/ดำเนินกิจกรรมเพื่อป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ

5.3การฝึกอบรมเรื่องอาชีพเสริม

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีแนวทางการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยลดรายจ่ายในครอบครัวของตนเอง
- 2.เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นการหนุนเสริมช่วยเหลือกัน

กลุ่มเป้าหมาย

แกนนำเด็ก/เยาวชนและผู้ที่มีประสบการณ์ตรง

วิธีการ

- 1.หาความต้องการจากกลุ่มเป้าหมายว่าต้องการเรียนรู้เรื่องอาชีพอะไร เน้นเป็นอาชีพที่ในครอบครัวสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ถ้ามีสินค้าเหลือจึงนำไปขาย
- 2.ประสานงานสถานที่ดูงาน/ฝึกอบรม
- 3.เตรียมกลุ่มเป้าหมาย เช่นให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่ที่จะไปศึกษาดูงาน และแนวทางการตั้งคำถาม
- 4.พากลุ่มเป้าหมายไปศึกษาดูงาน ก่อนกลับร่วมกันสรุปว่าได้ประโยชน์อะไรบ้าง และจะทำอะไรในหมู่บ้านเพื่อช่วยลดรายจ่ายในครอบครัวของตนเอง

ผลที่เกิดขึ้น

- 1.เกิดการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันของคน2วัยคือ(1)วัยผู้ใหญ่(ผู้ที่มีประสบการณ์ตรง)และ(2)วัยเด็กและเยาวชน ซึ่งจะเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์และตามธรรมชาติ
- 2.กลุ่มเป้าหมายได้ร่วมมือกันทำอาชีพเสริมโดยมีการวางแผนงานร่วมกันเช่นการเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์(ส่วนตัว) และเลี้ยงปลาในบ่อรวมของหมู่บ้าน ทำน้ำพริกขายในหมู่บ้าน และกลุ่มได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มออมทรัพย์
- 3.งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้านได้รับการสนับสนุนจากพัฒนาชุมชนและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล รวม20,000 บาท

5.4กิจกรรมการศึกษาดูงาน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสไปเรียนรู้แนวคิด เทคนิคและวิธีการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
- 2.เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีทัศนคติที่ดีต่อกันและร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือกันเองและช่วยเหลือผู้อื่น

กลุ่มเป้าหมาย

ตัวแทนแกนนำเด็กและเยาวชนและตัวแทนผู้นำชุมชน

วิธีการ

1. ประสานงานกับผู้รับผิดชอบโครงการที่จะไปศึกษาดูงาน โดยมีการเตรียมประเด็นที่ต้องการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายที่จะไปศึกษาดูงาน

2. เพื่อเป็นการเตรียมกลุ่มเป้าหมาย นักวิจัยประชุมกลุ่มเป้าหมายที่จะไปศึกษาดูงานโดยเล่าให้ฟังเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของสถานที่ที่จะไปศึกษาดูงาน การศึกษาดูงานเน้นที่กระบวนการ ให้กลุ่มเป้าหมายเตรียมคำถามที่จะถาม และร่วมกันวางแผนการเดินทาง

3. ขณะศึกษาดูงานช่วงว่างก่อนรับประทานอาหารเย็น เปิดเวทีอย่างไม่เป็นทางการให้ทุกคนช่วยกันสรุปว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง และจะนำอะไรไปปรับใช้ในพื้นที่

4. วันสุดท้าย ขณะเดินทางกลับ(ก่อนแยกย้ายกันกลับบ้านและ เป็นการพักผ่อนกลางทาง)นักวิจัยเปิดเวทีสรุปอย่างไม่เป็นทางการให้ทุกคนช่วยกันสรุปว่า ได้เรียนรู้อะไรบ้าง และจะทำอะไรและทำอย่างไรในพื้นที่ พร้อมทั้งนัดวันพูดคุยประเด็นดังกล่าวต่อไปในพื้นที่

ผลที่เกิดขึ้น

1. เป็นการกระตุ้นให้แกนนำผู้นำชุมชน เห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กและเยาวชนมากขึ้น
2. เป็นการกระตุ้นแกนนำเด็กและเยาวชนให้มีความเข้าใจในแนวทางการทำงานพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะเกี่ยวกับเงื่อนไขและข้อจำกัดของเด็กและเยาวชน และมีความต้องการในการที่จะทำงานเพื่อพัฒนาตนเองและผู้อื่น
3. เกิดการประสานงานและทำงานร่วมกันระหว่างแกนนำเด็กและเยาวชนกับแกนนำผู้นำชุมชน
4. แกนนำเด็กและเยาวชนมีการปรับแผนงานการพัฒนากลุ่มให้มีความเข้มแข็ง

6. การสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการอบต.

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์

วัตถุประสงค์

เพื่อให้คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวคิดพร้อมทั้งได้แนวทางการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยการสร้างเสริมและพัฒนากลุ่ม/องค์กรในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

กลุ่มเป้าหมาย

คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล

วิธีการ

1. ประสานงานสถานที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์
2. ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่ที่กลุ่มเป้าหมายจะไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์

3.นัดหมายการเดินทาง

4.ก่อนกลับจากการศึกษาดูงาน ให้กลุ่มเป้าหมายร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ เพื่อสร้างเสริมและพัฒนากลุ่ม/องค์กรในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

ผลที่เกิดขึ้น

กลุ่มเป้าหมายเห็นด้วยกับการพัฒนาชุมชนโดยให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีการสร้างเสริมและพัฒนากลุ่ม/องค์กรในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งกลุ่มเป้าหมายพร้อมที่จะสนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านเพื่อให้มีการดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่อง และให้กลุ่ม/องค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน

7.การพัฒนานักวิจัย

วัตถุประสงค์

1.เพื่อเป็นการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินกิจกรรม ปัญหาอุปสรรคและร่วมกันวางแผนการแก้ไขปัญหา และวางแผนการดำเนินงานต่อไป

2.เพื่อพัฒนาแนวคิด เทคนิคและกระบวนการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมแก่นักวิจัยกลุ่มเป้าหมาย

นักวิจัยในโครงการ

วิธีการ

1.หัวหน้าโครงการติดตามงานใช้วิธีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักวิจัยแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง

2.ประชุมนักวิจัยเดือนละครั้ง

3.นักวิจัยนำเสนอรายงานความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหา บทเรียนที่ได้รับ ปรับยุทธวิธีให้เหมาะสมและวางแผนการดำเนินงานต่อไป

ผลที่เกิดขึ้น

1.นักวิจัยได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จากการปฏิบัติจริงของนักวิจัยอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะและมีเทคนิคเพิ่มขึ้น ทั้งการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการจัดเวทีต่างๆ

2.ทำให้ได้รู้ปัญหาอุปสรรคของนักวิจัยแต่ละคนในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งเป็นการหาแนวทางการพัฒนานักวิจัยได้ดีขึ้น

บทที่ 5

ผลการศึกษาและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรม

การดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆของการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งรายละเอียดได้นำเสนอในบทที่ 4 แล้วนั้น ทำให้ได้ข้อมูลระดับลึกเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี กรณีศึกษา 3 กลุ่มคือกลุ่มที่มีการส่งเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี กลุ่มที่ไม่ส่งเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีและเด็กกลุ่มเสี่ยง

นอกจากนี้แล้วจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆสามารถปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานการป้องกันเด็กไม่ให้เข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ โดยเฉพาะประเด็นเรื่องบทบาทของแกนนำเด็กและเยาวชน ผู้นำชุมชนและผู้ที่มีประสบการณ์ตรง (ผู้ที่เคยไปค้าประเวณี) ซึ่งส่งผลให้แกนนำทั้งสามกลุ่มเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนตระหนักถึงปัญหาที่เด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ โดยเฉพาะแกนนำเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผลจากกระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ (รายละเอียดในบทที่ 4) ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ดำเนินงานโครงการดังนี้

1. ประวัติศาสตร์ของชุมชนที่สัมพันธ์กับการค้าประเวณี

1.1 ช่วงแรกก่อนที่จะมีเด็กผู้หญิงออกไปค้าประเวณี

บ้านผาดิน บ้านผาแดง และบ้านแม่มา ในอดีตทั้งสามหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านเดียวกัน ต่อมาประมาณปี 2533 จึงมีการแยกเป็นหมู่บ้านเพื่อสะดวกในการปกครอง ทั้งสามหมู่บ้านตั้งอยู่ระหว่างหุบเขาซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและอยู่ในเขตป่าสงวน ทั้งสามหมู่บ้านรวมมีจำนวน 183 หลังคาเรือน ห่างจากอำเภอวังเหนือ 11 กิโลเมตร

อดีตบ้านผาดิน-ผาแดง และแม่มาเป็นหมู่บ้านปิด การคมนาคมติดต่อไม่สะดวก มีเพียงทางเดินเท้าแคบ ๆ ที่ต่อมาปรับปรุงเป็นทางเกวียน ที่มีต้นหญ้าขึ้นตรงกลางระหว่างสองข้างที่ล้อของเกวียนบดลงไป สองข้างทางจะมีต้นไม้รกทึบขึ้นปกคลุม สภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัยจะเป็นบ้านเสาไม้ขนาดเล็กได้ถุนสูง พื้นและฝาบ้านเป็นฟากไม้ไผ่ หลังคามุงด้วยหญ้าคาหรือใบตอง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ทำนา ทำสวน โดยอาศัยลำห้วยเล็ก ๆ ที่มีน้ำไหลตลอดปี ในการทำการเกษตร ผลผลิตที่ได้ไม่มากนัก มีไว้เพื่อบริโภคในครอบครัว ส่วนใหญ่จะไม่พอกิน ไม่มีการติดต่อค้าขายกับภายนอก น้ำในลำห้วยที่ไหลตลอดปี จากสภาพป่าไม้ที่รกทึบ ต้นไม้แน่นใหญ่ เบียดเสียดกันอยู่อย่างหนาแน่น มีฝูงปลาวายน้ำให้เห็นเป็นสายดังคำพูดของพ่อ

หลวงทาที่บอกว่า “ปู่ป้าปะเลอะตั้งหม้อแกงไว้เลย” “ปู่ป้ามีจำนวนมาก เวลาทำอาหารตั้งหม้อแกงไว้รอ แล้วไปจับปลามาแกงได้เลย” ในชุมชนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อาหารจะมีการแบ่งปันในหมู่เครือญาติและบ้านใกล้เคียง ดังคำเปรียบเปรยที่ว่า “ปลาตัวเดียว กินได้ทั้งปี” “การเอามือเอามือ” จึงมีให้เห็นทั่วไป ทั้งทางด้านการเกษตร และงานทำบุญ ดังคำพูดของพ่อหลวงทาที่บอกว่า เพราะในอดีตชาวบ้านมีการทำบุญทำทานร่วมกันตลอด นั่นคือชาวบ้านใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อในการเชื่อมร้อยคนให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางทางด้านจิตใจของคนในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่อบรมนิสัยและสถานศึกษาของคนในชุมชนด้วย โดยมีพระเป็นครูสอน ซึ่งเริ่มจากตัวเมือง จนมาเป็นการสอนภาษาไทย

นอกจากวัดจะเป็นศูนย์กลางทางด้านจิตใจของคนในชุมชนแล้วชาวบ้านทั้ง3หมู่บ้านยังมีวัฒนธรรมชุมชนเช่นประเพณี พิธีกรรมซึ่งเป็นบำเพ็ญและเป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนโดยพบว่าในอดีตช่วงประมาณ40กว่าปีขึ้นไปในรอบ1ปีนั้นชาวบ้านจะมีประเพณี พิธีกรรมที่หลากหลายมากซึ่งประเพณี พิธีกรรมแต่ละประเภทก็จะมีหน้าที่ที่แตกต่างกันไปซึ่งพบว่าหน้าที่ส่วนใหญ่เพื่อเชื่อมร้อยคนในชุมชนให้รู้จักรักกัน มีความสามัคคี เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ แต่ปัจจุบันประมาณ40กว่าปีที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบันประเพณี พิธีกรรมต่างๆที่ชาวบ้านทำนั้นจะทำพอเป็นพิธีเท่านั้นนั่นคือทำตามรูปแบบส่วนคุณค่า/หน้าที่ที่เคยมีของประเพณี พิธีกรรมต่างๆได้หายไปหมดแล้ว นอกจากนี้แล้วพบว่าวัฒนธรรมที่เป็นพิธีกรรมได้สูญหายไปจากชุมชนแล้ว เช่น

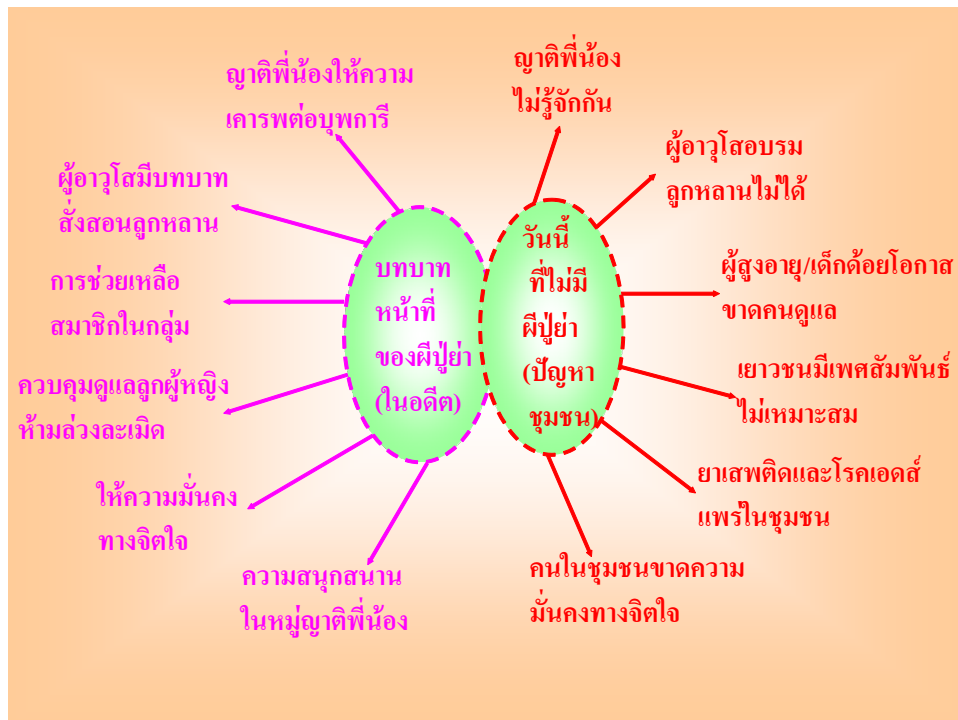
เดือน 9 มีประเพณีการเลี้ยงผีปู่ย่า เพื่อให้ญาติพี่น้องมารู้จักกัน ช่วยเหลือกัน มีการควบคุมลูกหลานโดยเฉพาะผู้หญิงไม่ให้ผิดผี

มีประเพณีเลี้ยงผีขุนน้ำ ผีหอ เพื่อปกป้องรักษาน้ำและป่าให้อุดมสมบูรณ์ มีน้ำใช้ในการเพาะปลูก

เดือน 11 มีประเพณี การเอามือ เพื่อการช่วยเหลือกัน

มีประเพณีสู่ขวัญควาย เพื่อระลึกถึงบุญคุณ

แม่แก้ว (อดีตเคยเป็นเจ้าผีปู่ย่าปัจจุบันไม่มีการเลี้ยงผีปู่ย่าแล้ว) บอกว่าเมื่อผีปู่ย่าหายไป (คนไม่นับถือ ไม่มีการเลี้ยงผีปู่ย่า) จึงทำให้คนในหมู่บ้านเป็นเอดส์กันเป็นจำนวนมาก

ประมาณปี 2505 ได้มีชาวเขมาตั้งรกรากอยู่บนดอยใกล้ ๆ หมู่บ้าน และได้นำผีมาขายให้กับชาวบ้านทำให้สภาพสังคมสมัยนั้นยุ่งเหยิงเป็นอย่างมาก คนในชุมชนที่ติดผีต้องดิ้นรนหาเงินมาซื้อผีไปบูชา ผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่ค่อยเพียงพอตลอดปีอยู่แล้ว ยังต้องขายไปซื้อผีมาบูชา เมื่อบูชาผีแล้วมักจะชี้แจงไปทำงานสาย หรือไม่ทำงานเลย บางคนต้องไปกู้เงินมาซื้อผี นายทุนจากภายนอก จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการควบคุมเศรษฐกิจในชุมชน มีการปล่อยกู้ทั้งเงินและข้าวสาร โดยข้าวสารจะให้กู้ 1 ถึง ๒ ขดใช้เป็นข้าวเปลือก 8 ถึง 10 ขดสินที่พอกพูนขึ้นเรื่อยๆ ไม่มีขีดใช้ ที่ดินที่นาจึงถูกยึด และขายให้นายทุนเป็นจำนวนมาก มีหลายครอบครัวที่ต้องเดินทางออกจากหมู่บ้านไปขอข้าวสารจากคนในหมู่บ้านอื่นเพื่อมาประทังชีวิตของคนในครอบครัว

วิธีการการแก้ไขปัญหาต่างๆของชุมชนโดยใช้วัฒนธรรมชุมชน เช่นกลุ่มออมข้าวก่อตั้งเมื่อปี 2514 โดยแกนนำหลัก พ่อหลวงทา หลักมัน ปัจจุบันอายุ 69 ปี ตอนที่เริ่มก่อตั้งกลุ่มออมข้าวพ่อหลวงทาเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แต่ก่อนบ้านผาดิน ผาแดง และแม่มา เป็นหมู่บ้านเดียวกัน พ่อหลวงทาเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านกลุ่มบ้านผาดิน ส่วนที่ผาแดงมีผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วย พ่อหลวงทาเป็นผู้ช่วยได้ประมาณ 16 ปี แล้วลาออก

สาเหตุที่ข้าวในหมู่บ้านไม่พอกินในอดีต เพราะ 1)ชาวบ้านส่วนใหญ่ติดยาเสพติดฝิ่น เวลาทำการงานที่จะดูแลผลผลิตทางการเกษตรข้าวที่ปลูก มีเวลาดูแลน้อย ตอนเช้าออกทำงาน 10 โมงเช้า พักเที่ยงออกงานเวลา บ่าย 3 โมงเย็น ทำให้ผลผลิตข้าวที่ปลูกมีหญ้าขึ้นเต็ม ข้าวไม่สมบูรณ์ เจ้าของข้าวไม่ดูแลเอาใจใส่ 2)อีกสาเหตุมาจากข้าวชาวบ้านต้องอาศัยน้ำฝน ไม่มีที่กัก

เก็บน้ำ ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ผลผลิตข้าวที่ได้จึงได้น้อย 3)เนื่องมาจากทำนาช้าเพราะแต่ก่อนคนในหมู่บ้านรับเลี้ยงวัว ควายให้พ่อเลี้ยงที่อยู่นอกหมู่บ้าน เมื่อถึงฤดูทำนาเจ้าของควายจะมาเอาควายที่ชาวบ้านเลี้ยงไปทำนาที่บ้านของตนเองก่อน เมื่อทำเสร็จแล้วก็เอาควายมาให้ชาวบ้านเลี้ยงและทำนาของชาวบ้าน ซึ่งกว่าที่เจ้าของควายจะส่งควายกลับคืนมานั้นก็ย่างเข้าสู่กลางฤดูฝนแล้ว(เลยช่วงเวลาการทำนา) และควายก็ผอมไม่มีแรงไถนาด้วย จะเร่งควายทำนาก็ไม่ได้ ชาวบ้านก็ปลูกเลยฤดูทำนาอีก อีกทั้งข้าวปลูกแต่ก่อนไม่มีการใส่ปุ๋ยเคมีใดๆและ4)ที่ปลูกข้าวมีน้อยเพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหุบเขา

บ้านผาหินแต่ก่อนมีจำนวนหลังคาประมาณ 30 หลังคา มี 25 หลังคาที่ต้องไปยืมข้าวและไปขอข้าวจากหมู่บ้านข้างนอก เพราะข้าวไม่พอกิน ในช่วงเดือน 7 ถึงเดือน 8 เหนือหรือประมาณ เดือน กรกฎาคม – สิงหาคม ของทุกปี การขอข้าวจะไปขอตามหมู่บ้าน(นอกหมู่บ้านตนเอง) ได้บ้างไม่ได้บ้าง ได้ข้าวเปลือกบ้าง ข้าวสารบ้าง การยืมข้าวแต่ก่อน ยืมจากพ่อเลี้ยงนอกหมู่บ้าน 1 ถังข้าวสาร ใช้คืนข้าวเปลือกใหม่หลังเก็บเกี่ยว 7 - 8 ถัง-ข้าวเปลือก พ่อเลี้ยงบางคนเอา10ถังข้าวเปลือก (3ถังข้าวเปลือกก็ได้เป็น1ถังข้าวสาร) ในช่วงเก็บเกี่ยวข้าว ในหมู่บ้านจะมีเกวียนของเจ้าของข้าวที่ให้ชาวบ้านยืมมาเก็บข้าวจากชาวบ้าน บางคนก็เก็บเกี่ยวข้าวส่วนหนึ่งใช้หนี้เหลือเก็บไว้ 20-30 ถัง หรือก็ไม่มีเก็บเลยก็มีเพราะต้องใช้หนี้ที่ยืมพร้อมดอกเบี้ยยืมข้าว

ในครอบครัวพ่อหลวงทาไม่มีปัญหาเรื่องข้าว ปีหนึ่งพ่อหลวงทาได้ข้าวประมาณ 300 ถัง มีพอกินตลอดปี ตอนแรกคิดจะเอาข้าวให้ชาวบ้านยืมคืดดอกเบี้ย 7 ถังเหมือนคนบ้านนอก ก่อนที่จะทำพ่อหลวงทาได้ปรึกษาหลวงพ่อดินทร์ ซึ่งเป็นที่เคารพบูชาของคนอำเภอวังเหนือ ท่านก็บอกให้พ่อหลวงทายำทำ พ่อหลวงทาก็ไม่ทำ แต่ก็ให้ยืมโดยไม่คืดดอกเบี้ย ยืมเท่าไรก็ใช้เท่านั้น จากนั้นพ่อหลวงทาได้คิดที่จะช่วยเหลือชาวบ้านในเรื่องข้าวไม่พอกินต้องไปยืมข้างนอกใช้ดอกเบี้ยแพง โดยตั้งกลุ่มออมข้าวขึ้น ปี 2514 พ่อหลวงทาก็ประชุมชาวบ้านพูดให้ชาวบ้านถึงวัตถุประสงค์การตั้งกลุ่มออมข้าวในหมู่บ้าน โดยอธิบายชาวบ้านว่า ถ้าเราเอาข้าวมารวมกันแล้วเปิดให้ยืม เป็นการช่วยเหลือกัน โดยดอกเบี้ยข้าวไม่แพงมากเหมือนที่เคยไปยืมคนข้างนอก ชาวบ้านก็เห็นดีให้ความร่วมมือกัน พ่อหลวงทากำหนดการเก็บข้าวเพื่อออมข้าวกันโดยแบ่งการออมข้าวจากชาวบ้าน 3 ระดับตามฐานะ ระดับหนึ่งครอบครัวมีอยู่มีกิน ออมข้าว 3 ถัง ระดับสองปานกลาง ออมข้าว 2 ถัง และระดับสามครอบครัวมีบ้าง ไม่มีบ้างออมข้าว 1 ถัง การแบ่งตามฐานะลงบุญทาให้ชาวบ้านช่วยกันพิจารณาว่าครอบครัวไหนอยู่ระดับไหนในที่ประชุมชาวบ้าน เพราะตอนนั้นมีจำนวนหลังคา 30 หลังคา ลงบุญทาก็จดบันทึก และมีกรรมการ อีก 3-4 คนที่ช่วยกัน (กรรมการที่ร่วมกับลงบุญทาปัจจุบันเสียชีวิตหมดแล้ว)

สำหรับดอกเบี้ยยืมข้าว ถ้ายืม 5 ถังข้าวเปลือก ใช้ 6 ½ ข้าวเปลือก ถ้ายืม 10 ถัง ใช้ 13 ถังข้าวเปลือก ดอกเบี้ยข้าวดังกล่าวได้ใช้ประมาณ 10 ปี กลุ่มออมข้าวก็มีข้าวมากจึงลดดอกเบี้ย

ข้าวเป็น ยี่ม 10 ถัง ใช้ 12 ถัง เมื่อตั้งกลุ่มออมข้าวได้ประมาณ 3 ปีก็สามารถช่วยเหลือชาวบ้านที่ต้องไปยืมคนบ้านนอกลดลง ชาวบ้านก็มายืมข้าวจากกลุ่มออมข้าวในหมู่บ้าน

ก่อนตั้งกลุ่มออมข้าวเคยมีพ่อเลี้ยงคนจากนอกชุมชนที่เอาข้าวมาให้ชาวบ้านยืม บอกลูกท้าวอย่าทำเลย เพราะจะลำบากคนเดียวเพื่อคนทั้งกลุ่มแต่ลูกท้าวจัดตั้งกลุ่มออมข้าวโดยไม่ฟังคนที่เอาข้าวมาให้ชาวบ้านยืม

กลุ่มออมข้าวได้เลิกจากการออมข้าวมาประมาณ 5-6 ปีที่ผ่านมาเพราะว่าไม่มีคนกู้ข้าวทำให้ข้าว ตกค้างนานๆ ชาวบ้านก็มีข้าวพอกินพอใช้ ชาวบ้านจึงขายข้าวเป็นเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านร่วมกับกองทุนถั่วเหลืองที่ทางราชการให้มาเป็นถั่วเหลืองและขายถั่วเหลืองเป็นเงินรวมกัน ปัจจุบันมีประมาณ 100,000 กว่าบาท โดยเงินได้เปิดให้ชาวบ้านกู้ คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาทต่อเดือน

1.2 ช่วงที่เริ่มมีเด็กผู้หญิงออกไปค้าประเวณี

สภาพสังคมบ้านผาดิน-ผาแดงและแม่มา ในขณะนั้นระส่ำระสายเป็นอย่างมาก ครอบครัวที่ไม่ค่อยพอกินกลับอดอยาก จากการติดฝิ่น ประมาณปี พ.ศ. 2508 เมื่อมีคนจากภายนอกที่เรียกว่า “นายหน้า” เข้ามาติดต่อหาเด็กหญิงไปทำงานบ้านในเมืองหรือต่างจังหวัด พ่อแม่ซึ่งไม่รู้เท่าทันจึงยอมให้ลูกสาวที่มีอายุเพียง 12-14 ปีไปทำงาน ทั้ง ๆ ที่ไม่รู้ว่าเป็นอย่างไรรู้ว่าถูกหลอกไปค้าประเวณีเด็กเหล่านั้นก็หมดหนทางต่อสู้ ดิ้นรนขัดขืน จึงต้องจำใจทำงานต่อไปแบบตกกระไดพลอยโจน ผู้หญิงที่ไปค้าประเวณี เมื่อกลับมาเยี่ยมบ้านเริ่มต้นจากการซื้อข้าวสารมาเก็บไว้ให้คนในครอบครัวได้มีกินตลอดปี และต่อมามักจะแต่งตัวสวยๆ แต่งหน้า ทาปากแดง มีเงินทองมาใช้จ่าย เป็นที่สนใจของเพื่อนในหมู่บ้าน และครอบครัวอื่นที่มีลูกสาว ชาวบ้านเองก็รู้ว่าผู้หญิงเหล่านั้นไปค้าประเวณี จึงมีการชักชวนคนอื่นไปทำงานด้วย พ่อแม่ก็ไม่ห้ามปราม ยอมให้ไปค้าประเวณี เพราะอยากมีเงินเพื่อซื้อข้าวกิน

ตั้งแต่ 2520 เป็นต้นมา มีเด็กผู้หญิงจำนวนมากที่ออกไปค้าประเวณี ทั้งมีการชักชวนกันไปจากคนที่เคยไปมาก่อน จากนายหน้าที่อยู่ในหมู่บ้านและนายหน้าจากข้างนอก เด็กผู้หญิงบางคนหนีออกจากบ้านเพื่อไปค้าประเวณีเพราะต้องการให้คนในครอบครัวมีข้าวกินตลอดปีเหมือนคนอื่น

ในช่วงแรก การเดินทางจะใช้วิธีการเดินจากหมู่บ้านไปขึ้นรถที่อำเภอวังเหนือ จะไปกันครั้งละ 3-4 คน เมื่อการคมนาคมสะดวก รถยนต์สามารถเข้ามาหมู่บ้านได้ นายหน้าจึงมีรถมารับถึงในหมู่บ้าน การติดต่อของนายหน้าจะเจรจาพูดคุยถามความสมัครใจกับตัวเด็ก และพ่อแม่ ซึ่งอาจจะให้เงินไว้กับพ่อแม่เลย หรือให้ไปรับที่เจ้าของช่องเอง บางครอบครัวที่ลูกสาวยังเรียนหนังสือไม่จบ หรือยังเล็ก ก็จะให้เงินมัดจำไว้ก่อนที่เรียกว่า “ตกเขียว” เงินที่ได้จากการค้าประเวณี จะถูกส่ง

มาเพื่อไถ่ถอนที่ดินที่เคยขายหรือถูกยึดจากนายทุน เมื่อตอนคนในครอบครัวติดฝิ่น บางคนมีเงินสร้างบ้านหลังใหม่ที่ทำด้วยเสาปูน พื้นและฝาเป็นไม้ หลังคามุงสังกะสีหรือกระเบื้อง ชื่อวิฑู โกรทศน์ มาไว้ที่บ้าน พร้อมกับแบตเตอรี่ ต่อมาจึงซื้อตู้เย็น เครื่องซักผ้า เพิ่มขึ้นเมื่อมีไฟฟ้าใช้ สำหรับบางครอบครัวที่ไม่เก็บออมใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย ก็จะไม่มียกยัดเงินทองเหลือ หลังจากเลิกอาชีพค้าประเวณี สำหรับคนที่โชคร้ายทรัพย์สินเงินทองที่สะสมไว้จะหมดไปกับการรักษาอาการป่วยจากการติดเชื้อเอดส์ สุดท้ายครอบครัวก็จะไม่เหลืออะไรเลยแม้แต่ชีวิตของลูกสาว

ในช่วงนี้ผลผลิตทางการเกษตรที่มากขึ้นจากการใช้ปุ๋ยเคมี เหลือจากการบริโภค การแบ่งปันในชุมชนผลผลิต บางส่วนจะขายให้กับพ่อค้าที่มารับซื้อในหมู่บ้าน โดยอาศัยทางเกวียนที่ใช้ได้สะดวกในฤดูแล้ง หากเป็นฤดูฝนจะมีน้ำขัง โคลนตมลึกถึงหัวเข่า

ประมาณปี 2522 สมัย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมทย์ เป็นนายกฯ จึงมีเงินผันมาจ้างชาวบ้านขุดดินทำถนน สำนักงาน ร.พ.ช. มาปรับปรุงเป็นถนนลูกรังในปี 2527 และลาดยางในปี 2539 แสงสว่างจากไฟฟ้าเข้ามาในปี 2534 แทนที่ แสงไฟจากขี้ชะง่าหรือ ตะเกียงน้ำมันก๊าด เครื่องใช้ไฟฟ้ามีให้เห็นแทบทุกหลังคาเรือน ส่วนหนึ่งเป็นเงินมาจากการขายผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นพืชพาณิชย์ เช่น ข้าวโพด เป็นต้น อีกส่วนหนึ่งคือ เงินที่ได้จากเด็กหญิงที่ไปค้าประเวณี มีโรงเรียนบ้านผาแดงที่เปิดสอนถึงชั้น ป.4 หากจะเรียนต่อไปในระดับสูงขึ้นไปต้องไปเรียนในตัวอำเภอหรือเดินข้ามเขาไปเรียนที่โรงเรียนบ้านทุ่งฮั่ว เด็กส่วนใหญ่จึงได้เรียนหนังสือเพียง ป.4 การรักษาพยาบาล หากเจ็บป่วยเล็กน้อยจะไปใช้บริการของสถานีนามัยประจำตำบลวังซ้าย หากป่วยมากก็นำส่งโรงพยาบาลประจำอำเภอ หรือโรงพยาบาลประจำจังหวัด

สภาพป่าไม้ถูกตัดแปรรูปขายและสร้างบ้าน โดยชาวบ้านทั่วไป พร้อมกับการเข้ามาตั้งโรงบ่มใบยาสูบ ต้นไม้จึงถูกตัดทำเป็นฟืนส่งโรงบ่มใบยา จากสภาพป่าที่รกทึบจึงเหลือเพียงต้นไม้ต้นเล็ก ๆ เท่านั้น ชาวบ้านจึงแผ้วถางจับจองเพื่อทำไร่ข้าว ข้าวโพด และปลูกไม้ผลอื่น ๆ

ประมาณปี 2514 กลุ่มผู้นำและชาวบ้านได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมข้าวเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนข้าวบริโภคและการเอารัดเอาเปรียบจากนายทุน ทำให้กลุ่มนายทุนไม่พอใจผู้นำ แต่ก็ไม่สามารถทำอะไรได้ ปัญหาจึงได้รับการแก้ไขในที่สุด

1.3 สถานการณ์ปัจจุบัน

สภาพของบ้านผาแดง บ้านแม่มาในปัจจุบันต่างกันอย่างมากกับเมื่อ 20 ปีที่แล้ว สภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเสาไม้ต้นใหญ่ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 20 นิ้ว ขึ้นไป มีให้เห็นอยู่ทั่วไป และยังคงมีการสร้างบ้านหลังใหญ่อยู่เรื่อย ๆ พื้นและฝาทำด้วยไม้ทั้งหลัง บางหลังทำฝาบ้าน 2 ชั้น หลังคามุงกระเบื้องลอนสีแดง เครื่องใช้ไฟฟ้ามีให้เห็นทุกหลังคาเรือน รถจักรยานยนต์ รถยนต์มีใช้กันอย่างปกติ ส่วนหนึ่งของความเจริญเหล่านี้มาจากการออกไปค้าประเวณีของเด็กสาวในชุมชน นอกจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร ที่หันมาปลูกพืช

พาณิชย์อย่างเป็นล่ำเป็นสัน โดยอาศัยวิทยาการสมัยใหม่ ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช ในฤดูฝนจะปลูกข้าวโพด สำหรับส่งโรงงานทำอาหารสัตว์ โดยมีคนกลางนอกหมู่บ้านมารับไปจำหน่าย สามารถนำรายได้เข้ามาปีละหลายล้านบาท โรงเรียนบ้านผาแดงถูกยุบไปสร้างใหม่ ที่บ้านผาดิน เขตติดต่อตำบลวังซ้าย เปิดสอนถึงชั้น ป.6 ตั้งชื่อว่าโรงเรียนบ้านแม่มา เด็กทุกคนจึงมีโอกาสดูเรียนหนังสืออย่างน้อย ป.6 ที่โรงเรียนบ้านแม่มา หากจะเรียนต่อ ม.1 ต้องไปเรียนที่โรงเรียนขยายโอกาสประจำตำบลที่เปิดสอนถึงชั้น ม.3 ฟรี หรือโรงเรียนประจำอำเภอ การคมนาคม ถนนในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะราดยางหรือเทคอนกรีตเกือบทั้งหมด การรักษาพยาบาลเบื้องต้นสามารถรับบริการได้ที่สถานีอนามัยประจำตำบลวังซ้าย หากป่วยหนักก็นำส่งโรงพยาบาลประจำอำเภอ หรือโรงพยาบาลประจำจังหวัด

ปัจจุบันยังมีผู้หญิงออกไปค้าประเวณีอยู่อย่างน้อย 3 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ กลุ่มผู้หญิงที่ออกไปค้าประเวณีเดิมที่ยังไม่เลิกประกอบอาชีพค้าประเวณี กลุ่มสอง เป็นกลุ่มผู้หญิงที่หย่าร้างกับสามี หรือเป็นหม้าย การทำมาหากินในหมู่บ้านยากลำบากจึงตัดสินใจหันเหเข้าสู่อาชีพค้าประเวณี เพราะหาเงินได้ง่ายกว่าการทำงานอื่น โดยจะออกไปทำงานตามร้านอาหารหรือร้านค้าคาราโอเกะที่เปิดบังหน้า และกลุ่มที่สามเป็นกลุ่มเสี่ยงคือเด็กที่ไม่ได้เรียนหนังสือต่อ เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่6หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่3แล้ว จะมีนายหน้า เจ้าของร้านอาหารหรือเด็กหญิงในหมู่บ้านที่ไปขายบริการจะเป็นผู้มาชักชวนเด็กเหล่านี้ให้ไปทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟ ออกไปทำงานตามร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ ผับ เคาท์ หรือสถานบันเทิงอื่นๆ ซึ่งมีความเสี่ยงอย่างมากที่จะถูกชักจูงให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ในปัจจุบันยังคงมีนายหน้าเข้าไปติดต่อเด็กหญิงในหมู่บ้านที่ไม่ได้เรียนต่อให้ไปค้าประเวณีโดยตรงและประเภทแอบแฝง หลังจากมีการแพร่ระบาดของโรคเอดส์อย่างหนัก มีคนป่วยและตายเพราะโรคเอดส์ให้ชาวบ้านเห็น เป็นจำนวนมาก การชักชวนเด็กออกไปขายบริการทางเพศโดยตรงมีน้อยลงแต่เป็นการชักชวนให้ไปทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟ

สงกรานต์หรือ “ปีใหม่เมือง” เป็นเทศกาลที่คนออกไปทำงานต่างถิ่น จะกลับมาเยี่ยมบ้านมากที่สุด ที่ไปทำงานด้วยกันก็จะกลับเป็นกลุ่ม แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่สวยงาม สวมใส่เสื้อผ้ารัดรูป สายเดี่ยว เนียน ประพรมน้ำหอมกลิ่นฟุ้งกระจาย พร้อมกับนำแฟชั่นย้อมสีผม ใส่เสื้อผ้ารัดรูป สายเดี่ยว เกะออก เข้ามา ซึ่งจะแตกต่างจากผู้หญิงในหมู่บ้าน จะมีการสังสรรค์ดื่มเหล้าโรง เบียร์ร่วมกับชาวบ้าน งานฉลองผ้าป่าที่นำมาทอดถวายที่วัด มีดนตรี คาราโอเกะ ให้ขึ้นร้องเพลง ผู้หญิงที่ออกไปทำงานต่างจังหวัดจะถูกเชิญขึ้นร้องเพลง พวกเธอจะแสดงออกอย่างสุดเหวี่ยง ทั้งเต้นทั้งร้องโดยไม่มองจอภาพคาราโอเกะ ในช่วงก่อนสงกรานต์ มักจะมีการโทรศัพท์ พูดคุยถึงกำหนดการที่จะกลับมาเยี่ยมบ้าน คนที่บ้านก็จะสั่งซื้อเสื้อผ้ามาฝากโดยบอกสีและขนาดไปด้วย ในสมัยก่อนจะมีการติดต่อกันทางจดหมายหรือโทรเลขเท่านั้น ไม่สามารถพูดคุยตอบโต้ได้รวดเร็วเหมือน

โทรศัพท์ ซึ่งจะมีโทรศัพท์ สาธารณะอยู่ที่บ้านของผู้ใหญ่บ้าน บางคนจะเหมารถพาญาติหรือ
บ้านใกล้เคียงไปเที่ยวในอำเภอหรือต่างจังหวัด

2.ตารางสรุปกรณีศึกษา

2.1 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล กรณีศึกษาครอบครัวที่เคยหรือมีเด็กไปค้าประเวณี

ชื่อ	อายุที่เริ่มไปค้าประเวณี (ปี)	การศึกษา	จำนวนพี่		จำนวนคนในครอบครัวที่ไปค้าประเวณี (คน)	ความสัมพันธ์ในครอบครัว	ผู้ตัดสินใจให้เด็กไปค้าประเวณี	เศรษฐกิจ		หมายเหตุ
			ชาย	น้องในครัว				ก่อนที่จะมีลูกออกไปค้าประเวณี	หลังจากที่ลูกไปค้าประเวณี	
จำปี	17	ป.4	1	1	1	พ่อแม่หย่าร้าง แม่มีสามีใหม่ อาศัยอยู่กับตายาย	ตัดสินใจเอง	-ตายายไม่มีแรงทำการเกษตร -อยู่บ้านไม่มีงานทำ	-มีเงินจนเจือตายเป็น -ซื้อเครื่องอำนวยความสะดวก -สะดวกให้ตายาย	
อำไพ	16	ป.6	-	3	1	พ่อแม่หย่าร้าง อาศัยอยู่กับพ่อ ส่วนแม่มีสามีใหม่	ตัดสินใจเอง	อยู่บ้านไม่มีงานทำ	-กำลังสร้างบ้าน	พอดิฉัน
พิกวัน	14	ไม่ได้เรียน	2	3	2	สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันดี	ตัดสินใจเอง	-ยากจน ไม่มีข้าวกินตลอดปี -ครอบครัวมีหนี้สินจากการยืมข้าวมามากิน	-มีเงินพอซื้อข้าวกิน -สร้างบ้านใหม่	พี่สาวห้ามปรามแล้ว
พิ้ง	17	ป.4	4	2	2	พ่อแม่หย่าร้าง แม่มีสามีใหม่และมีลูกใหม่	ถูกกดดันจากพ่อเลี้ยง เรื่องบุญคุณ และถูกกดดันไม่ให้คบเพื่อนชาย	-ยากจน ไม่มีข้าวกินตลอดปี -ครอบครัวมีหนี้สินจากการยืมข้าวมามากิน	-สร้างบ้านใหม่ -มีเงินพอถ่ออนพื้นนา -มีเงินพอซื้อข้าวกิน	ไม่ยอมไป แต่ถูกกดดันทุกวัน

ชื่อ	อายุที่เริ่มไป ค้าประเวณี (ปี)	การศึกษา	จำนวน ในครอบครัว		จำนวนคน ที่ไปค้า ประเวณี (คน)	ความสัมพันธ์ใน ครอบครัว	ผู้ตัดสินใจให้เด็กไปค้า ประเวณี	เศรษฐกิจ		หมายเหตุ
			ชาย	พี่น้อง ครัว				ก่อนที่จะมีลูกออกไปค้า ประเวณี	หลังจากที่ลูกไปค้า ประเวณี	
พี่ชาย	13	ไม่ได้เรียน	3	3	2	พ่อแม่หย่าร้าง แม่มี สามีใหม่และมีลูก ใหม่	สมาชิกทุกคนร่วมกัน ตัดสินใจ	-ยากจน ไม่มีข้าวพอกิน ตลอดปี -ครอบครัวมีหนี้สินจาก การยืมข้าวมากิน	-มีเงินพอจนเจอพ่อ แม่ได้	
สมาชิกใน ครอบครัว แม่มี	หลาย 15 นา 24 ดำ 20	ไม่ได้เรียน ป.4 ป.4	2	9	3	สามีเสียชีวิต	สมาชิกทุกคนร่วมกัน ตัดสินใจ	-ยากจน ไม่มีข้าวพอกิน ตลอดปี -ครอบครัวมีหนี้สินจาก การยืมข้าวมากิน	-มีเงินพอซื้อข้าวกิน -สร้างบ้านใหม่	

2.2 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล กรณีศึกษาครอบครัวที่ไม่ส่งลูกไปต่างประเทศ

ชื่อ	อายุในปัจจุบัน (ปี)	การศึกษา	จำนวน ลูก (คน)		ที่พักใน (ไร่)	รายได้ที่นำมาเลี้ยงครอบครัว	หนี้สินในครอบครัว	เหตุที่ไม่ให้ลูกสาวไปต่างประเทศ	หมายเหตุ
			ชาย	หญิง					
พอมาน	72	ป.4	3	5	8 ไร่	จากการทำเกษตร	ไม่มี	มีตัวอย่างเพื่อนบ้านที่มีลูกมากกว่าตนเองและไม่ยอมให้ลูกสาวไปขายตัว -ลูกชายที่เป็นทหารเกณฑ์ไม่ยอมให้พี่น้องไปขายตัว และบอกว่าขายตัวเป็นอย่างไร -ห้ามปรามลูกอย่างเด็ดขาด -อยู่กับภายในครอบครัวอย่างพอเพียง	ไม่ยอมเป็นสมาชิก ธกส. เพราะกลัวที่จะอดได้เงินไม่ได้อ และพยายามจะไม่สร้างหนี้สิน
ลุงลาน	78	ป.4	2	8	10 ไร่	จากการทำการเกษตร	ไม่มี	รู้ว่าหากลูกสาวไป จะต้องไปทำงานอะไร จึงส่งสารลูก และมีการห้ามปรามอย่าง “เด็ดขาด”	ไม่ยอมเป็นสมาชิก ธกส. เพราะกลัวที่จะอดได้เงินไม่ได้อ และพยายามจะไม่สร้างหนี้สิน

2.3 ตารางแสดง สรุปผลการศึกษาข้อมูล กรณีครอบครัวที่เป็นกลุ่มเสี่ยง

ชื่อ อ	อายุของเด็ก กลุ่มเสี่ยง	การศึกษา	จำนวน พี่น้อง ในครอบครัว		ความสัมพันธ์ใน ครอบครัว	รายได้หลักของ ครอบครัว	หนี้สินของ ครอบครัว	เงื่อนไขที่จะทำให้เด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพื่อ พาณิชย์
			ชาย	หญิง				
เมย์	(ปี) 15	จบชั้นป.6 ไม่ได้เรียน ต่อ	-	1	พ่อเสียชีวิต แม่มีสามีใหม่ อยู่ต่างจังหวัด เด็กอาศัยอยู่กับนายในหมู่บ้าน	ทำการเกษตร ประมาณปีละ 20,000บาท	20,000 บาท (ปัจจุบัน)	1.ในปีเด็กมีเวลาวางประมาณ5เดือน ในช่วงดังกล่าวในหมู่บ้านไม่มีงานทำ 2.เด็กอยากลอง/อยากรู้/อยากเห็นว่าการเป็นพนักงานเสิร์ฟ (การทำงานร้านอาหาร)เป็นอย่างไร 3.ชาวบ้านดูถูก
อ้อย	14	กำลัง เรียนชั้น ม.3	-	1	พ่อแม่แยกทางกัน เด็กอาศัยอยู่กับลุงในหมู่บ้าน	ทำการเกษตร ประมาณปีละ 15,000 -20,000บาท	15,000 บาท	1.อยากมีเสื้อผ้าเหมือนคนราเ็นทีวี 2.ไม่ได้เรียนต่อและไม่มีงานทำ 3.ถ้าลุงไม่มีเงินใช้หนี้
พิม	15	เรียน กศน.	-	1	อาศัยอยู่กับพ่อแม่	ทำการเกษตร ประมาณปีละ 40,000บาท	80,000 บาท	1.อยากลองว่าการทำงานร้านอาหารเอะเป็น อย่างไร 2.พ่อแม่ไม่มีเงินใช้หนี้
นา	15	กำลัง เรียนชั้น ม.3	1	1	พ่อแม่แยกทางกัน เด็กอาศัยอยู่กับแม่ในหมู่บ้าน	ทำการเกษตร ประมาณปีละ 40,000บาท	40,000 บาท	1.เด็กไม่มีโอกาสเรียนต่อ 2.ไม่มีงานรับจ้างอื่นในหมู่บ้าน 3.มีญาติทำงานในร้านอาหาร 4.แม่ไม่มีเงินใช้หนี้

ชื่อ อ	อายุของเด็ก กลุ่มเสี่ยง	การศึกษา	จำนวน พี่น้อง ในครอบครัว		ความสัมพันธ์ใน ครอบครัว	รายได้หลักของ ครอบครัว	หนี้สินของ ครอบครัว	เงื่อนไขที่จะทำให้เด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจ เพศพาณิชย์
			ชาย	หญิง				
ไก่อ	16	จบม.3ไม่ ได้เรียน ต่อ	1	1	พ่อแม่แยกทาง พ่อติดสิน แม่เสียชีวิตเด็กอยู่กับพ่อ	ทำการเกษตร ประมาณปีละ 35,000บาท	10,000 บาท (ปัจจุบัน)	1. พ่อค้าและตบตี ตอนที่ถูกขังไม่ได้เสพยา บางครั้งบอกให้ไปทำงานเหมือนแม่ 2. ถ้าพ่อไม่มีเงินใช้หนี้ 3. แม่ค้าและบางครั้งบอกให้ไปทำงานเหมือน เพื่อน 4. มีญาติทำงานเป็นทางเครื่องดนตรีตามร้าน อาหาร 5. ในหมู่บ้านไม่มีงานทำและเด็กชอบเล่นน้ำ 6. แม่อยากให้ไปทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟ เพราะในหมู่บ้านมีไปหลายคน 7. เคยไปทำช่วงปิดเทอม 8. ชอบและอยากร้องเพลง 9. ในหมู่บ้านไม่มีงานทำ
ดรี	16	จบม.3ไม่ ได้เรียน ต่อ	1	1	แม่เดิมเหล้าทุกวัน ทำให้ มีปัญหาทะเลาะกับลูก ทุกวัน	ทำการเกษตร ประมาณปีละ 35,000-40,000 บาท	40,000 บาท	1. แม่ค้าและบางครั้งบอกให้ไปทำงานเหมือน เพื่อน 2. มีญาติทำงานเป็นทางเครื่องดนตรีตามร้าน อาหาร 3. ในหมู่บ้านไม่มีงานทำและเด็กชอบเล่นน้ำ 4. แม่อยากให้ไปทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟ เพราะในหมู่บ้านมีไปหลายคน 5. เคยไปทำช่วงปิดเทอม 6. ชอบและอยากร้องเพลง 7. ในหมู่บ้านไม่มีงานทำ
น้อย	17	กำลัง เรียนชั้น มัธยม 5	1	1	เด็กอาศัยอยู่กับพ่อแม่	ทำการเกษตร ประมาณปีละ 35,000-40,000 บาท	45,000 บาท	1. แม่ค้าและบางครั้งบอกให้ไปทำงานเหมือน เพื่อน 2. มีญาติทำงานเป็นทางเครื่องดนตรีตามร้าน อาหาร 3. ในหมู่บ้านไม่มีงานทำและเด็กชอบเล่นน้ำ 4. แม่อยากให้ไปทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟ เพราะในหมู่บ้านมีไปหลายคน 5. เคยไปทำช่วงปิดเทอม 6. ชอบและอยากร้องเพลง 7. ในหมู่บ้านไม่มีงานทำ
หวาน	18	กำลัง เรียนชั้น มัธยม 6	-	1	พ่อแม่แยกทางกัน แม่มีสามีใหม่และเด็กอยู่ กับแม่	ทำการเกษตร ประมาณปีละ 60,000 บาท	60,000 บาท	1. แม่ค้าและบางครั้งบอกให้ไปทำงานเหมือน เพื่อน 2. มีญาติทำงานเป็นทางเครื่องดนตรีตามร้าน อาหาร 3. ในหมู่บ้านไม่มีงานทำและเด็กชอบเล่นน้ำ 4. แม่อยากให้ไปทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟ เพราะในหมู่บ้านมีไปหลายคน 5. เคยไปทำช่วงปิดเทอม 6. ชอบและอยากร้องเพลง 7. ในหมู่บ้านไม่มีงานทำ

3. ผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ

3.1 ผู้ที่เคยไปค้าประเวณี : ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

จากกระบวนการดำเนินงานพบว่าโครงการสามารถสร้างเสริมและพัฒนาให้ผู้ที่เคยไปค้าประเวณีเห็นคุณค่าและประสบการณ์ตรงที่เขาเคยได้รับมาแม้ว่าจะเป็นประสบการณ์ที่เจ็บปวดแต่จะเป็นประโยชน์สำหรับเด็กและเยาวชนและผู้ปกครองที่มีลูกสาว ซึ่งโครงการสามารถเสริมศักดิ์ศรีให้กับผู้ที่เคยไปค้าประเวณีโดยพัฒนาให้เขาใช้ประสบการณ์ที่เคยมีมาเป็นวิทยากรถ่ายทอดประสบการณ์และบทเรียนให้กับคนในชุมชน

3.2 เกิดแกนนำกลุ่มต่างๆซึ่งเป็นกลไกในการดำเนินกิจกรรม

ในอดีตก่อนที่โครงการนี้จะเข้าไปดำเนินงานในพื้นที่ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหมู่บ้านคือผู้นำที่เป็นทางการเช่นผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับสมาชิกในชุมชนนั้นไม่ได้มีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจและการวางแผน ส่วนมากจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเช่นการใช้แรงงาน เป็นต้น

เมื่อโครงการเข้าไปดำเนินงานในพื้นที่ โครงการมีสำนักงานและมีผู้ประสานงานเป็นคนในพื้นที่ ได้มีการประสานงานกับผู้นำที่เป็นทางการ โดยเริ่มจากผู้นำที่มีแนวคิดการพัฒนาที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ได้แนวร่วมในการดำเนินงานในพื้นที่และได้แกนนำกลุ่มต่างๆซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ ดังนี้

1.) แกนนำที่เป็นผู้นำชุมชน มีทั้งผู้นำที่เป็นทางการเช่นผู้ใหญ่บ้าน กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล และกรรมการกองทุนเงินล้าน สำหรับผู้นำที่ไม่เป็นทางการเช่นผู้ประกอบการต่างๆ และผู้นำตามธรรมชาติของชุมชน กลุ่มคนเหล่านี้เป็นผู้ที่มีบทบาทในการพูดคุยกับผู้ปกครองของเด็ก/เยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่แกนนำเด็กและเยาวชนในการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน

2.) แกนนำผู้ที่เคยไปค้าประเวณี กลุ่มคนเหล่านี้เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรง ทุกคนถือว่าประสบการณ์ที่เคยไปค้าประเวณีนั้นเป็นบาดแผลอันเจ็บปวดที่อยู่ในใจ(อยากลืมแต่ไม่สามารถลืมได้) ไม่ต้องการให้ใครรู้ แต่เมื่อผู้ประสานงานโครงการไปสร้างความสัมพันธ์และใช้กระบวนการต่างๆ(รายละเอียดในบทที่4) เพื่อให้กลุ่มคนเหล่านี้เห็นว่าประสบการณ์ของเขามีคุณค่าสำหรับคนในชุมชนเพื่อป้องกันไม่ให้เด็ก/เยาวชนเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี กลุ่มคนเหล่านี้เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นและสร้างความตระหนักแก่กลุ่มเด็กและเยาวชนเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการเข้าสู่การค้าประเวณี และยังเป็นผู้ที่มีบทบาทร่วมกับแกนนำเด็กและเยาวชนในการรณรงค์ให้ความรู้ กระตุ้นและสร้างความตระหนักแก่สมาชิกในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน ในประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาของหมู่บ้าน

3.)แกนนำเด็กและเยาวชน เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการดำเนินงานครั้งนี้ จากกระบวนการดำเนินงานทำให้เกิดกลุ่มแกนนำเด็ก/เยาวชนทั้งในระดับหมู่บ้านและเป็นเครือข่ายต่างหมู่บ้าน โดยเด็กและเยาวชนที่เป็นแกนนำของแต่ละหมู่บ้านมีความหลากหลายมากเช่น เป็นเด็กและเยาวชนที่กำลังเรียนหนังสือ ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ เป็นเด็กกำพร้า พ่อแม่หย่าร้าง แม่เคยไปค้าประเวณีและพ่อติดยาเสพติด เป็นต้น กลุ่มแกนนำเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในชุมชนและนอกชุมชนเพื่อให้เกิดกิจกรรมที่ต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนในชุมชน

3.3เกิดการส่งเสริมและสนับสนุนจากภายในและภายนอกชุมชน

3.3.1การส่งเสริมและสนับสนุนจากภายในชุมชน

1.)การส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้นำหมู่บ้าน

ผู้นำหมู่บ้านโดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ที่ทำให้การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของแกนนำเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้ที่มีบทบาทหลักคือทำให้คำปรึกษาและช่วยประสานงานกับสมาชิกในชุมชนให้กับแกนนำเด็กและเยาวชน

2)การส่งเสริมและสนับสนุนจากสมาชิกในหมู่บ้าน

สมาชิกในหมู่บ้านในที่มีทั้งที่เป็นผู้ปกครองของแกนนำเด็กและเยาวชน และผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่แกนนำเด็กและเยาวชนไปดำเนินกิจกรรม จากกระบวนการดำเนินงานทำให้สมาชิกในหมู่บ้านเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้ปกครองจึงสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวของตนเองได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

3)การส่งเสริมและสนับสนุนจากคณะกรรมการกองทุนเงินล้านในหมู่บ้าน

ในพื้นที่ศึกษามีจำนวน1หมู่บ้านที่แกนนำเด็กและเยาวชนได้มีการประสานงานและมีการนำเสนอแผนงานการพัฒนาเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านของตนเองกับคณะกรรมการกองทุนเงินล้านของหมู่บ้านจากการประสานงานดังกล่าวทำให้คณะกรรมการกองทุนเงินล้านของหมู่บ้านเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยเด็กและเยาวชนและเพื่อเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านของตนเอง คณะกรรมการกองทุนเงินล้านจึงได้อนุมัติเงินสนับสนุน(เป็นดอกเบี้ยจากกองทุนเงินล้านของหมู่บ้าน)กิจกรรมของแกนนำเด็กและเยาวชนเดือนละ500บาททุกเดือนจนถึงปัจจุบันนี้ ยังมีการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

4)การส่งเสริมและสนับสนุนจากคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล

คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ที่มีบทบาทหลักในการพัฒนาหมู่บ้านในพื้นที่ของตนเอง ดังนั้นในช่วงแรกของการดำเนินงานผู้ประสานงานโครงการจึงได้มีการประสานงานและสร้างเสริมศักยภาพคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง จากนั้นให้แกนนำเด็กและเยาวชนเป็น

ผู้ประสานงานกับคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในหมู่บ้านของตนเอง โดยให้เข้ามาดูกิจกรรมที่แกนนำเด็กและเยาวชนดำเนินการในหมู่บ้าน จากกระบวนการดังกล่าว คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นถึงศักยภาพของแกนนำเด็กและเยาวชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน จึงได้จัดสรรงบประมาณให้แกนนำเด็กและเยาวชนทั้งสามหมู่บ้านคือ(1)งบประมาณสำหรับทำกิจกรรมอาชีพเสริมเพื่อช่วยลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว โดยแกนนำเด็กและเยาวชนได้มีการประสานงานกับกลุ่มแกนนำผู้ที่เคยไปค้าประเวณีในหมู่บ้านของตนเอง (2)งบประมาณสำหรับการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในหมู่บ้าน

3.3.2การส่งเสริมและสนับสนุนจากองค์กรภายนอกชุมชน

1)การส่งเสริมและสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อเด็ก

กลุ่มเพื่อเด็กมีสำนักงานและผู้ประสานงานโครงการอยู่ในพื้นที่ทำการศึกษา ในช่วงแรกมีบทบาทหลักในการประสานงาน กระตุ้น ปลุกจิตสำนึกในประเด็นปัญหาที่ทำการศึกษาและพัฒนากลุ่มต่างๆ เพื่อให้เกิดเป็นกลไกในการดำเนินงานต่อไป ช่วงหลังปรับบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษา หนุนเสริม สรุปวิเคราะห์บางประเด็นและให้กำลังใจ

2)การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ

จากการที่กลุ่มแกนนำเด็กและเยาวชนมีเครื่องมือที่หลากหลายในการดำเนินงานเพื่อการป้องกันเด็กไม่ให้เข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์และการแก้ไขปัญหาค้าประเวณีของชุมชน ซึ่งดำเนินการโดยแกนนำเด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายภายในกลุ่ม เพื่อเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านและเป็นของเด็กและเยาวชนในหมู่บ้าน ดังนั้นจึงมีหน่วยงานต่างๆทั้งจากในอำเภอวังเหนือ ต่างอำเภอและต่างจังหวัด เช่นจากภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มเยาวชนและกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ มาติดต่อให้แกนนำเด็กและเยาวชนเหล่านี้ไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และไปแสดงละครเพื่อกระตุ้นและปลุกจิตสำนึกของคนในหมู่บ้านของตนเองในประเด็นปัญหาต่างๆเช่นเรื่องเกี่ยวกับเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์และเรื่องยาเสพติด เป็นต้น

3.4เกิดกิจกรรมที่ต่อเนื่อง

3.4.1กิจกรรมภายในพื้นที่ศึกษา

แกนนำเด็กและเยาวชนทั้งสามหมู่บ้านที่ทำการศึกษา มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องคือ (1)กิจกรรมอาชีพเสริมของแกนนำเด็กและเยาวชนร่วมกับผู้ที่เคยไปค้าประเวณี (2)กิจกรรม"พี่รักน้อง"เป็นกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนในหมู่บ้าน และ(3)กิจกรรมการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในหมู่บ้าน สำหรับดำเนินกิจกรรมการป้องกันเด็กและเยาวชนเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ ในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวกลุ่มแกนนำเด็กและเยาวชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเงินล้านของหมู่บ้าน คณะ

กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล และจากการที่กลุ่มแกนนำไปเป็นวิทยากรและนำละครไปแสดงในที่ต่างๆจะมีการเปิดกล่องรับบริจาคจากผู้ชมด้วยทุกครั้ง

3.4.2 กิจกรรมภายนอกพื้นที่ศึกษา

แกนนำเด็กและเยาวชนจากทั้งสามหมู่บ้านมีการสร้างเครือข่ายกันและมีการแต่งตั้งผู้ประสานงานหลักสำหรับประสานงานกับทั้งภายในและภายนอกชุมชน ในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันได้มีหน่วยงานจากภายนอกชุมชนประสานงานเข้ามาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มแกนนำไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแสดงละครสะท้อนปัญหาของชุมชนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนตนเอง

3.5 เกิดเครือข่ายการหนุนเสริมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3.5.1 เครือข่ายในหมู่บ้าน

ในพื้นที่ดำเนินงานทั้งสามหมู่บ้าน มีแกนนำกลุ่มต่างๆที่อยู่ในหมู่บ้าน เช่นผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นตัวแทนระดับหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนเงินล้านของหมู่บ้าน ผู้ที่เคยไปค้าประเวณี ผู้ติดเชื้อเอดส์และแกนนำเด็กและเยาวชน แกนนำเหล่านี้มีการประสานงานและหนุนเสริมซึ่งกันและกัน โดยมีแกนนำเด็กและเยาวชนเป็นกลไกหลักในการเชื่อมประสานงาน เพื่อการป้องกันเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

3.5.2 เครือข่ายระดับตำบล

แกนนำเด็ก/เยาวชน ผู้ที่มีประสบการณ์ตรงและผู้ติดเชื้อเอดส์ ทั้งสามหมู่บ้านในพื้นที่ดำเนินงาน ได้ร่วมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มชื่อ "ลูกน้ำวัง" เพื่อดำเนินกิจกรรมในการสื่อสารกับคนในชุมชนและนอกชุมชนในการป้องกันเด็กเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์และประเด็นปัญหาอื่นๆของชุมชน โดยใช้สื่อที่หลากหลายเช่นการแสดงละคร การใช้หุ่นมือ การสนทนากลุ่มย่อย และการเป็นวิทยากร เป็นต้น

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

“เด็กคืออนาคต” “เด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า” “เด็กคือพื้นฐานของการพัฒนา” และ “เด็กคือความหวังต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” เป็นต้น จากคำขวัญดังกล่าวสามารถชี้ชัดได้ว่า เด็กมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศชาติทั้งปัจจุบันและอนาคต

ในสถานการณ์ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า เด็กส่วนหนึ่งของประเทศโดยเฉพาะเด็กหญิงได้หันเหไปเป็นโสเภณีเด็ก ปรากฏการณ์โสเภณีเด็กหรือการที่เด็กจำนวนหนึ่งในสังคมไทยต้องทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่ในภาคธุรกิจประเภทหนึ่งที่เรียกกันว่า “ธุรกิจเพศพาณิชย์” นั้น สิ่งนี้กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยมีทั้งเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียน นักศึกษาและที่ไม่ได้รับการศึกษาต่อ อยู่ในธุรกิจดังกล่าวซึ่งส่วนมากเป็นประเภทแอบแฝง

การเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ของเด็ก/เยาวชน โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่ส่วนมากเป็นประเภทแอบแฝงเช่นตามสวนอาหาร และร้านอาหารโอเกะ จึงเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ละเอียดย่อยและเกี่ยวโยงเชื่อมโยงกับบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา”แนวทาง การป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ครอบครัวและตัวเด็กที่มีผลต่อการตัดสินใจให้เข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ของเด็ก
2. เพื่อหาแนวทางในการป้องกันไม่ให้เด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์
3. เพื่อสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพทั้งระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว กลุ่มและองค์กรทางสังคมในชุมชนให้ตระหนักถึงปัญหาการค้าประเวณีเด็ก/สตรี และมีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นในการที่จะป้องกันไม่ให้เด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

กำหนดพื้นที่ดำเนินการวิจัยจำนวน 3 หมู่บ้าน ของตำบลวังซ้าย อ.วังเหนือ จ.ลำปาง เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวิธีการดังนี้คือ โครงการหาผู้ประสานงานที่อยู่ในพื้นที่ดำเนินงาน การหาแกนนำกลุ่มต่างๆเพื่อศึกษาข้อมูล การเสริมสร้างและพัฒนาแกนนำกลุ่มต่างๆ แกนนำกลุ่มต่างๆร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อการป้องกันเด็ก/เยาวชนเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

สรุปผลการศึกษา

1.ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านที่ทำการศึกษ

ในอดีตทั้งสามหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านเดียวกัน ต่อมาทางราชการได้แยกเป็นสามหมู่บ้าน เพื่อความสะดวกในการปกครอง พื้นที่ส่วนมากเป็นที่ลาดชันและที่ราบเชิงเขา ดังนั้นพื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตรส่วนมากจึงเป็นพื้นที่ลาดชันเชิงเขาซึ่งชาวบ้านนิยมปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชหลัก นอกจากนี้มีพื้นที่ราบเชิงเขาบ้างเล็กน้อยซึ่งชาวบ้านใช้พื้นที่นี้สำหรับปลูกข้าว พื้นที่สำหรับปลูกข้าวมีน้อยดังนั้นแต่ละครอบครัวจึงมีข้าวไม่พอกินตลอดปี สำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ชาวบ้านปลูกเป็นพืชหลักนั้นมีต้นทุนการผลิตที่สูงมาก เช่น พื้นที่เป็นที่ลาดเชิงเขาต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในการจ้างรถไถ นอกจากนี้แล้วค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย และค่าสารเคมีปราบศัตรูพืช มีราคาที่สูงขึ้นเรื่อยๆ โดยชาวบ้านต้องจ่ายค่าวัสดุที่ใช้ในการผลิตสูงกว่าราคาท้องตลาด เนื่องจากวัสดุการผลิตทั้งหมดสั่งผ่านพ่อค้าคนกลางโดยชาวบ้านใช้เครดิตยืมของมาก่อน เมื่อได้ผลผลิตแล้วชาวบ้านจะขายให้พ่อค้าคนกลางและหักค่าวัสดุการผลิตทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ย นอกจากนี้แล้วเรื่องราคาที่เคยขึ้นต่ำเพราะขึ้นกับพ่อค้าคนกลาง ดังนั้นแต่ละปีที่ชาวบ้านขายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แล้วเมื่อหักค่าใช้จ่ายจะเหลือประมาณ 10,000 – 30,000 บาทต่อครอบครัว เงินดังกล่าวยังต้องนำไปใช้หนี้ให้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) บางครอบครัวจึงไม่มีเงินเหลือสำหรับใช้จ่ายตลอดทั้งปีจึงจำเป็นต้องกู้หนี้ยืมสินต่อไป

ในรอบปีชาวบ้านจะมีงานทำในหมู่บ้านประมาณ 5-6 เดือน หลังจากนั้นในหมู่บ้านจะไม่มี

งานทำ ชาวบ้านจึงต้องออกไปทำงานนอกหมู่บ้านเป็นจำนวนมาก

ในชุมชนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อาหารจะมีการแบ่งปันในหมู่เครือญาติและบ้านใกล้เคียง ดังคำเปรียบเปรยที่ว่า “ปลาตัวเดียว กินได้ทั้งปี” “การเอามื้อเอาแรง” จึงมีให้เห็นทั่วไปทั้งทางด้านการเกษตร และงานทำบุญ ดังคำพูดของพ่อหลวงที่บอกว่า เพราะในอดีตชาวบ้านมีการทำบุญทำทานร่วมกันตลอด นั่นคือชาวบ้านใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อในการเชื่อมร้อยคนให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยมีวัดเป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจของคนในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่อบรมนิสัยและสถานศึกษาของคนในชุมชนด้วย โดยมีพระเป็นครูสอน ซึ่งเริ่มจากตัวเมือง จนมาเป็นการสอนภาษาไทย

นอกจากวัดจะเป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจของคนในชุมชนแล้วชาวบ้านทั้ง 3 หมู่บ้านยังมีวัฒนธรรมชุมชนเช่นประเพณี พิธีกรรมซึ่งเป็นบำเพ็ญและเป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนโดยพบว่าในอดีตช่วงประมาณ 40 กว่าปีขึ้นไปในรอบปีนั้นชาวบ้านจะมีประเพณี พิธีกรรมที่หลากหลาย

มากซึ่งประเพณี พิธีกรรมแต่ละประเภทก็จะมีหน้าที่ที่แตกต่างกันไปซึ่งพบว่าหน้าที่ส่วนใหญ่เพื่อเชื่อมร้อยคนในชุมชนให้รู้จักกัน มีความสามัคคี เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ แต่ปัจจุบันประมาณ 40 กว่าปีที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบันประเพณี พิธีกรรมต่างๆที่ชาวบ้านทำนั้นจะทำพอเป็นพิธีเท่านั้นนั้นคือทำตามรูปแบบส่วนคุณค่า/หน้าที่ที่เคยมีของประเพณี พิธีกรรมต่างๆได้หายไปหมดแล้ว นอกจากนี้แล้วพบว่าวัฒนธรรมที่เป็นพิธีกรรมได้สูญหายไปจากชุมชนแล้ว เช่น

เดือน 9 มีประเพณีการเลี้ยงผีปู่ย่า เพื่อให้ญาติพี่น้องมารู้จักกัน ช่วยเหลือกัน มีการควบคุมลูกหลานโดยเฉพาะผู้หญิงไม่ให้ผิดผี

มีประเพณีเลี้ยงผีขุนน้ำ ผีหอ เพื่อปกป้องรักษาน้ำและป่าให้อุดมสมบูรณ์ มีน้ำใช้ในการเพาะปลูก

เดือน 11 มีประเพณี การเอามือ เพื่อการช่วยเหลือกัน

มีประเพณีสู่ขวัญควาย เพื่อระลึกถึงบุญคุณ

แม่แก้ว (อดีตเคยเป็นเจ้าผีปู่ย่าปัจจุบันไม่มีการเลี้ยงผีปู่ย่าแล้ว) บอกว่าเมื่อผีปู่ย่าหายไป (คนไม่นับถือ ไม่มีการเลี้ยงผีปู่ย่า) จึงทำให้คนในหมู่บ้านเป็นเอตส์กันเป็นจำนวนมาก

2.เงื่อนไขและปัจจัยที่ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและตัวเด็ก ตัดสินใจให้เข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ของเด็ก

จากการศึกษาเงื่อนไขและปัจจัยที่ทำให้เด็กหญิงรวมทั้งผู้หญิง (ทั้งในอดีตและปัจจุบัน) เข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพานิชย์นั้น พบว่าเงื่อนไขและปัจจัยมีบางประเด็นทั้งในอดีตและปัจจุบันเหมือนกัน บางประเด็นในอดีตเป็นปัจจัยหลักแต่ปัจจุบันไม่มีแล้วและบางประเด็นในอดีตไม่มีแต่ในปัจจุบันกำลังเกิดขึ้น จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้สามารถสรุปเงื่อนไขและปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงและเด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพานิชย์ ได้ดังนี้

2.1 เศรษฐกิจ

ในอดีตความยากจน เป็นพื้นฐาน ด้วยเงื่อนไขเรื่องพื้นที่ทำการเกษตรมีน้อยและไม่เอื้อต่อการทำการเกษตร ทำให้แต่ละครอบครัวมีข้าวไม่พอกินตลอดทั้งปี ประกอบกับชาวบ้านส่วนมากได้รับการศึกษาต่ำและมีบางคนไม่ได้รับการศึกษา จึงทำให้ไม่สามารถรู้เท่าทันคนอื่นทำให้ถูกหลอกได้ง่าย ดังนั้นในอดีตเด็กในหมู่บ้านจึงถูกหลอก โดยมีคนมาชักชวนให้ไปทำงานแต่สุดท้ายเป็นการไปขายบริการทางเพศตามช่อง เมื่อกลุ่มคนเหล่านี้กลับมาบ้านจะซื้อข้าวมาให้พ่อแม่ ทำให้คนอื่นในหมู่บ้านต้องการออกไปทำงานด้วยเพราะจะได้เงินเพื่อนำมาซื้อข้าวกิน ซึ่งเป็นวิธีการแก้ไขปัญหของชาวบ้าน

ปัจจุบันความยากจนยังเป็นพื้นฐาน เพราะสภาพชุมชนที่มีเงื่อนไขเรื่องพื้นที่ทำการเกษตร

มีน้อยและส่วนมากไม่เอื้อต่อการทำการเกษตร ทำให้รายได้ที่รับจากการขายผลผลิตพืชพาณิชย์(เป็นพืชหลักและเป็นแหล่งรายได้หลักของชาวบ้าน)มีไม่พอกับรายจ่ายของครอบครัว

2.2การศึกษา

เมื่อเด็กจบการศึกษาตามระดับการศึกษาภาคบังคับ หรือจบชั้นสูงสุดของโรงเรียนในหมู่บ้านแล้ว แบ่งเด็กได้เป็น 2 กลุ่มคือ 1)กลุ่มเด็กที่ไม่ได้เรียนต่อ และ2)กลุ่มเด็กที่ได้มีโอกาสเรียนต่อ ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีโอกาสเสี่ยง/เข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ดังนี้

1)กลุ่มเด็กที่ไม่ได้เรียนต่อเด็กกลุ่มนี้เมื่อจบการศึกษาแล้วส่วนมากจบชั้นประถมศึกษาปีที่6มักจะทำงานช่วยพ่อแม่ที่บ้านเช่น ทำไร่ และทำนา เป็นต้น ทำงานอยู่ในหมู่บ้านประมาณ 1-2 ปี จากนั้นจะมีเพื่อนบ้าน หรือญาติพี่น้อง หรือคนในหมู่บ้าน กลุ่มคนเหล่านี้ส่วนมากเป็นคนที่เคยผ่านประสบการณ์การทำงานในเมืองมาแล้ว หรือบางครั้งเป็นนายหน้า มาชักชวนไปทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟ หรือเป็นพนักงานนั่งตั่ง ที่ร้านอาหารอาหาร/สวนอาหาร /ร้านคาราโอเกะ ระดับ 2 ในเมือง เพราะจะทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น

2)กลุ่มเด็กที่ได้มีโอกาสศึกษาต่อ เด็กกลุ่มนี้จะศึกษาต่อที่โรงเรียนในระดับอำเภอ ในช่วงปิดภาคการศึกษาพบว่าเด็กกลุ่มนี้ส่วนมากจะมีคนในหมู่บ้าน(มีทั้งที่เป็นเจ้าของร้านคาราโอเกะ เพื่อนที่ทำงานร้านคาราโอเกะ และผู้ที่ขายบริการทางเพศ)มาชักชวนไปทำงาน (เป็นพนักงานเสิร์ฟและนั่งตั่งตามสวนอาหารและร้านคาราโอเกะ)เพื่อหารายได้มาให้ครอบครัว และเป็นทุนการศึกษาของตนเอง

เด็กทั้งสองกลุ่มจะเริ่มต้นการทำงานที่ร้านอาหาร/สวนอาหาร/ร้านคาราโอเกะ ระดับ2 (ส่วนมากอยู่ชานกรุงเทพฯและจังหวัดทางภาคใต้) เพราะสถานบริการบันเทิงระดับนี้ส่วนมากเปิดกิจการได้ไม่นาน เป็นร้านขนาดเล็ก กลุ่มเป้าหมายเป็นแขก(ผู้ใช้บริการ)ระดับกลาง การลงทุนของเจ้าของกิจการจึงไม่จำเป็นต้องลงทุนสูง ดังนั้นค่าจ้างพนักงานในร้านจึงไม่สูงมากนัก เมื่อค่าจ้างไม่สูงเด็กที่เข้ามาเป็นพนักงานจึงเป็นเด็กมาใหม่ที่ไม่ต้องมีประสบการณ์

2.3 ขาดทักษะผนวกกับทางเลือกมีน้อย

เป็นเงื่อนไขและปัจจัยที่มีมาตั้งแต่อดีตและถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบัน จากการพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย พบว่าแต่ละคนมีเหตุผลที่แตกต่างกันไป ดังนี้

1)เป็นผู้ที่เคยขายบริการทางเพศมาก่อน กลุ่มนี้มีทั้งประเภทที่เข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศจากการถูกหลอกลวงให้ขายบริการและประเภทที่สมัครใจ ทั้งสองประเภทไม่สามารถเลิกขายบริการได้หากยังติดหนี้สินกับเจ้าของช่อง เมื่อทำงานจนเจ้าของช่องพอใจและปล่อยตัวเป็นอิสระแล้ว ผู้หญิงกลุ่มนี้จะกลับบ้าน บางคนกลับมาพร้อมกับเงินเก็บก้อนหนึ่ง เมื่อกลับมาอยู่บ้าน จะปรับตัวเข้ากับสภาพที่บ้านได้ยาก การรับจ้างทำงานที่บ้าน มีรายได้น้อย แต่

ส่วนใหญ่จะไม่มียานให้ทำ ทำให้ผู้หญิงกลุ่มนี้ ตัดสินใจที่จะไปขายบริการอีกครั้ง และครั้งนี้ จะไปขายบริการด้วยความเต็มใจ ด้วยความรู้สึกว่าเนื้อตัวร่างกายของตนได้ยับเยินไปอย่างจะเรียกกลับคืนมาอีกไม่ได้แล้ว จึงควรจะใช้มันเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือครอบครัวบ้าง หลาย ๆ คนรู้สึกถึงความแตกต่างชัดเจนว่า ครั้งนี้ต้องอดทนเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง หรือเพื่อเก็บเงินกลับบ้าน เพื่อครอบครัว

2) ครอบครัวไม่ได้ห้ามปรามอย่างเด็ดขาดในการตัดสินใจที่จะให้ลูกไปขายบริการ

เป็นเหตุผลอีกอย่างหนึ่ง จะพบว่า ครอบครัวพยายามจะบอกกับลูกสาวว่า “บ้านเรามันยากจน ที่ไร่นาก็ไม่มี” เมื่อมีผู้มาชวนให้ไปขายบริการหลังจากที่เรียนจบแล้ว ผู้หญิงจะตัดสินใจที่จะไป เพื่อหาเงินใช้จ่ายหรือเลี้ยงครอบครัว โดยที่สมาชิกในครอบครัว(พ่อ แม่) จะพูดคล้ายกับว่าได้พยายามห้ามปรามแล้ว แต่ลูกสาวก็ยังไป และในที่สุด จึงตามใจหากยังคิดที่จะไป ซึ่งเป็นเหตุผลทางจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่ปกป้องตนเองให้พ้นจากการที่รู้สึก “ผิด” ที่ขายลูกสาว หรือผลักดันให้ออกไปขายบริการ

3) ภาระหนี้สินของครอบครัว พบว่าส่วนมากครอบครัวมีหนี้สินที่ต้องกู้เงินมาเพื่อใช้จ่ายในการผลิตทางการเกษตรและเพื่อกินอยู่ของสมาชิกในครอบครัว เมื่อผลผลิตทางการเกษตรขายได้ราคาไม่ดี เงินทุนที่ใช้หนี้ไม่พอ ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เงินต้นเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เมื่อหมดหนทางที่จะชำระหนี้สินที่มีอยู่ จึงตัดสินใจไปหางานทำนอกหมู่บ้าน ซึ่งงานที่จะหาได้ง่ายที่สุดคือการเป็นพนักงานเสิร์ฟและนั่งตริ้งตามร้านอาหาร/ร้านคาราโอเกะ

4) ครอบครัวล่มสลาย ผู้หญิงเมื่อแต่งงานมีครอบครัวแล้ว ต่อมาภายหลังแยกทางกัน หรือสามีเสียชีวิต เด็กและผู้หญิงที่อยู่ในชนบทจะมีทางเลือกน้อยจึงตัดสินใจที่จะเข้าสู่การขายบริการทางเพศได้เร็วขึ้น เพราะคิดว่า “ไหนๆก็มีสามี มีลูกมาแล้ว” การขายบริการ ทำให้ผู้หญิงเหล่านี้ สามารถพึ่งตนเอง มีรายได้ที่เพียงพอในการเลี้ยงชีพ และเพื่อเหลือครอบครัว เพราะบางคน ยังมีน้องที่ต้องส่งให้เรียน มีแม่และลูกที่จะต้องดูแลและสร้างอนาคต มีความฝันที่จะมีบ้านให้อยู่ มีเงินเก็บหากวันหนึ่งที่ตนเองกลับมาอยู่บ้านและเลิกอาชีพนี้

2.4 การชักชวน/แนะนำให้มาทำงานในสถานบริการบันเทิง

(ขายบริการทางเพศในรูปแบบแอบแฝง)

การชักชวน/แนะนำ ในอดีตไม่พบแต่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน ส่วนมากจะเป็นคนที่รู้จักกัน และเคยทำงานขายบริการทางเพศมาก่อน เป็นผู้แนะนำและพาไปทำงาน ผู้ที่ชักชวนจะเป็นเพื่อน หรือเป็นคนในหมู่บ้านเดียวกัน เป็นผู้ชักชวนให้ไปทำงานในสถานบริการทางเพศแบบแฝง เช่น พาไปเป็นพนักงานเสิร์ฟในร้านอาหาร พาไปเป็นพนักงานนั่งตริ้ง พาไปทำงานในร้านอาหารคาราโอเกะ ซึ่งในการไปทำงาน เด็กไม่จำเป็นที่จะต้องฮัฟกับแขก เด็กทำงานในหน้าที่ทางร้านก็มีเงินเดือนให้ มีรายได้พิเศษจากเงินค่าทิป แต่พนักงานจะต้องปฏิบัติตามกฎของทาง

ร้าน เช่น มีกฎในการแต่งกาย ใส่เสื้อผ้าที่ล่อแหลม ตามใจแขก หากแขกถูกเนื้อต้องตัวเล็ก ๆ น้อย ๆ และเมื่อทำงานได้สักระยะหนึ่ง เด็กเริ่มจะคุ้นเคยกับสถานที่ การให้บริการ เห็นเพื่อนออกไปอ้อพอยครั้ง และได้เงิน มีแรงเชียร์จากเจ้าของร้าน และเพื่อนที่มีประสบการณ์ประจำกับมีแขกมาจับ เด็กจะเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศเองโดยไม่มีใครบังคับ เพราะเป็นเหมือนความเคยชิน และไม่แปลก หากตนเองตัดสินใจทำแบบนั้น

2.5 การเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมและสังคมรอบข้าง

เป็นเงื่อนไขและปัจจัยที่ทำให้เด็กเข้าสู่การขายบริการทางเพศเป็นจำนวนมากซึ่งในอดีตไม่เคยมีเมื่อเด็กตัดสินใจเข้ามาทำงานในสถานบริการที่ไม่ต้องบังคับให้รับแขก เช่น ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ เมื่ออยู่ในสภาพดังกล่าวเป็นเวลานานพอสมควร จะเริ่มเกิดความเคยชินกับการขายบริการของเพื่อน ๆ และคุ้นเคยกับข้อเสนอของแขก คนเชียร์แขก การขายบริการทางเพศกลายเป็นเรื่องธรรมดามากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเมื่อบวกกับแรงยุทางอ้อมจากสถานบริการที่ให้แขกเป็นผู้หา หรือ “จีบ” เด็กเอง ผู้หญิงจะค่อย ๆ ถูกกลืนไปกับสังคมแวดล้อม เพียงแค่การ “ทำตัวเหมือนกับคนอื่น ๆ” เท่านั้น ซึ่งเป็นการปรับตัวยอมรับวัฒนธรรมย่อย คล้อยตามสภาพที่เห็นและเป็นอยู่

2.6 การทำงานตามสถานบริการบันเทิง(ที่มีการขายบริการทางเพศแอบแฝง)

ไม่สร้างความกดดัน

เงื่อนไขในการทำงานในสถานบริการประเภทแอบแฝง ไม่สร้างความกดดันเหมือนกับสถานบริการโดยตรง (ช่อง) ในสถานบริการแอบแฝง มีเงื่อนไขในการทำงานที่ผ่อนปรนกับผู้หญิงในการรับแขก มีผลทางจิตวิทยาที่ทำให้เด็กและผู้หญิงที่ทำงานตามสถานบริการเหล่านี้เกิดความรู้สึก

- 1) ผู้หญิงไม่รู้สึกว่าถูกบีบบังคับหลอกลวง แต่เป็นการตัดสินใจด้วยตัวเอง
- 2) แขกตกลงกับผู้หญิงเอง และผู้หญิงมีสิทธิเลือก มีคุณค่าพอที่จะถูกเลือกเป็นคนพิเศษ
- 3) ผู้หญิงรู้สึกว่าตนเองไม่ได้ขายบริการ เพราะเลือกได้ เงินที่ได้ คือสินน้ำใจ หากพอใจที่จะไปกับใคร ก็เพราะความพึงพอใจ

2.7 วัฒนธรรม / ความเชื่อ : ไม่ทำหน้าที่และทำหน้าที่ผิด

จากกรณีศึกษาครั้งนี้พบว่าเด็กหญิงที่เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ทุกคนบอกเหตุผลการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการเพราะความมดัญญ บุญคุณของพ่อแม่และเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของนิวัตร ที่บอกว่าครอบครัวที่มีผู้หญิงไปค้าประเวณีสมาชิกในครอบครัวจะอธิบายว่าเพราะลูกสาวเป็นคนกตัญญูและรู้จักการทดแทนบุญคุณของพ่อแม่

จากกรณีศึกษาในพื้นที่เมื่อนำคำอธิบายของผู้ที่เคยไปค้าประเวณีและพ่อแม่ของ

ผู้ที่ส่งลูกสาวเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ไปเชื่อมโยงกับบทบาทหน้าที่ของประเพณีการเลี้ยงผี
ปู่ย่าแล้วพบว่า คนในชุมชนไม่ได้ใช้คุณค่าของประเพณีการเลี้ยงผีปู่ย่าเพื่อควบคุมลูกสาวไม่ให้ผิด
ผี และที่ผิดไปคือการพลิกบทบาทหน้าที่ของผีปู่ย่าไปในทางตรงข้ามนั่นคือมองเรื่องการช่วย
เหลือเกื้อกูลกัน และความกตัญญูของลูกสาวนั้นสามารถใช้เรือนร่างขายแล้วได้เงินมาเพื่อมาทด
แทนเรื่องการช่วยเหลือเกื้อกูลและความกตัญญูได้

3.แนวทางในการป้องกันไม่ให้เด็ก/สตรีเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์

โครงการวิจัยนี้เป็นงานที่ละเอียดอ่อน เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มเป็นครอบครัวที่
เคยมีสมาชิกไปค้าประเวณี และประเด็นดังกล่าวคนที่เคยมีประสบการณ์บางคนไม่ต้องการที่จะ
รื้อฟื้นย้อนอดีตของตนเอง แต่โครงการนี้สามารถที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เนื่องจาก (1)นัก
วิจัยเป็นคนในพื้นที่และเคยทำงานเป็นบัณฑิตอาสา ซึ่งงานหลักคือเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของ
ชุมชนและทำงานด้านส่งเสริมสุขภาพ ผู้ติดเชื้อเอดส์ ในพื้นที่ดังกล่าวมาก่อนเป็นเวลา2ปี ดังนั้นการ
สร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชนและการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะครอบครัวที่เคยมี
คนไปค้าประเวณีนั่นจึงไม่มีปัญหา (2)จากการจัดเวทีในพื้นที่ผู้นำชุมชนพร้อมที่จะพานักวิจัยเข้า
ถึงกลุ่มเป้าหมายได้ (3)หัวหน้าโครงการวิจัยมีประสบการณ์ในการทำงานเรื่องเด็กที่ได้รับผล
กระทบจากโรคเอดส์ซึ่งเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนเช่นเดียวกัน (4)ผู้ติดเชื้อเอดส์ในพื้นที่นี้ส่วนมาก
ติดตามจากช่วงที่ค้าประเวณี ซึ่งหัวหน้าโครงการและนักวิจัยในพื้นที่มีความสัมพันธ์กับผู้ติดเชื้อ
เอดส์ในพื้นที่นี้อยู่แล้ว

ในการดำเนินกิจกรรมต้องเน้นที่กระบวนการโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม มีขั้นตอนดังนี้

3.1การเตรียมนักวิจัย

3.2การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

3.3การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1)การศึกษาชุมชน
- 2)กรณีศึกษาครอบครัวที่มีลูกไปค้าประเวณี
- 3)กรณีศึกษาครอบครัวที่ไม่ส่งลูกไปค้าประเวณี
- 4)กรณีศึกษาเด็ก/เยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง

3.4การหาแนวทางการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

- 1)เวทีระดับหมู่บ้าน
- 2)เวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในหมู่บ้าน
- 3)เวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างหมู่บ้าน

3.5การสร้างเสริมและพัฒนาเด็ก/เยาวชน

1)การพัฒนาทักษะชีวิต

2)เวทีเด็กและเยาวชนพบผู้มีประสบการณ์ตรง

3)กิจกรรมการหาอาชีพเสริม

4)การศึกษาดูงาน/แลกเปลี่ยนประสบการณ์

3.6การสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล

3.7เวทีการพัฒนานักวิจัย

จากกระบวนการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวพอที่จะสรุปเป็นแนวทางการป้องกันเด็ก/สตรีไม่ให้เข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ได้ดังนี้

1.สร้างเสริมและพัฒนาให้ผู้ที่เคยไปค้าประเวณีให้เห็นคุณค่าและมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เหมือนกับทุกคนในชุมชน

2.มีการกระตุ้น สร้างความตระหนักรู้และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการที่เด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี โดยใช้ข้อมูลและสถานการณ์ที่เป็นจริงในพื้นที่ ในการนำเสนออาจมีการใช้สื่อที่หลากหลายและควรหาสื่อบุคคลในพื้นที่เป็นคนนำเสนอข้อมูล

3.ทำงานกับทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับเด็ก โดยให้แกนนำทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจ วางแผนและดำเนินกิจกรรม

4.ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งกิจกรรมเชิงรุกและกิจกรรมเชิงรับ โดยให้มีมิติทางเศรษฐกิจ ,สังคม ,วัฒนธรรมและการศึกษา

5.ควรมีการศึกษาในมิติทางวัฒนธรรมอย่างละเอียดลึกซึ้งโดยเฉพาะที่สามารถเชื่อมโยงกับเรื่องความเชื่อที่เกี่ยวกับความกตัญญู และการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่นในประเพณีการเลี้ยงผีปู่ย่า เป็นต้น เพื่อใช้อธิบายและเป็นเครื่องมือ/สื่อพื้นบ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ยังไม่ได้มีการศึกษาอย่างละเอียดและยังไม่ได้นำสื่อพื้นบ้าน(ประเพณีการเลี้ยงผีปู่ย่า)มาเป็นเครื่องมือในการทำงาน

4. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการ

4.1การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเกิดแกนนำกลุ่มต่างๆซึ่งเป็นกลไกในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันเด็กฯ

1)แกนนำที่เป็นผู้นำชุมชน

2)แกนนำผู้ที่เคยไปขายบริการทางเพศ

3)แกนนำเด็กและเยาวชน

4.2เกิดการส่งเสริมและสนับสนุนจากภายในและภายนอกชุมชน

1)การส่งเสริมและสนับสนุนจากภายในชุมชนเช่นจากผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการกองทุนเงินล้านของหมู่บ้าน คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกในหมู่บ้าน

2)การส่งเสริมและสนับสนุนจากองค์กรภายนอกชุมชน เช่นหน่วยงานของรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชนและเครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี เป็นต้น

4.3เกิดกิจกรรมที่ต่อเนื่อง ที่ดำเนินกิจกรรมโดยแกนนำเด็กและเยาวชนร่วมกับแกนนำกลุ่มต่างๆในชุมชน ซึ่งมีกิจกรรมทั้งในพื้นที่ดำเนินงานและนอกพื้นที่ดำเนินงาน

4.4เกิดเครือข่ายการหนุนเสริมช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในระดับหมู่บ้านและระดับตำบล

5.ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง

5.1มีผู้ประสานงานโครงการในพื้นที่ การที่โครงการมีผู้ประสานงานเป็นคนในพื้นที่และมีศูนย์ประสานงานโครงการตั้งอยู่ในพื้นที่ดำเนินงานนั้น จะทำให้กลุ่มเป้าหมายและสมาชิกในชุมชนมีความไว้วางใจโครงการมากขึ้น ทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายและเร็วขึ้น

5.2บทบาทและท่าทีของนักวิจัย เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการดำเนินงานโครงการครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงบทบาทของคนที่มีความเชื่อว่า งานการป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์สามารถทำได้โดยคนในชุมชน สำหรับโครงการให้การสนับสนุนกระบวนการในการดำเนินงานต้องทำไปด้วยกันระหว่างนักวิจัยกับชุมชนโดยมีชุมชนเป็นตัวตั้ง

5.3ให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมและเป็นการสื่อสารสองทาง โครงการเชื่อว่าการพัฒนาที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ วางแผน ปฏิบัติและรับผลประโยชน์นั้น ทำให้เกิดความยั่งยืนเพราะเชื่อว่าชุมชนรู้ปัญหาและรู้วิธีการแก้ไขปัญหาภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดของชุมชน เพียงแต่ขาดโอกาส ขาดการสนับสนุนข้อมูลและการพัฒนาศักยภาพอย่างเป็นกระบวนการและต่อเนื่อง

5.4การทำงานมีทั้งรูปแบบที่ไม่เป็นทางการและที่เป็นทางการ การทำงานในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการจัดโดยโครงการ เน้นกระบวนการเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายกล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมมากที่สุด จากนั้นนักวิจัยจะผลักดันกระบวนการและกิจกรรมเข้าสู่รูปแบบอย่างเป็นทางการ เช่นการประชุมของหมู่บ้าน การประชุมคณะกรรมการกองทุนเงินล้านและการประชุมของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

5.5มีกิจกรรมที่หลากหลายและต่อเนื่อง โครงการมีการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลายโดยกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นจากความคิดของคนในชุมชน และมีการพัฒนากิจกรรมให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองการแก้ไขปัญหาของคนในชุมชน

อภิปรายผล

ประเด็นที่ 1 การเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ของเด็กและเยาวชน เกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายและเป็นปัญหาหลายมิติเชื่อมโยงกัน

การเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ของเด็ก/เยาวชน โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่ส่วนมากเป็นการขายบริการทางเพศในประเภทแอบแฝงเช่น การขายบริการตามสวนอาหาร หรือร้านคาราโอเกะ เด็กเริ่มจากการเป็นพนักงานเสิร์ฟ นักร้อง สุดท้ายต้องมีการขายบริการทางเพศด้วยนั้น มีกระบวนการซับซ้อน ละเอียดอ่อนและเชื่อมโยงกับหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการดังกล่าวเช่น ในพื้นที่ต้นทางประกอบด้วย สมาชิกในครอบครัวของเด็ก ญาติ พี่น้อง ผู้ชักชวน และนายหน้า ส่วนพื้นที่ปลายทางประกอบด้วย เจ้าของสถานบริการ เพื่อนในสถานบริการ คนเชียร์แขก เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการ และผู้ใช้บริการ เป็นต้น แต่ละฝ่ายมีมิติทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและเรื่องผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

ดังนั้นในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะดำเนินกิจกรรมเฉพาะที่จุดใดจุดหนึ่ง(เฉพาะพื้นที่ต้นทางหรือเฉพาะพื้นที่ปลายทาง)และมีระยะเวลาที่จำกัดเพียง 1 ปีไม่น่าจะประสบผลสำเร็จ ดังเช่นประสบการณ์จากการดำเนินงานโครงการนี้พบว่า ในช่วง 1 ปีที่ดำเนินงานโครงการ โดยเฉพาะในประเด็นที่จะทำให้คนในชุมชนพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับว่ามีเด็ก/ผู้หญิงที่เป็นสมาชิกของชุมชนออกไปขายบริการทางเพศและสร้างให้เป็นกระแส โดยคนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวนั้นเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร นอกจากนี้แล้วยังจำเป็นต้องดำเนินกิจกรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการที่ทำให้เด็ก/ผู้หญิงเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์

จากการดำเนินงานโครงการครั้งนี้ กิจกรรมดำเนินการเฉพาะในพื้นที่ต้นทาง เน้นงานสร้างฐานชุมชนเช่น การสร้างความตระหนักรู้ประเด็นเรื่องการขายบริการทางเพศและการสร้างกลุ่มให้เข้มแข็งเพื่อการช่วยเหลือกัน ซึ่งโครงการนี้ทำได้ดีเนื่องจากมีกลุ่มเกิดขึ้นเช่นผู้นำชุมชน กลุ่มผู้ที่เคยไปค้าประเวณีและกลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มดังกล่าวมีกิจกรรมที่ต่อเนื่องโดยการสนับสนุนงบประมาณจากจากคณะกรรมการกองทุนเงินล้าน คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล และจากการตั้งกล่องรับบริจาค แต่ยังไม่สามารถป้องกันเด็ก/เยาวชนเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ได้ทั้งหมด เนื่องจากยังมีมิติทางสังคมและมิติทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นประเด็นที่ใหญ่มากที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข แม้ว่าคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลจะสนับสนุนงบประมาณบางส่วนให้กับแกนนำเด็กและเยาวชนเพื่อดำเนินกิจกรรมอาชีพเสริม แต่เป็นเพียงจุดเล็กๆและเพิ่งเริ่มต้นเท่านั้นซึ่งต้องใช้ระยะเวลา

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินกิจกรรมเพื่อป้องกันเด็ก/ เยาวชนเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์

ในอดีตก่อนที่โครงการนี้จะเข้าไปดำเนินงานในพื้นที่ พบว่าผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหมู่บ้านคือผู้นำที่เป็นทางการเช่นผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับสมาชิกในชุมชนนั้นไม่ได้มีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจและการวางแผน ส่วนมากจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเช่นการใช้แรงงาน เท่านั้น

การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิจัยโดยใช้วิธีการ มีทั้งรูปแบบที่ไม่เป็นทางการซึ่งดำเนินกิจกรรมโดยเจ้าหน้าที่โครงการและแกนนำกลุ่มต่างๆของชุมชน และรูปแบบที่เป็นทางการซึ่งดำเนินกิจกรรมโดยผู้ใหญ่บ้าน หรือคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล

งานวิจัยนี้ดำเนินการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยดำเนินงานร่วมกับแกนนำกลุ่มต่างๆเช่น ผู้นำชุมชน ((นำที่เป็นทางการและผู้นำตามธรรมชาติ) ผู้ที่เคยไปค้าประเวณี และแกนนำเด็ก/เยาวชน โดยกิจกรรมเน้นที่กระบวนการเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันและให้กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้มีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมติดตามประเมินผล

เมื่อสิ้นสุดโครงการพบว่า แกนนำกลุ่มดังกล่าวยังมีการดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มแกนนำเด็กและเยาวชนร่วมกับแกนนำผู้ที่เคยไปค้าประเวณี โดยการสนับสนุนงบประมาณจากจากคณะกรรมการกองทุนเงินล้านของหมู่บ้าน คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล และจากการตั้งกล่องรับบริจาคที่สมาชิกในชุมชนและนอกชุมชนได้ร่วมกันบริจาคให้กับแกนนำเด็กและเยาวชนเพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินกิจกรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1.ข้อเสนอแนะสำหรับพื้นที่ศึกษา

1.1ควรมีการศึกษาข้อมูลระดับลึกเรื่องวัฒนธรรมชุมชน เช่นประเพณีการเลี้ยงผีปู่ย่า และหาแนวทางนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระตุ้น สร้างสำนึกและป้องกันแก้ไขปัญหา

1.2ควรมีการสร้างเสริมและพัฒนากลุ่มแกนนำเด็ก/เยาวชนและกลุ่มผู้ที่เคยไปค้าประเวณี อย่างต่อเนื่องเพราะกลุ่มเหล่านี้เพิ่งร่วมกันทำงานเพื่อส่วนรวม ยังจำเป็นต้องสร้างเสริมประสบการณ์และมีที่ปรึกษาโดยเฉพาะผู้ประสานงานโครงการที่อยู่ในพื้นที่สามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มได้เป็นอย่างดี

1.3มีการดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่องโดยแกนนำกลุ่มเด็ก/เยาวชนร่วมกับผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ที่เคยไปค้าประเวณี ร่วมกันคิดกิจกรรมใหม่ๆให้มีความหลากหลายครอบคลุมทั้งมิติ

ทางเศรษฐกิจและสังคม เช่นการนำสื่อพื้นบ้านมาพัฒนา/รื้อฟื้น เป็นต้น มีทั้งกิจกรรมที่เป็นเชิงรุก และกิจกรรมเชิงรับ ส่วนรูปแบบควรมีทั้งที่เป็นการรณรงค์เชิงกว้างและการทำงานเชิงลึกด้วย เพื่อ แก้ไขปัญหาอื่นๆของชุมชนด้วย

1.4มีการสร้างเครือข่ายและขยายพื้นที่ดำเนินงานให้กว้างออกไปเรื่อยๆ

1.5บทบาทของผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุนเงินล้านและคณะกรรมการองค์ การบริหารส่วนตำบล ควรเข้าไปให้คำปรึกษา ให้กำลังใจและสนับสนุนกลุ่มแกนนำอย่างต่อเนื่อง

2.ข้อเสนอแนะสำหรับพื้นที่อื่น

2.1การที่จะดำเนินกิจกรรมเพื่อกระตุ้นและสร้างความตระหนักรู้ให้กับสมาชิกใน ชุมชนในประเด็นเรื่องการค้าประเวณีนั้น จำเป็นต้องเริ่มจากจุดเล็กๆโดยเฉพาะกับกลุ่มคนที่เข้าใจ ในปัญหาและพร้อมจะร่วมมือแก้ไขปัญหามาของชุมชน จากนั้นจึงค่อยๆขยายเครือข่ายออกไป โดย นำกระบวนการจากโครงการนี้ไปปรับใช้ซึ่งเน้นที่ให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วม

2.2คนในชุมชนไม่ได้มีปัญหาเฉพาะประเด็นเรื่องเด็ก/เยาวชนเข้าสู่กระบวนการ ธุรกิจเพศพาณิชย์เท่านั้น แต่คนในชุมชนมีปัญหาอื่นๆอีกมากมาย ซึ่งปัญหาต่างๆเชื่อมโยงกันอยู่ ดังนั้นในการดำเนินโครงการต้องมองปัญหาของชุมชนให้เป็นองค์รวมและร่วมกับชุมชนแก้ไข ปัญหาแบบองค์รวมด้วย ไม่ใช่แก้ไขปัญหาแบบแยกส่วนซึ่งจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่าง ยั่งยืน

3.ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

3.1รัฐควรให้ความสำคัญอย่างมากในประเด็นเรื่องเด็ก/เยาวชนและสตรีเข้าสู่ กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ โดยต้องมีทั้งการป้องกันซึ่งเป็นการดำเนินงานในพื้นที่ต้นทาง เช่น รัฐควรสนับสนุนงบประมาณให้กับคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้เขาสนับสนุน กลุ่มองค์กรในชุมชนเพื่อให้เกิดกิจกรรมต่างๆในการแก้ไขปัญหามาของชุมชน และการแก้ไขปัญหามา ในพื้นที่ปลายทาง ซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนต่างๆดังกล่าวมาแล้ว เช่นเรื่องการใช้กฎหมายต้องนำมา ปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องด้วย

3.2ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานของรัฐที่ทำงานเชิงรุกและทำงานระดับลึกกับคนใน ชุมชนในประเด็นการป้องกันเด็ก/เยาวชนเข้าสู่กระบวนการธุรกิจเพศพาณิชย์ ดังนั้นรัฐจำเป็นต้อง มีการสนับสนุนองค์กรชุมชนให้มีการดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่อง

4.ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรมีการศึกษาวัฒนธรรมชุมชน/สื่อพื้นบ้านที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับวิถีคิด ของคนในชุมชนในการส่งเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี และหาแนวทางรื้อฟื้น /ปรับประยุกต์ สื่อพื้นบ้านสำหรับป้องกันเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

บรรณานุกรม

การสัมมนาในระดับชาติ

2537 โสภณีนีเด็กปัญหาใหม่ของสังคมไทย สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

โครงการผู้หญิงไทยในวันพรุ่งนี้

2543 ขบวนการชักจูง สลอลงเด็กเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จรรยาวัตร จงสดีตย์มัน

2535 วิถีชีวิตทางวัฒนธรรมกับการดำรงชีวิตของเยาวชนสตรี : กรณีศึกษามลกระทบของการพัฒนาชนบทภาคเหนือ การวิจัยเอกสารเรื่อง สถานภาพและบทบาทของสตรีภาคเหนือกับพัฒนาการของการขายบริการทางเพศ เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ชาย ไพธิลิตา และคณะ

2537 หนูผิดไหมที่ขายตัว บริบททางสังคม วัฒนธรรมของหญิงบริการทางเพศ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม

นิวัตร สุวรรณพัฒนา

2541 ชุมชนค้าประเวณี ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โรงพิมพ์มีเมือง เชียงใหม่

ยศ สันตสมบัติ

2535 แม่หญิงสืงายตัว : ชุมชนและการค้าประเวณีในสังคมไทย สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศิริพร สะโครบาเนต

กระบวนการค้าหญิงในประเทศไทย เอกสารหมายเลข บ.003 ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สุลีมาน นฤมล

2537 กระบวนการกลายเป็นหมอนวด : กรณีศึกษาหญิงบริการในสถานบริการอาบ อบ นวด วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักพิมพ์คิยาม กรุงเทพฯ

ภาคผนวก

กรณีศึกษา

1. กรณีศึกษาครอบครัวที่มีลูกไปค้าประเวณี

กรณีศึกษา จำปี

จำปี ปัจจุบันอายุ 19 ปี อาศัยอยู่กับตา อายุ 72 ปี เรียนจบประถมศึกษาปีที่ 4 อ่านออกเขียนได้ อ่านเขียนภาษาพื้นเมืองได้ และยาย อายุ 68 ปี ซึ่งจำปีเรียกตากับยายว่า พ่อ-แม่ เพราะตายายได้เลี้ยงจำปีตั้งแต่อายุได้ขวบกว่า แม่ของจำปี ได้เลิกกับพ่อตั้งแต่จำปีอายุได้ขวบกว่า พ่อของจำปีติดฝิ่น แม่จึงเลิกกับพ่อ และฝากจำปีให้ตากับยายดูแล ส่วนแม่ ไปทำงานที่อุดรดิตถ์ ปัจจุบัน แม่ได้แต่งงานมีครอบครัวใหม่ และมีลูกชาย อายุได้ 7 ปี บ้านของจำปี เป็นบ้านไม้ สูงจากพื้นดินประมาณ 1 เมตร เสาบ้านเป็นไม้เก่า ที่ใช้เสาเป็นต้นใหญ่ ๆ หลังคามุงสังกะสี มี 2 ห้องนอน คือห้องนอนของตากับยาย และห้องนอนของจำปี มีห้องทำครัวและห้องน้ำ อยู่ข้างล่าง ส่วนที่ว่างหน้าบ้าน จะวางตุ้ยน้, ทีวีสี และพัดลม ซึ่งจำปีเพิ่งซื้อไว้ให้ตา ได้ประมาณ 5 เดือน

จำปี เรียนจบชั้นประถมปีที่ 6 ไม่ได้เรียนต่อ เพราะตากับยายไม่มีเงินส่งเสียให้จำปีได้เรียน ตอนนั้น จำปี อายุ 13 ปี ผู้ใหญ่บ้าน และคุณครูที่โรงเรียนในหมู่บ้าน ได้แนะนำให้จำปีไปเรียนที่ศูนย์ฝึกอาชีพสตรีที่ลำปาง (ไม่เสียค่าเล่าเรียน) จำปีไปเรียนเสริมสวยจนจบหลักสูตร 6 เดือน เมื่อเรียนจบ คุณครูคนดังกล่าว ได้แนะนำให้จำปีไปทำงานที่ร้านเสริมสวยในเชียงใหม่ ตาบอกว่า

“บ่าเดี๋ยวนี (ตอนนี้) ทำงานแป้งเล็บแป้งผม ทำงานกินเงินเดือน เอาเงินมาเลี้ยง
ป่อหลวงแม่หลวง”

ตา มีลูก 2 คน คนโต เป็นผู้ชาย อายุได้ 50 ปี แต่งงานและแยกครอบครัวอยู่ในหมู่บ้าน ครอบครัวนี้ มีลูกสาว 1 คน และเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ เมื่ออายุได้ 23 ปี เมื่อปลายปี 2544 ซึ่งจำปีเอง สนทนากับพี่สาวคนนี้ ส่วนคนที่ 2 คือแม่ของจำปี อายุ 28 ปี จำปี ไม่สนิทกับแม่ ทั้งนี้ เพราะ แม่มักจะตบตีจำปี รุนแรงมากที่สุด คือ แม่ได้ตบตีจำปีกลางงานแต่งงานของคนในหมู่บ้าน ครั้งนี้ จำปีถึงกับหนีไปเชียงใหม่ นั่งรถโดยสารไปเรื่อย ๆ เข้าจึงกลับบ้าน ตาเล่าว่า

“เฮฮักมันเหมือนลูก บ่เคยตบตี จำปีบ่ใจคนคือด้าน รู้กันรู้เรื่อง แม่มันใจฮ้อน
ลูกฮู้ตวย มันก็ว่าลูกเถียง มันบ่ได้เลี้ยง มันบ่ฮู้ว่าลูกมันเป็นจะใด”

ตาของจำปี มีที่ไร่ปลูกข้าวโพด 4 ไร่ ไม่มีที่นาปลูกข้าว ต้องซื้อข้าวกิน ประมาณ 30-40 ถังต่อปี เงินที่เงินที่ซื้อข้าว ได้มาจากการรับจ้างช่วยกันในครอบครัว เก็บเงินรวมกันไว้ซื้อข้าว โดยได้ค่าแรงวันละ 80 บาท บางครั้งก็รับจ้างโดยคิดค่าแรงเป็นข้าวเปลือก วันละ 2 ถัง ที่ผ่านมามีข้าวพอกินตลอดปี ขณะนี้ ตาและยายมีอายุมาก ไม่สามารถทำอะไรได้ จำปี จึงเป็นผู้ที่หาเลี้ยง

ครอบครัว ส่วนที่ไร่ ตาได้ให้ลูกชายคนโตปลูกข้าวโพด ตาเล่าว่า จำปีส่งเงินมาให้ใช้ เดือนละประมาณ 2,000-3,000 บาท นอกจากนี้ ตายังมีรายได้จากการเก็บข้าวโพดที่ตกค้างจากไร่ชาวบ้าน และนำไปขาย ได้ปีละประมาณ 3,000 ถึง 4,000 บาท

จำปีเริ่มไปทำงานที่เชียงใหม่กับเจ้าร้านเสริมสวยที่คุณครูแนะนำให้ จำปีได้เล่าให้ตาว่า เจ้าของร้าน โกงเงินเดือน มีการหักเงินเดือน ค่าอะไรไม่รู้ จำปีทำงานที่ร้านเสริมสวยแห่งนี้นานประมาณ 5 เดือน ก็กลับมาบ้าน อยู่บ้านได้ไม่ถึงเดือน ได้พบกับจันทร์เป็ง เพื่อนรุ่นพี่ที่อยู่ในหมู่บ้าน จันทร์เป็งกลับมาเยี่ยมบ้าน และชวนจำปีไปทำงานร้านเสริมสวยที่เชียงใหม่ด้วยกัน ปัจจุบันจำปียังคงทำงานที่ร้านเสริมสวยแห่งนี้ ได้ประมาณสองปีแล้ว ครั้งนั้น เจ้าของร้านเสริมสวยมารับจำปีด้วยตัวเอง

“จะไปทำงาน แม่เลี้ยง ปอเลี้ยงที่ทำงานก็มาแฉ่บ้าน เขาก็บ่นเจ๊ใจเขา เป็นถามเรื่อง กำนอยู่กำกันทั่วไป แม่เลี้ยงตีมาอู้คุด อายุประมาณ 40 ปี...เฮได้บอกไปว่า จะไปทำตัวอย่างพี่เฮนั่น ไปเกรบได้ไปเสียเนื้อเสียตัวถ้าบ่ฮักสาเนื้อฮักสาตัวก็จ๋วยเหลือบได้”

ตาเล่าว่า ไม่ได้ห้ามที่จำปีจะไปทำงานเชียงใหม่ ส่วนพ่อกับแม่ ญาติพี่น้อง ก็ไม่ได้สนใจไม่ถามว่าจำปีทำงานอะไร ตาบอกว่า

“แบ่งผม แบ่งเลืบ แบ่งหน้า อันอื่น บ่มี หยัก้า”

จำปี ได้ส่งเงินให้ตาใช้ทุกเดือน ๆ ละประมาณ 2,000-3,000 บาท โดยส่งทางไปรษณีย์ ตาจะไปรษณีย์ทำการไปรษณีย์อำเภอ ระยะทางประมาณ 10 ก.ม. โดยจ้างคนขับจักรยานยนต์เป็นคนในหมู่บ้านไปส่ง ไป – กลับ ครั้งละ 50 บาท จำปีได้เงินเดือนจากที่ทำงาน ได้เดือนละ 4,000 บาท “แบ่งเลืบ แบ่งผม หัวไหนได้ร้อยกว่า วัน ๆ ได้เงินหลายร้อย ...”

จำปีจะกลับมาเยี่ยมบ้านไม่บ่อยครั้งนัก บางครั้ง 6 เดือนจึงจะกลับบ้านครั้งหนึ่ง แต่ทุกครั้ง จะมาไม่นาน มาเข้าเย็นกลับบ้าง หรือนอนพัก 1 คืน รุ่งเช้า ก็กลับเข้าเชียงใหม่ มาบ้านบ่อยไม่ได้ จำปีบอกว่ามันเสียเวลางานเจ้าของร้าน จำปีมาบ้านแต่ละครั้งจะเอาเงินให้ตา ครั้งละ 1,000-3,000 บาท และเอาเงินให้พ่อแม่ที่แยกครอบครัวครั้งละ 400 – 500 บาท เพราะว่ารายได้ของพ่อแม่ยังมีจากการทำการเกษตร และมีแรงรับจ้าง จำปี ได้ซื้อ ตู้เย็น ทีวีสี 14 นิ้ว และพัดลม ให้กับตาและยาย

ช่วงที่จำปีกลับมาเยี่ยมบ้าน มักจะมีเพื่อน ๆ ในหมู่บ้านมาหา จำปีจะซื้อของกินต่าง ๆ ฝากเพื่อนฝูงและชาวบ้านที่มาหา จำปีได้ชวนอำเภอ รุ่นน้องในหมู่บ้านไปทำงานที่เชียงใหม่ด้วยกัน จำปีไม่ชวนไปหลายคนเพราะว่าจะยุ่ง ทำให้เสียชื่อเสียงตัวเองเพราะคนอื่น เพื่อนบ้านเล่าว่า ขณะนี้ จำปี มีสุขภาพทรุดโทรมลงไปมาก ไม่สบายบ่อย ๆ และชুবผอม

เพื่อนของจำปีที่อยู่ในหมู่บ้านบอกว่าจำปีเคยมาชวนให้ไปทำงานด้วย โดยจำปีบอกว่าทำงานได้เงินมาก งานที่ทำคือขายบริการ